

600 u

1269.

JEHOVA DIRIGENTE! 2
DISPUTATIO INAUGURALIS.

DE
DECRETO
INTERIMISTICO,

NOSTRIS
Interims-Wittel.

QVAM
AMPLISSIMA FACULTATE JURIDICA
CONCEDENTE,
P R Æ S I D E

EJUSDEM FACULTATIS DECANO

DN. SAMUELE STRYKIO,

INSTIT. IMPERIAL. PROFESS. ORDINAR.

FRATRE SUO GERMANO,

PRO SUMMIS IN UTROq. JURE HONORIBUS

AC PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS

OBTINENDIS

IPSIS IDIB. MARTII. A. O. R. M. DC. LXX

HORIS ANTE-ET POMERIDIANIS

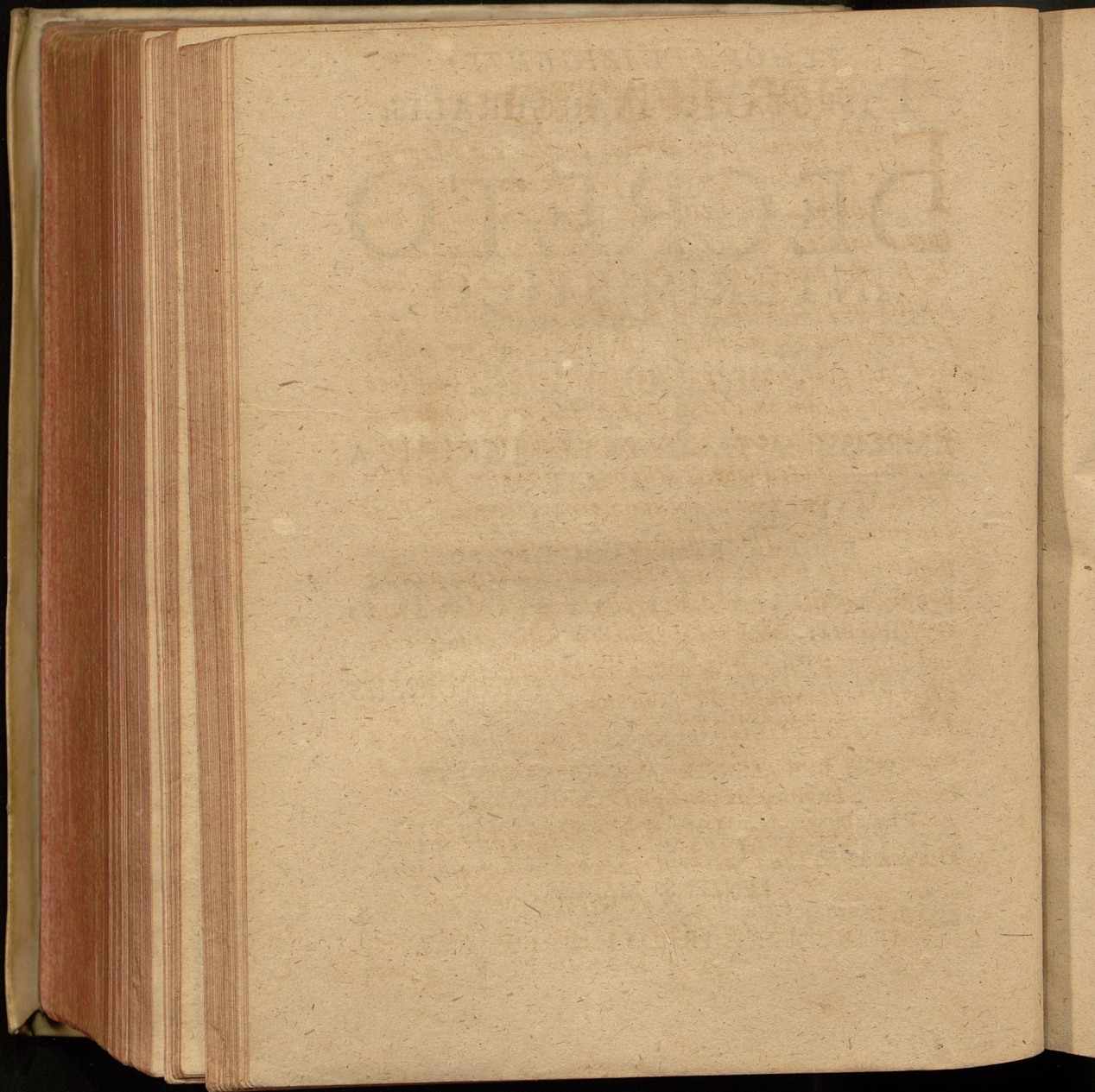
PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

FRIDERICUS STRYKIUS,

LENZENS. MARCH.

FRANCOFURTI PÆLO FRIDRICI Eichorns.

(17.)

PRÆFATIO.

Factâ non ita pridem mihi potestate à Magnifica Facultate Juridicâ, pro Gradu disputandi, illam præ aliis materiam eligendam censui, quæ tum utilitate, tum præstantiâ, benevolentiam Tuam L. B. sibi conciliaret. Cumque plurimæ utilissima pariter ac præstantissima materia cateruatim se offerrent, tritam ac ubivis obviam recoquere nolui; Sed eam potissimum publicæ ventilationi submittere decrevi, quam in Praxi utilem, sed non ubivis tractatam adverterem. Quæ spe me haut deturbatum, iri putavi, si occasione textuum plurimorum Jus INTERIM concessum in medium producerem. Textus enim hujus Juris mentionem facientes, collectos, multo minus uno in loco explanatos, hætenus videre nondum licuit. Sed dum prolixiorẽ hac desiderare tractationem, quam vel temporis ratio indulgeret, vel Disputationis Academica meta permetteret, viderem, matandum fuit consilium. Ac cum JUS INTERIMISTICUM [sit venia vocabulo rem satis exprimenti] in genere consideratum triplex potissimum sit: Legale, Conventionale, ac Judiciale; Quorum hoc Judex per Decretum ex certâ causâ interim concedit; Illud partes mutuâ conventionẽ sibi invicem largiuntur; Istud verò lex interim certis personis indulget. Ultimum saltem, Jus Interim consequendi, mo.

di, modum, elaborationi hęc vice seligere placuit. Materiam ideo pro novā venditare erubesco, quia in judiciis maxime frequentata est. Sed dum à Doctoribus sparsim ea tractata, id juris, quod in favis apes, ego in hęc Disputatione mihi vendico, Extat quidem Petri Rebuffi de Sententia præjudiciali & provivionali tractatus in Commentario ad consuetudines Regni Gallie, ubi hanc materiam jam tum tractasse videtur. Sed ne præceptis nimis in judicando sis L. B. collationem Tibi recommendatam habe; quæ eum in aliis parum, in aliis nihil mihi contulisse, probatum dabit. De Provisione enim in casu alimenterum saltem, casus aliquot suppeditat, occasione Constitutionis Gallie: In his autem ipsis quantum profuerit Te edocebit vulgare illud: Doctori sine lege & ratione loquenti, non est credendum. Boni itaque consulas B. L. hanc industriam, in colligenda hęc materia ex novissimis potissimum Autoribus impensam. Si non aliâ ratione arridet, ideo certe displicere nequit, quod nihil contineat, nisi quod in ipsis rerum obtinet argumentis. Si erravi hinc inde, quod in tantâ casuum diversitate & copiâ facile est, humanitatis memor existes. Deum vero O. M. ut finem & scopum ex voto consequar, supplex adoro.

CA-

I. N. 7.

CAPUT. I.

De

Natura & Definitione Decreti Interimistici.

SUMMARIA.

Ingressus Disputationis n. 1.	Interimisticum unde descendat, & quid hoc loco significet. n. 23. 24.
Definitio nominalis quare premit-tenda n. 2.	Decreti Interimistici ambiguitas. n. 25. & seqq.
Decreti derivatio & significatio n. 3.	Ejus Synonyma n. 28. & seqq.
Decreti ambiguitas n. 4. 7. 8.	Appellatur <i>Lit. Vindictiarum</i> . n. 29.
quando Decretum Principis jus faciat n. 5. 6.	Dicitur etiam <i>Recredentia</i> , & quomodo haec differat à pleno possesso-rio. n. 30. 31. 32.
Decretum à sententia quomodo differat. n. 9.	quomodo à sequestratione. n. 33.
que differentie non sunt perpetuae n. 10.	Quod nomen accipiat à <i>Lustranis</i> & <i>Italis</i> n. 34. & 35.
Quare Interimisticum appelletur? n. 11.	Nova provisio quid sit? n. 36.
Excusatur vocabulum à vitio novitatu n. 12. & seqq. n. 21. 22.	Quomodo à <i>Belgis</i> vocetur decretum n. 37.
Decretum Interimisticum Caroli V. n. 15.	Qua ratione dicatur sententia provisionalis n. 38. 39. 40.
Bellum Interimisticum. n. 16.	Quomodo haec differat à Decreto Interimistico. n. 41. 42. 43.
Edictum Caroli V. an iuste, an per calamitiam interim dictum? n. 17. & seqq.	Num sit sententia provisionalis, qua ex instrumento guaranteegionato lata est? n. 44.
Decreti Interimistici fundamentum in jure Civili. n. 21.	

Quomodo Germani appellant D. I. n. 45.	Arbiter quare non possit D. I. ferre. n. 54. seq.
Definitio Decreti Interimistici. n. 46.	De quonam arbitro hoc intelligendum n. 57. & 58.
Ejus genus explicatur. n. 47.	Quousq; arbitria iudicii comparata. n. 58.
Causa efficiens est iudex Summus n. 48.	Quando Arbiter Interim disponere possit. n. 59. & 60.
Et qui Jurisdictionem habet, vel jure suo vel beneficio alieno, ut Commissarius n. 49. 51.	Differentia D. I. unde desumpta. n. 61.
Sive Ecclesiasticus sive secularis, modo competens ratione cause principalis. n. 50. 52. 53.	

- M**ateriam præsentem explanaturus, à receptâ ubivis Methodo recedere nolui, quâ definitionem rei tractandæ communiter præmittunt, ut eo facilius, quorsum cætera omnia colliment, inde constare possit. Quare & meæ tractationi definitionem præmissurus, eam dispesco in nominalem & realem. Hæc realis, ut potior & præstantior, licet priori loco tractanda arg. Nov. 15. pr. in fin. Nominalis tamen ut prior præmittenda, quia id è re est l. 1. ff. de R. C. & in jure maximè observandum, l. 1. pr. ff. de J. & J. Cum etiam secundum Scalig. lib. 1. Ex. 1. Sect. 1. cognito usu vocis in perceptionem rei ipsius facilius provehamur, vid. Ruland. de Commissar. p. 1. lib. 1. c. 2. n. 1. seqq. Anton. Hering. de Fidejuss. c. 2. n. 1. & seqq. Et turpe prius determinare velle, quàm terminos explicare. Angel. conf. 110. in pr. Hinc Decretum Interimisticum quoque à suis principiis revocandum; quod ut eo facilius eveniat, illud in sensu composito & divisò explicandum. In hoc primo occurrit vocabulum Decretum, quod à verbò decernere originem trahit, idem significans ac velle, statuere, jubere, adeoque Decretum præmissi causæ cognitionem, voluntatem, jussum ac pronuntiationem ejus, qui Jurisdictionem habet indigitat, l. 2. §. 1. de Offic. Procons. l. 1. de offic. Assessor. conf. l. 8. §. 17. De transact.

Non

Non tamen uno modo De.reti vocabulum in jure capitur. Interdum enim significat novum jus conditum ab ipso Principe, in 4. causa aliquâ sive interlocutoriè sive definitivè pronunciante, l. 1. ff. & Const. Princip. Zaf. ad ff. d. t. n. 5. sq. Hahn. ad Wesenbec. d. t. n. 2. Modò si interlocutoriè pronunciet Princeps, mentem simul expli- 5. cetur, an pro generali lege illud observari velit; Aliàs enim non æque interlocutorium Principis Decretum, ac definitivum, jus aliquod novum in genere constituet, ac introducet, l. 3. C. de Legib. Henric. 6. Zaf. ad tit. ff. de Legib. n. 5. Quatenus a, jus novum Decreti nomine venit, potius pro effectu decreti, vox capitur, quia ex Decreto Principis jus novum oritur. Interdum verò Decretum nil aliud 7. est, quam præscripta forma gerendi negotia, l. 30. ff. de negot. gest. & administrandi publicas res, ut t. t. ff. de decret. ab ord. fac. & t. C. de Decret. Decur. Interdum ponitur pro Interdicto, l. 1. pr. ff. d. tab. 8. exhib. à quo tamen alias distinguitur vid. Dn. Struv. ad ff. Ex. 45. §. 3.

Alias Decretum solet appellari sententia, notante Godofr. ad 9. pr. l. 81. ff. ad Sct. Trebell. A quâ tamen in specie considerata differt, (1) quia sententia continet absolutionem vel condemnationem, l. 1. ff. de Re jud. l. 3. C. de sentent. non semper Decretum (2) sententia sine litis contestatione ferri nequit, t. t. X. ut lit. non contest. Quod secus in Decreto, gl. in l. sancimus. §. 1. verb. per contumaciam. C. ad Sct. Trebell. l. 1. C. ut in poss. ff. Legat. (3.) sententia in absentem lata nullius efficaciz, l. 47. de re jud. secus in Decreto l. 6. pr. ff. ad Sct. Trebellian. (4.) Sententia injusta transire potest in rem judicatum, adeoque non est nulla. Wesenbec. ad tit. ff. de re jud. n. 8. Secus in Decreto. Bart. ad l. filiusfam. §. divi. n. fin. de Leg. 1. Quas tamen 10. ipsas differentias perpetuas haud judico. Si enim ipsa Decreti vox latius capiatur, sententiz communiter æquipollet; Si vero strictius accipiatur, tum præmissæ diversitates locum obtinere possunt.

Plura de Decreto, huc præcisè non spectantia lubens negli- II. gens, ad Epitheton, quod vocabulo Decreti in Disputationis rubrica adicere placuit, dum illud *Interimisticum* dixi, progressum facio. Hoc quamvis minus latinè positum videri possit, ut hinc doctiorum reprehensionem incurrere videar, quod vocabulo hoc ficto, & apud Latinos insolito materiam disputationis circumscripserim

12. pferim. Attamen veniam mihi polliceor, dum ratione adductus hoc Epitheton elegi. Primo enim ubi de rebus solliciti sumus, verbis negotium quamproximè explicantibus libentius utimur, etiam si latinitati non exactè conveniant, præsertim si latinum vocabulum æque commodum ad rem & ejus naturam explicandam non detur. Dicitur quidem ab aliis Decretum provisionale. Sed nec hoc Epitheton latinitati puriori conveniens est; nec Decreti, quod tractandum suscepti, naturam exhaurit ac explicat ex omni parte, quod inferius demonstrabo. Deinde vocabula moribus recepta, sine injuria adhiberi, modo pro latinis directò non venditentur, nemo negabit. Jam si mores consulamus, adque superioris Seculi Scriptores & tempora recurramus, ibi vocabulum hoc *Interimisticum* in omnium ore fuit.

15. Occasionem vocabulo suppeditavit ipse Carolus V. Imperator Augustus, famigeratissimum INTERIM in causa Religionis publicando, quod factum Augustæ Vindelicorum Anno 1548. Idib. Maji teste Osiandro in *Histor. Ecclæs. Cent. 16. lib. 2. c. 69. lit. g. Johan. Schleidan. de Statu Religion. lib. 20.* quod Edictum Imperatorium, postea DECRETUM INTERIMISTICUM communiter fuit appellatum, & hoc nomine à Scriptoribus illius seculi expressum. Vid. Osiand. d. loc. cap. 70. in fin. & c. 71. pr. Schlüsselb. in *cat. heret. 16. lib. 13. p. m. 790. & seqq. passim.* Imo & bellum occasione illius Decreti motum, præsertim contra Magdeburgenses, Decreto illi se opponentes, BELLUM INTERIMISTICUM dictum est, *notante*
17. *Burgoldens. ad Instrum. Pac. P. 1. Discurs. 1. n. 34.* Nec ab hoc Epitheto dimovet me Francisc. Burchard in *tr. de Avronom. P. 3. c. 35. p. m. 391.* ubi inter alia hæc habet: *Daß etliche Stände solche Käyserliche declaration angenommen; Etliche aber dieselbige schwächlicher weise das INTERIM genannt und verworffen haben.* Ubi per calumniam decretum illud Caroli V. INTERIM appellari existimat. Cum tamen calumniosum hoc vocabulum minimè sit, sed rem ipsam exactè exprimat. Disponebat enim eo Decreto Carolus V. quid Interim, dum lites in Rep. super Religione maximæ ventilabantur, donec Concilio solenni ad concordiam redigerentur dissidentes, observari deberet, *Recess. Imper. Augustan. de Anno 1548. S. auff solch*

folch unfer gnädiges Ersuchen. & de Anno. 1551. S. nach dem auch wir. Et tale Decretum Hispanis JCTIS INTERIM proprie appellatur, teste Didac. Covarruv. Pract. 19. Quest. tom. 2. c. 17. pr. Johan Yannex. Parlador. Rer. Quotidian. lib. 1. c. 10. n. 14. Jacob. Menoch, recup. possess. Præhud. n. 29. & rem. ult. ret. poss. n. 5. Gail. 1. Obs. 7. n. 6. Addatur Burgoldens. ad Instrum. Pac. d. loc. Ergo nulla calumnia subfuit penes illos, qui hoc nomine Decretum Imperatorum appellarunt. Ut taceam^{20.} in ipsis Imperii Recessibus, quamvis communiter Declaratio Religionis dicatur; aliquando tamen INTERIM expresse appellari. Recess. Imper. de Anno. 1551. S. Und wenn wir ferner. Tandem & ea ratio ad hoc me movit Epitheton; quod in omnibus ferè juris Romani textibus, ubi tale Decretum fundatum est, vox INTERIM continetur. Sic in l. 27. §. 3. ff. de moff. testam. placuit INTERIM propter inopiam ei alimenta DECERNI. Item in l. 7. ff. de alend. liber. ibi: alimenta liberis præstare INTERIM COMPELLENDUS. Conf. l. 7. §. 1. ff. de jur. delib. l. 20. ff. de inoffic. testam. l. 14. C. de liber. caus. l. 3. in fin. ff. Si pars hered. petat. 2. Feud. 26. §. inter filiam. Unde si Decretum tale Interimisticum appellem, rem ipsam à JCTIS in Corpore Juris hinc inde tactam, satis ex eorum mente exprimere videor. Quibus omnibus hoc ultimo suffragatur, quod licitum, facilioris explicationis gratia^{22.} plane nova fingere vocabula. Jul. Pacius Isagogic. in Decretal. tit. de Treug. & Pace n. 5. Hinc non dubitavi Disputationi titulum de DECRETO INTERIMISTICO præfigere.

Vocabulum itaque INTERIMISTICUM repetit natales ab adverbio INTERIM, quod idem significat ac interea l. 7. pr. in fin. ff. de jur. deliber. Et dum medium alicujus notat; Struv. in Exercit. ad ff. Ex. 45. th. 2. omnibus quæ tempore inter medio expediuntur INTERIMISTICI nomen tribuere videtur. Dum^{24.} ergo Interimisticum dico, patet me non intellectum velle hominem, qui consensu suo approbavit Carolinum illud Decretum INTERIM dictum, Interimisticum vel Interimistam superiori seculo appellari solitum; Vid. Schluffelb. loc. cit. & p. m. 702. in fin. Sed me denotare omne negotium interim dum causæ principalis

- decisio adhuc expectatur, peragendum. Hinc in sensu
 25. composito, quid significet Decretum Interimisticum, cuius li-
 quebit. & ex definitione postmodum subjicienda ulterius pate-
 bit. Ambiguitas autem aliqua sub Decreto Interimistico latet,
 26. dum varia ejus acceptio, lata & strictior. In strictiori sensu
 significat (1) Decretum religionis tempore Caroli V. factum,
 de quo in *anteced. n. 15.* (2) Denotat Interdictum INTERIM Hi-
 spanorum, quod conceditur possessori, ne lite pendente turbe-
 tur. *Covarruv pract observ. tom. 2. c. 17. pr. vid. supr. n. 10.* In
 27. latiori significato, omnem pronunciationem judicis, interim-
 dum causæ principalis Decisio expectatur, factam complecti-
 tur, & sic ferè hujus loci est.
28. Quia verò causæ multiplices sunt, ubi interim, perdente
 lite principali disponere vel Decretum Interimisticum ferre po-
 test iudex; Hinc pro diversitate substratæ materiæ diversa quo-
 que Synonyma Decretum hoc nostrum sortitur. Præsertim,
 vero quando iudicis Decretum de possessione interim obtinen-
 29. da, & retinenda denotat, plurima agnoscit Synonyma. Inter-
 dum Lis Vindiciarum audit. *Egvin. Baro. in §. retinenda Inst. de*
Interdict. Appellant autem Vindiciarum litem eam, quæ contro-
 versæ rei possessionem fiduciariam petim⁹ interea, dum de re ipsâ
 aut de possessione disceptatur, uti ex *Budæo in Pandect. ad l. fin. ff.*
 30. *de O. J. notat Gail. 1. Obs. 5. n. 4.* Et hæc lis vindiciarum Gal-
 lis Recredentia vel Casus Novitatis dicitur. *Gail. d. loc. retr.*
Rebuffus ad Constit. Regn. Gall. tom. 3. tit. de mater. possess. art. 1.
 31. *gl. 1. n. 9. seq.* Est autem Recredentia possessio ex primo De-
 creto impetrata, diciturque Recredentia, quia res conceditur
 & committitur alicui cum cautione *Paul. Christineus in Decis.*
 32. *Belgic. vol. 6. Dec. 92. n. 18.* Gallicè *Recreance* dicitur, cui opponitur
 plenum possessorium, quod vocant *Maintenue.* *Vid. Perr. Gregor.*
Tholos. Synt. agm. jur. univ. lib. 21. c. 9. n. 14. Possessio enim per Re-
 credentiam, non justa & absoluta est, sed veluti depositaria,
 quia reddendis rationibus & fructibus est obnoxia. Quæ ipsa
 quoque fiduciaria nominatur, vel sub manu Regis concessa pos-
 sessio, quasi si le data de ea restituenda, si sententia lata fuerit
 Petr.

Petr. Gregor. Tholos. lib. 23. c. 5. n. 2. Non tamen unum idemque est Recredentia & sequestratio. Recredentia enim à iudice alteri litigantium partium decernitur. Sequestratio autem tertio cuidam. l. sequestr. no. ff. de V. S. Paul. Christinaeus. ad Consuet. Mechlin. tit. 16. art. 50. n. 6. Lusitanis Auxilium chartæ tivæ regalis dicitur Bernh. Graeven. lib. 1. conclus. 7. n. 2. Itali³⁴ Novam vocant provisionem Petr. Frider. Mindan. de poss. c. 7. n. 6.³⁵ Propriè autem Nova Provisio est, quoties super titulo primo,³⁶ vel jure prætenso disputatur, & interim pendente hæc lite, illi qui in possessione est, per novam provisionem succurritur. Petr. Gregor. Tholos. lib. 17. c. 15. n. 22. Hæc enim nova provisio illi interim tutulum dat. Flamin. Parisius de resignat. benefic. lib. 2. quest. 24. n. 3. & lib. 7. quest. 7. n. 9. Et purgat defectus qui in priori collatione latuerunt. Job. VVames. Cons. jur. Pontif. tom. 2. consil. 457. in fin. Belgæ Remedium provisionale id appellant. Gail. 1. Obs. 7. n. 6. Job.³⁷ Gædd. de Sequestr. possess. c. 1. n. 48. Carpz. in Proc. Tit. 23. art. 1. n. 2. Item vindictariam seu provisionalem condemnationem. Job. à Sande Decis. Frisicar. lib. 1. tit. 8. def. 3. in med. Solet etiam appellari³⁸ sententia provisionalis. Magnific. Dn. Brunman. Comment. ar. Pandect. ad l. 27. §. 3. de inoffic. test. Paul. Christin. ad Consuet. Mechlin. tit. 1. art. 30. n. 1. Dn. Mevius. P. 3. Decis. 376. Petrus Rebuffus ad Consuet. Regn. Gall. tom. 1. tr. de Sentent. præjudic. seu provisional. in proem. n. 11. Sed non alio significato, quam quatenus ex justa⁹ & necessariâ causa, alicui providendum, vel certa vitæ subsidia litiganti interim assignanda; ne pereat, l. 7. ff. de lib. agnos. l. 7. §. 3. de jur. delib. Rebuff. d. tr. in præf. n. 18. seq. Licet enim provisionis vocabulum latissimum sit. Flam. Paris. d. lib. 11. quest. 3. n. 62. Rebuff. d. l. in præfat. n. 9. Sententia tamen provisionalis dicitur⁴⁰ proprie illa, quæ pro alimentis & aliis necessariis subsidiis, pendente causa principali decernendis, fertur. conf. Rebuff. d. l. n. 22. Carpzov. Jpr. Eccl. p. 1. Def. 153 n. 5. Unde patet Provisiona⁴¹ lem sententiam à Decreto Interimistico differre, ut latius & angustius. Provisionalis enim sententia species Decreti Interimistici est, dum per eam interim litiganti providetur, si non habeat vel unde vivat, vel unde litem continuare possit, cujus tamé con-

tinuatio ex probabili & evidenti causa ipsi incumbere, uti exemplum est in l. 27. §. 3. ff. de inoffic. testam.

42. Decretum vero Interimisticum ulterius se extendit, & non saltem providet litiganti, quantum ad necessaria subsidia; sed & interim in possessione rei vel juris defendit alterum, jus retentionis concedit, administrationem indulget, & alia pendente lite commoda, uni litigantium confert. Deinde &
43. hæc juxta aliquos differentia est: Quod sententia provisionalis aliam præ se requirat sententiam, arg. d. l. 27. §. 3. ibi enim hanc decidendi rationem subesse putat Anton. Faber in Rational. ad d. l. quia pro pupillo lata sententia, ergo illi durante appellatione Decreto Provisionali prospiciendum. Hoc tamen in cæteris Decretis Interimisticis necessarium non est; uti inferius CAP. III. demonstrabo, ubi simul, quid de Fabri opinione sentiendum, subjiciam. Quamvis non negem sæpius ultra suos terminos sententiam provisionalem extendi, dum vel ratione materiæ vel objecti talis dicitur; Vel etiam ratione formæ: Et hoc modo sententias ex instrumento Gvarentigionato latas, provisionales quoque dici putant, quia interim executioni mandatur, pendente adhuc lite super exceptione opposita, quæ tamen altioris indaginis erat. Paul. Christin. ad Consuet. Mechlin. tit. 1. art. 30. n. 1. Sed ita nimium ac præter mentem aliorum JCtorum provisionalis sententiæ appellationem extendi manifestum
45. est. Germani D. I. vocant ein Interims-Mittel/ein Interims-Bescheid. vid. Besold. Theaur. Pract. rubr. Interims-Mittel.
46. Ita enodatis quæ ad vocabulorum explicationem faciiebant, jam realem definitionem, seu potius descriptionem trado talem: *Decretum Interimisticum, est Decretum Judicis Interlocutorium, pendente lite principali vel durante impedimento aliquo, in gratiam alicujus super negotio quodam dilationem non recipiente, ex justa causa latum, interim, donec vel causa decidatur, vel impedimentum removeatur, observandum.*

Generis loco posui Decretum Interlocutorium; Dubium enim non est, quin uti sententia, ita & Decretum aliud definitivum aliud Interlocutorium dici possit. Quamquam communius ferè Decretum pro Interlocutoria sententia capiatur; non tamen perpetuo, sed pro diversa Decreti acceptione. Decretum vero Interlocutorium vel obstaculum in processum saltem incidens removet. Qualia sunt Decreta de lite contestanda; testibus admittendis; Instrumentis edendis, & alia quamplurima: Vel alteri litigantium jus aliquod pendente lite interim exercendum concedit, & hoc illud est Decretum, de quo mihi sermo.

Causam efficientem constituo judicem, non tantum summum illum, qui summam in Rep. pollet potestate, cujus proprium est officium, exercere iudicium, justitiam administrare, & egentibus præbere auxilium, *c. 23. caus. 23. quest. 5.* quia communis omnium sollicitudo à DEO ei injuncta. *Nov. 133. in pr.* & sic quoque interim decernere necesse habet, ut læsio omnis & iniustitia suspendatur, uti loquitur *Nov. 134. c. 2. vers. quemadmodum.* Sed omnem illum, qui Idictionem habet; SIVE jure suo, ut magistratus quilibet, qui præ aliis etiam Decretum Interimisticum condit, *arg. l. s. pr. & S. 1. ff. de jur. delib.* dum non provide saltem circumspicere ac cavere debet, ne quis damnum sentiat, *l. 6. pr. ff. de Offic. Pres.* ibi, ubi actio competit; sed etiam ubi hæc deficit, ex Officio; *vid. Rebuff. d. tr. in præfat. n. 6.* Modo fit Competens, & ad eum spectet negotii principalis decisio, quia tum etiam super connexo & accessorio, cujus cum principali idem iudicium, pronunciat, *l. 22. S. 1. ad L. Aquil. l. 43. ff. de R. V. vid. h. cap. n. seq.* SIVE beneficio alieno Idictionem habeat, quæ mandata dici solet, & eam obtinens Delegatus, hodiè Commissarius, nam & hi Decretum Interimisticum promulgare possunt. Ut enim commissio sit stricti juris, & tenor ejus diligenter inspiciendus, *c. 15. X. de Offic. deleg. Gail. 3. Obs. 35. n. 2.* Quia tamen D. l. super connexis quodammodo profertur, & articuli controversi expeditionem necessitas suadet, potestas de hoc pronunciandi Commissario non deneganda, *arg. l. 2. ff. de Idict. conf. Gail.*

- 52 *d. Obs. n. 8. seqq.* Et hinc in genere dico : Omnem judicem, qui ratione causæ Principalis Competens est, illum etiam competentem esse respectu juris ad interim concedendi : Sive ille iudex Secularis sit ; Sive Ecclesiasticus. Lite enim coram Confistorio pendente super remotione Clerici, Confistorium ei alimenta ante im assignat. Sic si de matrimonio lis, Confistorium itidem alimenta, vel uxori vel filio ex eâ suscepto adjudicat. Sed ubi coram Civili iudice causa principalis vertitur, ille quoq; interim Decretum ferre poterit. De Arbitro quaeritur quid dicendum ? Et videtur quod D. I. ferre nequeat, cum omnes ferendæ causæ, quæ id desiderant, arbitrium respuant, *conf. Dn. Struv. ad ff. Ex. 8. th. 100.* Er arbiter caret Idictione, quia privatorum conventio illam saltem constituit, quæ Idictionem dare non valet, eam non habenti, *per L. privatorum, 3. C. de Idict.* Dum Itaque nulla vis cogendi in arbitro, sed ejus Laudum, privatorum tacitus vel expressus consensus approbet, & consensu deficiente tantum ad pœnam agatur. *Nov. 82. c. 11 § 1. Zæf. ad ff. de recept. arbitr. n. 28.* ac privatorum conventio tantum causæ decisionem ei committere censeatur, non videtur interim decernere posse. Modo per Arbitrum non intelligatur iudex, qui cognoscit & arbitratur in actionibus bon. fid. & arbitrariis, § 30. & seq. *Inst. de Action.* & hinc Arbiter dicitur, *l. 24. verb. officium arbitri. ff. Depos. l. 2. c. de inoffic. donat. Struv. ad ff. Exerc. 8. th. 96.* Et quamvis alias arbitria ad similitudinem iudiciorum redacta, *per l. ff. de recept. arbitr. & l. rem non novam 14. § 1. C. de judic.* Hæc tamen comparatio non extendenda ad potestatem Arbitri, quasi hæc cum potestate iudicis eadem facta sit, nam in vi & affectu iudicia ab arbitrariis differunt utique. *Dn. Brunneinan. ad l. privatorum 3. C. de Idict.*
- 59 Ne tamen omnino Arbitris D. I. publicandi potestatem adimam, hanc regulam subjicio : Quotiescunque causa transactionem admittit, toties in illa causa volentibus partibus Arbitrater interim pronunciare potest. Dubium siquidem non est, quin tali casu expresse in Arbitrum compromitti possit, ut & de puncto incidenti interim iudicet, vel alterutri litigantium Interim pro-

provideat, *Besold. Thesaur. pract. sub rubr. Interims. Mittel vers. non dubium.* Cujus regulæ hæc ratio est, quia Compromissa sunt quasi Transactiones, *Augustin. Berojus Vol. 3. conf. 30. n. 19. Jacob. Menoch. conf. 387 n. 2.* Si itaque transactionem causa non admittat, nec interim Decretum ferre Arbitrari poterit.

Differentia Decreti Interimistici desumpta est. (1) à tempore quando tale Decretum ferendum, scilicet pendente lite principali. Quotiescunque enim lis principalis facile decidi potest, Decretum Interimisticum minimè interponendum. *Job. Vvames. Cent. 4. conf. 10. n. 24.* qua de re pluribus in CAP. III. dicendum. (2) Ab objecto seu in quibus causis, scilicet quæ moram non patiuntur facilè, *vid. CAP. II.* (3) A formâ, scilicet ex justa causa, prævia causæ cognitione tale Decretum ferendum, de quo in CAP. III. (4) Ab Effectu, quod hoc Decretum pendente lite principali vel durante impedimento vires saltem habeat, de quo in CAP. IV. agendum. Quæ omnia uti ex subsequentiis clariora exitura sunt, ita eorum explicationem ad capita sequentia differimus.

C A P. II.

De

Causis, in quibus Decretum Interimisticum locum habet.

SUMMARIA.

Pendente lite nihil innovandum Decret. Int. in causis Ecclesiasticis & secularibus obtinet. n. 1.
 Quod limitationes recipit. n. 2. | Unitas Religionis optanda, n. 4.

Ea 3

<i>Etq; utilis est Reipubl. n. 5.</i>	<i>Sed quid si Clericus ab officio suspensus ? n. 28. 29.</i>
<i>An Princeps interim in Religione</i>	<i>Si à sententia suspensionis appellatum, non nocet suspensio, n. 30. 31.</i>
<i>Controversia decretum ferre possit. n. 6.</i>	<i>Ad removendum scandalum ab Ecclesia Decret. I. interponi saepe solet. n. 32.</i>
<i>Ordinatio Sacrorum ad Principem spectat. n. 7.</i>	<i>Quod fieri potest suspendendo interim ab officio n. 33. & 34.</i>
<i>Occasio presentis Controversiae. n. 8.</i>	<i>Suspensio ab officio ex quibus causis fieri possit ? n. 35. seqq.</i>
<i>Historia Decreti Interimistici à Carolo V. conditi n. 9. & 10.</i>	<i>Pastore ab officio suspensio, quomodo interim Ecclesiae providendum, n. 38. seq.</i>
<i>Ejus effectus n. 11. & 12.</i>	<i>Durante anno Gratiae vicini interim Ecclesiam curare debent. n. 40.</i>
<i>Quid de eo sentiendum. n. 13.</i>	<i>An vicini ad id cogi possint n. 41. 42.</i>
<i>Cultus divinus quatenus sub dispositione Principis. n. 14.</i>	<i>an Salarium Pastor interim curam Ecclesiae gerens petere possit n. 43.</i>
<i>Utilitas Reipubl. quomodo per Religionem promoveatur ? n. 15.</i>	<i>Quid de impensis n. 45.</i>
<i>Princeps si ad concordiam deducere dissidentes non statim possit, interim decernere potest. n. 16.</i>	<i>Si Pastor emeritus, interim providendum Ecclesiae per substitutum n. 46.</i>
<i>Quod exemplis vel circumstantiis declaratur n. 17. 18.</i>	<i>Quod an justum sit, dicitur, n. 47. seqq.</i>
<i>Judicium Dni, Conringij subicitur. n. 19.</i>	<i>Emerito Pastori interim quamdiu vixit proviso decernenda. n. 50. & 51.</i>
<i>Clerici qui sint; & quales eorum causa n. 20.</i>	<i>Jus Patronatus cui competat. n. 52.</i>
<i>Monacho cum Abbate suo litiganti, de alimentis providendum n. 21.</i>	<i>Si Patrono de jure Patronatus controversia moveatur, an presentatus interim admittendus ? n. 53.</i>
<i>Ut & de litis expensis. n. 22.</i>	<i>Actus ultimus in jure Patronatus attendendus. n. 54. 55.</i>
<i>Idem in Clerico paupere, n. 23.</i>	
<i>An Monacho Praelatum accusanti providendum n. 24.</i>	
<i>An monach; sine venia cum Praelato vel Abbate litigare possit ? n. 25.</i>	
<i>Venia impetratio hodie non est necessaria. n. 26.</i>	
<i>Monacho accusato vel inquisito etiam providendum n. 27.</i>	

- Si duo Patroni disceptent, vel uterq;
aliquem presentet, quis interim
constituendus Pastor. n. 56. seq.
- Quid si indignus presentatus? n. 59.
- Progressus ad causas Seculares. n. 60.
- Actio prejudicialis que fit. n. 61. seq.
- Materia Servitutis an hodie obtineat? n. 64.
- Nobili cum Rustico litigante, an hic interim ad operas teneatur? n. 65.
- Nobilis si cum uxore rustici super servitio litiget, an sufficiat probate qd. possessionem respectu mariti, n. 67.
- Si super quantitate Servitiorum litigetur, qualia interim decernere possit iudex? n. 68. seq.
- An Nobili exigente servitio, iudex interim Rustico decernere possit alimenta, n. 70.
- Quid de expensis litis. n. 71. 72.
- In causa Filiationis Decret. Int. obtinet. n. 73. 74.
- Filio naturali & legitimo durante lite interim providendum. n. 75.
- Etiamsi sit emancipatus. n. 76.
- Etiamsi quoque ulteriori gradu sit. n. 77.
- Extenditur hoc ad Legitimos. n. 78.
- Adoptivi an providendum. n. 79.
- Quid in arrogatis. n. 80. & 81.
- Quid in liberis per unionem prolium questis, n. 82.
- Unionis prolium requisita. n. 83.
- An Spuriis quoque Decret. Int. providendum, n. 84. 85.
- An ex stupratoris fugitivi bonis? n. 85. 1.
- An a patre stupratoris etiam alendi? n. 85. 2.
- Filiatio quomodo probetur remissive. n. 86.
- Provisio denegatur, si liberi ingrati, n. 87.
- non vero si minus obsequentes n. 88.
- Parentibus utriusq; sexus providendum, n. 89. 90.
- Cur matri provideatur n. 91.
- An si ad secundas nuptias transferit, n. 92.
- A quibus literis sustentanda. n. 93.
- An ab adoptivi. n. 94.
- Adoptivi liberi Patri providere debent. n. 95.
- Liberi per unionem prolium tales effecti parentes sustentare interim debent, n. 96.
- Parentibus ingratis interim provisio non conceditur. n. 97.
- Provisio locum habet etiam inter conjuges. n. 98.
- Quomodo ad consummationem matrimonii cogantur desponsati. n. 99. seqv.
- Conjuges quomodo ad cohabitandum compelli possint, n. 101.
- An Maritus negans uxorem suam esse interim ad alimenta compelli possit, n. 102. seqq.

- An marito contra uxorem providendum? n. 105. seqq.
- Matrimonium an mutuo consensu dissolvatur. n. 107.
- Facta Separatione quo ad chorum & mensam uxori interim providendum. n. 108.
- quod limitatur. n. 109. seqq.
- Quomodo uxori contra savitiam providendum. n. 113.
- An uxori ob verbera providendum. n. 114. seqq.
- Deserte interdum secunda vota permittuntur. n. 116.
- Marito reverso repetente uxorem quid interim decernendum? n. 117. & seqq.
- Maritus uxorem adulterii accusans ei providere tenetur. n. 120. seqq.
- An Collateralibus per Decr. Int. succurratur? n. 122. seqq.
- Pupillo iudex prospicere debet. n. 126.
- Casus quibus pupillo tutor vel curator dandus. n. 127.
- Quando & quomodo actor Interim constituendus. n. 132. & seqq.
- Tutori suspecto administratio interdicens, & an hoc ipso jure fiat. n. 136. & seqq.
- Pupillo de alimentis prospiciendum. n. 139.
- quo casu aliquando D. I. opus est. n. 140.
- Pupillus tutorem conveniens, an illi providendum, de alimentis &
- Administrator de delicto conventus Interim ab officio suspendendus, & quando. n. 143. seqq.
- Dum interim alendus. n. 145. seqq.
- Judex super bonis tam universalibus quam particularibus Interim disponit. n. 147.
- Quomodo hereditate? n. 148.
- Si dubitetur de morte testatoris agnati Interim administrationem consequuntur. n. 149.
- Modo idonee caverint. n. 150.
- Si de morte constat scripti in testamento heredes in possessionem mittuntur. n. 151.
- inodo vitio visibili non laborat. n. 152.
- Et rejiciuntur exceptiones ab adversario oppositae. n. 153.
- Si scilicet in continentem probari nequeant. n. 154.
- Si Contradictor jam sit in possessione, & super viribus testamenti contestata, heres scriptus immitti nequit. n. 155.
- Quis sit legitimus Contradictor, remissive. n. 156.
- Immissio Interim Decerni potest ex quolibet testamento, etiam imperfecto. n. 157.
- Etiam Nuncupativo. n. 158.
- Si duo testamento proferantur & non constet quodnam prius, ex neutro immissio conceditur. n. 159.

17. 11. 11. 11. n. 141. 11. 11. 11.

Quod

- Quod limitatur. n. 60. seqq.
- Testamenti apertura promovenda, etiam posthabita appellatione. n. 193. seq.
- Ne injuste quis occupet hereditatem: iudex eam sequestrare potest. n. 164. seq.
- Sequestratio locum habet si alter iam possideat, modo illegitimo. n. 166.
- Non vero si legitime; & nullus metu dilapidationis subit. n. 167. seq.
- Liberi semper defendendi in possessione. n. 169.
- Si in testamento quis mortuus, iudex de administratione interim decernit. dum de proximitate controversitur. n. 170.
- Si bona vacant ea sequestranda. n. 171.
- Hujus sequestri ius & officium. n. 172.
- Si filio controversia moveatur de hereditate patris, Interim alendus. n. 173.
- Sive in prima sive in secunda instantia. n. 174.
- Qualicumq; etiam filius sit, n. 175.
- Etiam tempore quo deliberat alendus, n. 176.
- Et quo pendet conditio potestativa sine ipsius culpa. n. 177.
- Modo hereditati non sit renunciatum, n. 178.
- Judex de alimentis providere debet nondum natis. n. 179.
- Tertiam hereditatis partem vivo assignabit interim. n. 180.
- Mulier gravida in feudo Interim manet. n. 181.
- Si parentibus de hereditate liberorum controversia moveatur, Interim alendi, sine distinctione Secus. n. 182. seq.
- Exactio debitorum interim permittenda possessori. n. 184.
- Sed pecunia in iudicio deponenda. n. 185.
- Etiam legatarius Interim providendum. n. 186.
- Si ultima voluntas subsistat, quibus mediis heres compellatur ad satis faciendum legatarius, n. 187. seq.
- Vidua post mortem mariti dotem reperitura, si in possessione est, in eam interim defendenda. n. 190. sq.
- Si non est in possessione, interim alenda a possessoribus. n. 192.
- Alenda etiam illo tempore, quo dos adhuc penes heredes manet. n. 193.
- Et quo, hereditas nondum adita. n. 194.
- Et quo, cum ipso marito super restitutione dotis litigat. n. 195.
- Etiam si dos saltem confessata, & non soluta. n. 196.
- quantum ad maritum non ad alios creditores. n. 197.
- In Concursu Creditorum interim iudex quoque disponit. n. 198.

- Jus retentionis illis tribuendo quibus** *Quod limitatur. n. 217. seq.*
competit. n. 199.
quod tamen administrationem non *Etiā inopi vasallo alimenta pre-*
infert, nisi cautio quoq; accedat.
n. 200. seq.
Si vero simul heredes facti, admini- *berda, si contra Dominum liti-*
strationem quoque habent. n. 202.
nisi hereditati renuncient. n. 203.
Qui est in administratione, sumptus *Etiā si bona singularia nunquam*
processus concursus prestat. n. 204.
possederit inopi actor. n. 220.
Miseri personis si quid debeatur, in- *Etiā si agat contra fiscum, n. 221.*
terim usura solvenda. n. 205.
Judex & major pars Creditorum *Sive reali sive personali actione.*
vendere possunt bona concursus.
n. 206.
Pretium asservat is, quem judex ex *n. 212.*
majoris partis creditorum consen-
su eligit. n. 207.
Beneficium competentie qui habent, *Etiā si locupletes consanguineos*
illis interim adjudicandum ex
quo vivant. n. 208. seq.
Quinam illud habeant remissive. *habeat. n. 223.*
n. 210.
Respectu quarum personarum com- *Alimenta & sumptus litis non sunt*
petat. n. 211.
sejungenda. n. 224.
Militibus, Doctoribus, Advocatis re- *Quando hæc provisio locum habeat.*
spectu omnium competit. n. 212.
n. 225.
Pro sublevanda necessitate ne ege- *Ex bonis arrestatis debitori fit pro-*
ant, saltē alimenta relinquun-
tur. n. 213.
Cetera pendente concursu deciden- *visio de alimentis & litis impen-*
da. remissive. n. 214.
sis. n. 226.
Judex etiam super re particulari *quod limitatur. n. 227.*
interim disponere potest. n. 215.
Nemo ad cresario sumptus litis sub- *Ex bonis sequestratis fit interdum*
ministrare tenetur. n. 216.
provisio. n. 228.
Debitori arrestato providendum à
Credito re, sed parce admodum.
n. 229. seq.
Pauperi interdum à Fisco sumptus
litis suppeditantur. n. 231.
De paupertate constare debet &
quomodo. n. 232. & 234.
Pauperi Advocat9 assignatur. n. 233.
In Criminalibus etiam judex vul-
ner antem vulnerato interim con-
demnat, ad provisionem. n. 235.
Hæc provisio etiam ad eos extendi-
tur, quos alere debebat vulne-
ratus. n. 236.
Eodem

- Eodem modo tenetur Dominus, si quadrupes alicquem ledat. n. 237.*
Limitantur dicta, si vulneratus sit di- ves. n. 238.
Super jure quoque judex interim de- cernit, & Jdictionem ei assignat qui est in quasi possessione, n. 239.
Quomodo quasi haec possessio probetur n. 240.
An actus unius Jdictionis extendatur ad actum alterius Jdictionis. n. 241.
Filia quae jure retentionis in bonis est interim exercet Jdictionem. n. 242.
Si nemo est in possessione Jdictionis ea vel suspendenda, vel per Superio- rem exercenda. n. 243.
- Si controversia sit cum Collegio, inte- rim pro eo decidendum. n. 244.*
 INTERIM Hispanorum subjugi- tur. n. 245.
 Ejus origo. n. 246. processus n. 247. seq. & effectus. n. 249. seq.
 Hoc Interim etiam apud nos in usu dum observatur possessorium Sum- mariissimum. n. 251.
 An Possessor. Summariiss. fundatum in jure Civ. n. 252.
 Mandatum de Manutendendo remissive traditur. n. 253.
 JURIS FIRMA explicatur. n. 254.
 De Inhibitionibus in Saxonia, re- missive. n. 255.

Generalis quidem videtur regula, quod 1.
 judex pendente lite innovare quid, vel statuere nullo possit modo, per t. t. X. ut lite pend. nihil. innov. Sed quæ 2.
 æque ac aliæ, suas agnoscere debet limitationes, aliàs judex ju- stitiam exequendo injustus multis audiri posset, modis. Hinc sedulò cavendum judici, ne favorem causæ, quod concernit, in- terea negligat; quod moram non patitur indecisum relinquat; & in genere causæ necessitas, quod exigit, sprevisse videatur. Ideo dum in his per modum provisionis ut loquuntur, multa 3.
 concedere tenetur judex, quatenus D. I. locum inveniat, tradi- turus, secularibus causis, præpono ut digniores causas Eccle- siasticas.

Ipsam Religionem quantum concernit, maxima quidem felicitatis humanæ pars esset, si prout unus Dominus, fides & 4.
 Baptismus, Ephes. 4. v. 5. & una ad æternam vitam via, Act. 15. v. 11. seq. unica saltem daretur Religio, quæ unus verus Deus una lege & cultu coleretur. Ast in extremâ hâc mundi senectâ, ubi si olim unquam, nunc certè verum evadit: Oportet esse hæreses

- & schismata, dum quilibet ferè proprium ex suo cerebro Deum,
 & circa eum colendum singularem fingit cultum; Unitatem religionum omnium sperare, æque frustaneum, ac convenientiam
5. inter lupum & ovem. Cum autem optimum Reip. fulcrum sit, unionis in religione consensus; & nil tam distrahatur animos. Civium, quam Religionum diversitas, quæ sæpè tantas eundo vires acquirit, ut publicum Reip. vinculum, si non rumpat penitus, turbet tamen quàm maximè: Ac Principi incumbat, omni eò laborare ope, ne Societas Civilis detrimentum sentiat, videndum quid Interim in Religionis controversia Principis possit
 7. sit Decretum? Certum equidem est principem potestate *æquæ* Sacra ordinare posse; Deienim Vicarius est. Hinc reverentiam Summo Numini exhibendam, cura quantum potest maxima, subditorum animis insinuare, veri cultus conservatione obstrictus est, necessitate officii æquæ, ac Superioritatis jure ad id impulsus; quatenus Sacrorum ordinatio actio est publica, quæ à solo Superiore producitur, *Joh. Frid. Hornius de Civitat. lib. 2. c. 5.*
 8. *n. 3. Balduin. in Casib. Conscient. lib. 2. cap. 6. cas. 3.* An tamen si inter Cives diversæ religiones vigeant, & concordia de facili sperari non possit, princeps interim quicquam decernere possit, magis dubium. Quæstionem ipsam non attigissem, nisi id jussisset inscriptionis identitas, quam habet Disputatio, & ex diversorum Autorum sententia Decretum illud à Carolo V. in causa Religionis observandum, Anno 1548. Id. Maji Augustæ Vindelicorum publicatum, de cujus appellatione, *capite preced. n. 19. seqq. dictum.* Cujus Originem breviter indicasse suffecerit.
 9. Carolinum autem illud *Interim* natales suos debet temporibus, quo purioris Evangelii lucerna, à papa & Cuculligerorum ordine obfuscata & tenebris involuta, iterum protracta, per Theandrum illum Martinum Lutherum Anno 1517. Cumque Religionis reformandæ studium sat plausibile Illustres personæ hand paucas numero, in Lutheri partes traxisset, atque hinc non exigui momenti turbas inter has & papicolas exortæ. Schmalcaldicum sædys Anno 1530. initum, quod ipsum motus Schmalcaldici belli secuti, Quibus & aliis in futurum ex Religio-
 - 10.

nis dissidio metuendis, remedia adhibiturus, Carolus V. *Interimisticum librum* ut c. 1. n. 19. & seqq. dictum, eò utrique religioni addictis, prospecturus, consulturusve promulgat. Cujus compilatores fuisse feruntur *Julius Pflugius* Episcopus Numburgensis, *Michael Sedonius* & *Johannes Islebius* agricola teste *Joh. Schleidan. de Stat. relig. lib. 20. Freiberg. German. perturbat. & restaurat. P. 2. Disc. 3.* Sed sequiori ac feliciori, quam speraverat eventu. Licet enim banno executionem sui Decreti, contra nonnullos minorum Gentium ut Magdeburgenses, Constantienses & Bremenses perageret; Et Procerissimorum in aula Cæsarea non nemo, Granvellanus, publicè ediceret, igne posse cogi, qui per libellum dictum cogi nollent; Nihil aliud tamen effecit, quam ut paucis timentibus magis quam volentibus, librum illum obtrudere quiverit: Aliis in diversum abeuntibus, Protestantibus pariter, ac Papicolis; prout scripta tum emissa, & commune omnium de Schmalcaldico fœdere & libro *Interim* proverbium docet:

Glückselig ist der Mann/ Der allein bleiben kan.

Und willigt nicht ins *Interim*, den es hat einen schalk hinter ihm. Adeo ludubrio expositum fuit hoc Caroli V. Decretum, ut à Protestantibus quibusdam non tantum; Sed & ipso Pontifice male ea propter audiret Imperator. Plura de hoc ipso negotio & quæstione, qui scire avet, adeat *Schleidan. d. lib. 20. Freiberg. in German. perturbat. & restaur. P. 1. 2. Discurs. 3. Osiand. Hist. Eccles. Cent. 16. lib. 2. c. 68. seqq. Burgoldens. ad Instrum. Pac. P. 1. Disc. 1. n. 9. & seqq. Schlüsselburg. in Catal. heret. lib. 13. per tot. præcipue pag. m. 567. seqq. Conferatur Balduin. in Casib. Conscient. lib. 2. c. 6. Cas. 2. sq. Reinking. Biblisch. Polic. lib. 1. axiom. 13. & seqq.*

Sed dum rem omnem ex agentis intentione dijudicandam censeo, laudandam Imperatoris existimo mentem, quod navi Reip. Romano-Germanicæ, tunc nimium quantum ob Sacram religionis anchoram moram fluctuanti, hæc ratione suppetias ferre animum induxerit. An vero puncta, illo in Decreto talia fuerint, quibus commodè subscriberent utriusque religionis Sequaces, quoniam id nec Protestantes omnes, nec etiam Pontificii

tificii certò asserere fuere ausi, ut supra dictum, decidendum comunito Theologis, & hanc litem superiori Seculo bello Interimistico contra Magdeburgenfes vindicatam, atque pro & contra, ut ajunt, literis sanguine rutilantibus defensam, meam facere superfedeo.

14. Ne tamen quid in causa Religionis aliàs in genere sustinendum de Decreto Interimistico, omnino omittam, hæc paucis subijcere lubuit. Principem videlicet, ex cura Sacrorum ipsi incumbente, omnino Custodem utriusque tabulæ esse debere: Nec tantum, quæ salutem civium inter se spectant attendere, sed etiam quo pacto erga Deum se gerere debeant Subditi providere tenerur. Cultus vero ipse Divinus, vel intrinsecus consideratur, ac ita sub Principis dispositione ac potestate minime est: Vel extrinsecus, hoc modo utique Principi incumbit, ne in iis, quæ religionem & externum Dei cultum concernunt, Resp. quid detrimenti capiat. *Dn. Conring. disp. de Concil. & circ. ea Sum. potest. autor. conclus. 8. in fin. Henning. Arniseus. lib. 2. de jurib. majest. c. 3.*
15. Utique enim Princeps ex naturali etiam ratione beatitudinem civilem suæ Reip. attendere debet. Hæc autem sine Religione; sine vero Dei cultu obtineri revera nequit, quod etiam Gentiles animadverterunt, unde Religionem vel Numinis cultum sæpius pro fundamento Reip. posuerunt. Hinc Platoni religio, propugnaculum potestatis, legum & honestæ disciplinæ vinculum; Ciceroni verò humanæ societatis fundamentum dicitur. Et hic insignis effectus ex vi propria religionis oritur, quæ ejusmodi est: ut homines placidos, obsequiosos, amantes Patriæ, juris & æqui observatores efficiat. *Hug. Grot. de Imper. Summar. potest. circ. Sacra c. 1. circ. fin.* Pro conservando ergo vero Dei cultu utique sollicitus esse debet, quod prolixè deducit, *Dn. Conring. Disput. de Majestat. Civ. autor. & offic. circ. Sacr. th 60. & seqq.*
16. Si itaque diversæ Religiones in Rep. vigeant, ex quibus animorum exacerbationes, similtates, rixæ, & multa alia inter Subditos mala oriantur, & metuenda totius vinculi civilis ruptura quis negaret hic Principem justè intervenire? Vel quis non peccare Principem, si ad hæc ipsa taceret, assereret? Unico vero actu,

a. *Stu.* si ad concordiam reducere non valeat dissidentes, rectè cer-
 re fecerit, si Decreto I. Reip. suæ interea promoveat salutem.
 Hinc si severissimo Decreto jubeat utramque partem, ne injuriis
 & contumeliosis verbis se invicem lacestant; Ne per calumni-
 am sibi opiniones affingant; Ne controversias illicito tractent
 ardore & vehementiâ, nemo dubitabit, hac ratione tumultus
 subditorum sedari, & animos eorum, ob insignem utriusque par-
 tis vehementiam, quàm maximè ab alienatos, interum in concor- 17.
 diam redigi ac amorem. Quo spectat D. I. de mutua tole-
 rantia Civili seu Politica illorum, qui diversæ religionis sunt.
 Dum enim in eadem Rep. vivendum, pacificè utique præcautâ
 ansâ seditionum vivendum est. Quod vix obtinebit Princeps,
 si Civem civis odio prosequatur: Si rixis, calumniis, contume-
 liis perpetuis invicem se perant. Econtra facilius mutuam illam
 tolerantiam obtinebit, si ut in Theologicis litibus Theologicè,
 id est, piè, modestè, mansuetè procedatur, operam dederit Prin-
 ceptis. Et si subditos proprio motu tales ac decebat, se non ge- 18.
 rere advertat, interim Decreto publico eos ad id compellat. Et
 hæc intentio fuit Marciani Imp. in L. Nemo, 4. C. de Summ. Tritic.
 ubi turbulenteras disputationes Theologicas, ne tumultus & per-
 fidia occasio detur, severè prohibuit, qua de re vide *in prælo* Ma-
 gnif. Dn. Brunne-man. in Comment. ad d. L. 4. Hoc casu enim, cum
 nullum imponatur vinculum, præsuppono enim necessitatem
 credendi subditis non obtrudi, sed circa externum cultum & po-
 liticam tolerantiam saltem disponi, quis ex justo incusabit Prin-
 cipem, vel non laudabit potius? Conf. Hug. Grot. d. tr. de Imper.
 summ. potest. circ. Sacr. c. 8. p. m. 198, ubi exempla habet Decretorum
 ab Imp. latorum, quibus injunctum ut interim vel ad certum
 tempus phrasibus novis Theologi abstineant: Vel controversia-
 rum tractationibus missis; illa quæ ad pietatem & morum
 emendationem pertinent, diligenter auditoribus inculcent, ita
 enim nemini præjudicium contingit & cives facilius ad concor-
 diam rediguntur. Addam hæc super re judicium celeberrimi 19.
 mi Dn. Conring. ex jure Div. & Nat. deductum in Diss. De Majest.
 Civ. auctor. & offic. circ. Sacr. th. CXI, ubi inter alia verbis conce-
 ptis,

pris hæc profert: Primo ergo omninò Principi convenit non permittere, ut seditiosè ac turbulenter quod verum est vel oppugnetur, vel defendatur. Quod non liceat ita oppugnare veritatè, nulla indiget probatione. non licere autem defendere, patet inde, quod animi moderatio, mansuetudo, modestia, ab ipso etiam Christo & Apostolis ejus, severè sit, cum omnibus Christianis, tum in primis eis, qui docent doctrinam Evangelii demandata. *Servum Domini* (ait Paulus) *non oportet pugnare, sed mansuetum esse erga omnes, aptum ad docendum, tolerantem malos, cum lenitate erudientem eos, qui contrario animo sunt affecti, expecturus num aliquando Deus eis sit daturus respicientiam ad agnitionem veritatis ejus.* Exigit vero eam modestiam & ipsa natura: neque enim temerè fiet, ut aliquem erudias, & in viam reducas, nisi adhibita illi mansuetudine. Optimus magister lenis est oratio, firmis argumentis suffulta. Plurimos segrege ad Catholicam Ecclesiam à se reductos gloriatur Nazianzenus, tantum quod cum lenitate docuisset. Si ergo juri divino naturæque adversatur omnis contentiosa & turbulenta docendi ratio: Ex adverso summè est in publicum utilis, modesta ac lenis doctrina; manifestum utique est, à Majestate Civili omnem illam sævam rationem, non tantum oppugnandi, sed & defendendi veram catholicam fidem, prohibendam ac graviter puniendam esse: Multò magis verò puniendæ fuerint, omnes tribunitiæ ad populum declamationes illorum, penes quos est *ἡ δημοκρατία* specie tuendæ veritatis institutæ, utpote quæ tumultus & seditiones causantur. *Hæc illæ.*

20 His de ipso culto Divino præmissis, jam rectè subjungo Clericos, qui definiuntur *l. 2. c. Theod. de Episcop. & Cleric.* personæ quæ divino cultui ministeria Religionis impendunt. Cumque in Ecclesia Christi deserviant, eorum causas quatenus personam concernunt piis annuero, quæ celerem requirunt expeditionem, adeo ut judex modis omnibus præcavere debeat, ne remoram patiantur. Unde DD. communiter consentiunt, causas Ecclesiæ & Clericorum summarias esse *Dn. Brunnem. in Proc. Civ. c. 1. n. 22. Zanger. de Except. P. 1. c. 1. §. 60. n. 28.* partim quidem favore causæ, si illa Ecclesiastica sit; Partim favore personæ: *Miseræ.*

Miserabilibus enim meritò Clerici annumerandi, *Mench. lib. 2. A. J. Q. cas. 66. n. 19. Matth. de Afflict. Decis. Neapol. 257. n. 1.* Si ergo Monachus agat accusando suum Abbatem, per provisionem illi interim alimenta assignanda: Odium enim Abbatis ex accusatione ortum, non permetteret alimenta Monacho, nisi assignata. Quare à Prælato adjudicanda una cum expensis in litem impendendis, ut traditur *in c. 11. X. de Accusat.* ut accusationem eo melius prosequi possit, & habere, unde vitam interim sustentet; Aliunde enim, qui nil proprium habent, sunt alendi. *Vid. Panormit. in c. 11. Afflict. Decis. 10. n. 2.* si modo justa præsumptio pro Monacho militet *Mench. de præsumt. lib. 1. Q. 35. n. 21.* Idem dicendum de Clerico paupere, si agat pro utilitate Ecclesiæ: Nam & huic interim providendum, ut eo melius Ecclesiæ commoda procuret, nec sentiat dispendium; unde merebatur præmium. *c. 2. X. de fideiuss. Petr. Rebuff. de sent. præjud. in præfat. n. 109. Surdus. de Alim. tit. 1. quæst. 75. & 121.*

Sed an hoc etiam locum habet in Monacho accusante Prælatum? Affirmandum duco. Licet enim subditi non facile admittantur ad accusationem Prælati, quia non tam justitiæ Zelo, quam impietatis livore, & odii fomite prorumpere dicuntur *c. 21. caus. 2. quæst. 7.* Et non decet majores subjectos esse accusationi minorum *c. 2. sq. caus. 2. quæst. 2. Zæf. ad Decret. de accusat. n. 2.* Monachis tamen non videtur deneganda accusatio *arg. c. 5. caus. 2. quæst. 7. Panormit. an. ad c. 11. X. de accusat. Zæf. d. loc.* quia hi justitiæ Zelo moveri censentur; Et in hoc non veniunt contra obedientiam; Quia in licitis tenentur obedire, non verò illum tolerare, si malus est, sed potius monasterii promovere interesse, quod in eo consistit, ne pro Pastore lupum habeat. *Mench. de præsumpt. lib. 1. Q. 35. n. 21.* Verum hic obiter occurrit dubium resolvendum: An illum sine veniâ accusare possint? Et respondeo quod non: *arg. l. 4. §. 1. ff. de in jus vocand.* quia obedientiam & reverentiam tenentur præstare Prælato & Abbati, *Panormit. an. cit. loc.* Cujus sententiam, putantis, necesse esse ut petatur, licet non obtineatur eò extendo, ut eo ipso dum citatio postea decernitur, & venia concessa videatur. *Conf. Zæf. ad ff. de in jus voc. n. 4.* Sicut etiam hodie veniæ impetratio

solennis amplius necessaria haud est, sed semper data vel impetrata citatione, veniam quoque dedisse iudex videtur, *Carpzov. P. 1. C. 2. D. 25. Mynsing. lib. 4. Observ. 92.* Modo vinculum illud, quod inter actorem & reum intercedit, exprimat in supplicatione, ut inde constare possit iudici, an actionem decernere debeat, vel non *Dn. Brunnem. ad Wesenb. tit. de in jus voc. quest. 14.*

27. Hæc, quæ de Monacho accusante dicta, locum quoque habent in accusato; Si itaque Abbas contra eum inquirat, vel si accusetur, expensæ & alia necessaria ad defensionem, ne dum alimenta ipsi subministranda. Quia hic eadem ratio, ne nimirum cogatur interim perire, aut mendicare. *Panormit. d. c. in fin. Petr. Rebuff. de Senr. præjud. in præfat. n. 104. seq.* Sed quid si accusationem sequatur suspensio aut depositio? Resp. Quia illa suspensio & depositio à divinis tantum fieri intelligitur, nihilominus alimenta interim decernenda, siue Monachus sit, siue alius Clericus; quia ratio ne cogatur mendicare militat, & ipsi alimenta decerni vult. *Rebuff. d. l. n. 111.* Dum enim ab officio suspenditur, omnium privilegiorum clericalium statim incapax haud efficitur, quia nec statim de delicto convictus est; Sed suspensio saltem hac intentione fit, ne dum in crimen inquiritur, Clericus interim cum scandalo officium administret; Ergo alimenta ipsi non illico adimenda. Etiam si appellatione sententia suspensionis haud sit suspensa. Nam si appellatio intervenit, quia illa rem in priori statu servat, & sententiam suspendit, alimenta, quin præstari debeant, non est dubitandum. *Panormit. in d. c. 11. n. 4. X. de Accusat.* Et pendente appellatione à sententia in qua suspensio dictata, hæc interim effectum non habet. Uti hoc in terminis ferè probat textus *in l. un. §. Ergo 4. ff. nihil nov. appell. interpos.* ubi si quis per sententiam ordine motus sit, seu suspensus ab officio, & provocaverit, nihilominus de cætu participat. Non enim hoc attentatum est, quando appellatione pendente, facit id, quod facere solitus erat, lite non inchoatâ. *Francisc. Herculan. Tr. de Attentat. c. 3. n. 5.*
32. Verum non tantum personis, ut supra dictum, cultui divino & Ecclesiis dicatis providere debet iudex: Sed etiam si hæ personæ

sonæ in officio suo negligentes fuerint, ipsi Ecclesiæ debet prospicere iudex Ecclesiasticus, ne cura animarum negligatur, vel eis scandalum præbeatur per Pastoris personam. Hoc enim si permitteret, illud Christi: Væ scandalum danti, vel non impediendi, in iudicem quadraret. Pœnam itaque hanc ut effugiat, magno studio scandala removeere tenetur, *c. nisi cum pridem 10. X. de Renunc. Petr. Gregor. Tholosan. Syntagm. jur. Univ. l. 38. c. 2. n. 4.* Si itaque vel scandalum Ecclesiæ dare Pastorem senserit iudex 33
Ecclesiasticus, Ecclesiæ incolumitati providebit, suspensione ab officio, si admonitionem pensi habeat *c. etsi Clerici. X. de iudic. c. 20. X. de V. S. c. 11. X. de privil. & excess. privil.* Hæc enim 34
quia in eo differt à Depositione & Degradatione; quod non, ut illa, perpetuam remotionem contineat; Aut ut hæc omnium privilegiorum ac dignitatum privationem importet; Sed tantum ad tempus ab officii administratione removeat, *Carpzov. Jprud. Eccles. lib. 3. tit. 10. Def. 117. n. 1. sqq. & def. 115. n. 1. & seqq.* Ideo Decreto I. opus hic est, quo interim, donec scandalum tale purgatum, Ecclesiæ prospiciatur.

Quænam autem causæ ad suspendendum Pastorem, iudicem movere debeant, disquiri poterat? Resp. Cum suspensio officii sit pœna, sed levior aliqua & mitior, quæ tum demum estimationem minuit, ac maculam infert, si turpi ex causa facta, *arg. l. 22. ff. de his qui not. Infam. facti* intelligo ea, quæ habet *Carpz. Jpr. Eccl. lib. 3. tit. 10. def. 114. n. 4.* alioqui enim & pastoris innocenter ab officio suspensi fama periclitaretur; Ideo causa aliqua non adeo magni momenti Decreto I. locum concedere potest. Et dum præ aliis vitæ ac morum honestati studere ob- 36
stricti sunt. *Reinking. Biblisch. Polit. lib. 1. axiom. 43. Carpzov. Jpr. Eccl. P. 1. def. 61.* Et pastor non saltem verbo, sed & exemplo auditores docere debet: Verbo quidem prædicationis sanctæ: Exemplo vero conversationis inculpatae & honestæ. *Reinking. de Reg. Sec. & Eccles. lib. 3. class. 1. cap. 7. n. 5.* Si itaque & doctrina & mores non respondeant: Si ita verbum proferant, ut ipsi rejiciendi appareant, & per hoc lapidem offensionis populo ponant; quod fieri etiam potest publicis commestationibus acris; ad suspensionem perveniri potest, uti præiudicium allegat

Carpzov. Jprud. Eccles. lib. 3. tit. 10. def. 115. n. fin. Nam juxta *Nazianzenum*. Idem est non docere, & non docere moribus. Et secundum *Erasmum* nemo facile credere solet Doctori, cujus verba cum vita pugnant.

38. Ne vero quod unâ manu ponit, altera destruat judex, providus esse debet, ne, dum scandalo medelam affert, curam animarum negligat, adeoque ut in Parœciâ interim alius ex vicinia Pastor, parœcianis verbum Dei proponat, Sacramenta administret, Interimistico quodam Decreto statuere potest, quam curam tali Decreto mandatam etiam germanicè appellare solemus: *Die Interims-Cuhr einer Pfarren*. Nam dum revera
39. nondum vacat ministerium, alius Pastor institui nequit, sed vicinis interim Cura Ecclesiæ demandanda, *vid. Carpzov. Jprud. Eccles. P. 3. tit. 10. Def. 116. n. 5. 9. sqq.* Et hoc non tantum si
40. suspensus minister verbi Divini, sed etiam si mortuus. Quia & hic justum impedimentum occurrit, ob quod interim judex Ecclesiæ providere debeat. Nam antequam alius instituat, ob Annum Gratix qui competit viduæ vel liberis in Parochiâ commorantibus, ex Ordinationibus Consistoriorum, *vid. Ordin. Consist. March. de Anno 1573. tit. 23. Constit. Eccles. Augusti Elect. Sax. de Anno 1580. tit. von Immunitäten und Freyhelten der Kirchen-Diener/ Dn. Præsidis Disput. de Anno Gratia c. 2.* Utrique ne Ecclesia in Spiritualibus interim quid detrimenti capiat, sacrorum cura durante Anno Gratix vicinis Pastoribus commendanda, injungenda *vid. Carpzov. Jprud. Eccles. lib. 1. tit. 10. def. 162.* An vero
41. cogi ad hoc ipsum possint Parochi vicini dubitari poterat? Sed respondendum puto quod sic, quia Consistorio cui provisio hæc incumbit, subjacent. Et meritò quod ab aliis expectant, ipsimet promptè ante exhibeant. Dum itaque volunt, ut durante Anno
42. gratiæ post mortem, quo eo melius provisum sit viduæ ac liberis, alius interim Sacra administret, merito ipsi quoque id in aliis Ecclesiis præstent, *Carpzov. cit. loc.* Et hanc necessitatem vicinis Pastoribus in specie imponit *Ordin. Consistor. March. d. t. 23. vers. fin.* Sed hoc limitandum, ut non inventar locum, si pestis in Parœcia vacante grassetur; Et si jam per integrum Annum Gratix curam

ram

ram Sacrorum gesserint per rationes adductas à *Carpz. lib. 1. Jpr. Eccl. defn. 165. & seq.* Quid autem de Salario dicendum, potestne id petere cui Interimistica Ecclesiæ administratio commissa? Resp. Distinguendo inter sumptus itineris seu alias necessarias impensas in Curationem factas; Et inter Salarium. Hoc non potest petere. Durante enim Anno Gratia, vidua & liberi defuncti Parochi salarium percipiunt ex singulari beneficio. Ergo idem petere nequit Pastor interim Curam Ecclesiæ gerens, cum bis idem non debeat. Si tamen offeratur honestè accipere potest, *arg. lib. 43. §. 9. de surr.* Ubi hoc etiam æquum est, ut à parœciani honorarium aliquod præstetur, & retribuatur carnalia illis, à quibus Spiritualia metuntur, *1. Corinth. 9. v. 11. Carpzov. Jpr. Eccles. lib. 1. tit. 10. Defn. 163. n. 9.* Imo certo casu ad hoc ipsum cogi Parochiani possunt, si defuncto nec liberi nec vidua superstites sint; Aut post Annum Gratia præterlapsam, functionem Ecclesiæ adhuc sustineant vicini Pastores. Tum enim parœciani non habent de quo conquerantur, quia solvunt id, ad quod alias obstructi sunt; Et injusti essent, si denegarent Operario mercedem, *1. Corinth. 9. vers. 9. Carpzov d. loc. defn. 164.* Impensæ autem si quæ eroganda à Pastore interim Sacrorum curam gerente, utique petere, & erogatas repetere potest. Solent enim omnia, quæ petuntur, sumptibus petentis expediri, nec alicui officium suum damnosum esse. Si itaque ipsi Pastori vicino quid impendere necessum, id actione negot. gestor. repetit à parœciani. Et si Annus Gratia optimos proventus viduæ & liberis largiatur, ab his interdum petuntur, & à Consistorio assignantur, *vid. Carpzov. lib. 1. Jpr. Eccles. Def. 63. n. fin.*

Porro singulare Decreti Interimistici, ob impedimentum necessarium interponendi, occurrit exemplum in Pastoribus emeritis. His enim si adeo decrepitæ sint ætatis, ut ætas ipsis in causa sit, quo minus officio suo amplius superesse possint, alius in officio substituendus; Ne tamen interim egeat Pastor emeritus ipsi de vitæ subsidiis providedum. Quamvis autem regulariter, nondum vacante Ecclesia, alius Pastor constitui nequeat, *qui in vivorum, 1. X. de concess. prebend.* cum hic facile quis incidere

- incidere posset in suspicionem de voto mortis captandæ, & expectationis futuræ successionis, à qua Ecclesia abhorret. *c. 10.*
- 48 *Canf. 7. quest. 1.* Nihilominus si parochus adeo senio gravetur, ut administrationi Ecclesiasticæ plane impar videatur, alius substitui debet. Superiora enim tunc cessare facit promovendi salutem animarum necessitas, quæ non subjacet legi, sed si urgens sit, ex injustis iusta facit, prout id declarat *Bodin. de Rep. lib. 5. c. 5. p. 896. Carpov. Jprud. Eccles. lib. 1. def. 152. & def. 18.* Nec
- 49 interesse puto sive volenti substituatur, sive nolenti & invito; Modo hoc casu in eo statu decrepitis deprehendatur, ubi planè non potest officio suo fungi cum effectu & ædificatione ad salutem; Tunc enim favor causæ, animarum necessaria cura, & utilitas publica, si quid injusti in se habere videbatur substitutio, id
- 50 facile excusat. Nec magnopere conqueri habet Parochus decrepitis, quia in plerisque locis per provisionem ei assignatur certa portio reddituum, si non habet, unde se suosque alere possit, *Coler. de aliment. lib. 1. c. 17. n. 55.* Et si redditus non suffecerint utriusque sustentationi, parochiani annuatim quid contribuere tenentur, ut in Senè Ecclesiastica dignitas ob paupertatem non vilescat, & Substitutus quoque mercede digna potiatur ac dum gregem pascit, de lacte ejus comedat. *1. Corinth. 9. vers. 9.*
- 51 *Carpov Jprud. Eccles. lib. 1. def. 138. n. 5. seqq.* Itaque donec vivat Pastor emeritus interim talem provisionem ei assignare potest iudex Ecclesiasticus. Cujus provisionis quantitas hic in Marchia jam tum determinata, scilicet quod debeat esse octava pars reddituum ex Parochia percipiendorum, *Ordinat. Consistor. March. tit. von provision und Vorsorge der Alten gebrechlichen Pfarrer. §. So bedencken wir.* Ubi tamen innuitur, certa quædam requisita in adjudicanda hæc provisione observanda esse.
52. Hec de rebus Ecclesiæ ejusdemque Ministris dicta sufficiant. Quoniam vero interdum lites gravissimæ oriuntur super jure patronatus, quod alicui competit in Ecclesia, quam dotavit, fundavit, aut ædificavit. *c. pie mentis. 16. quest. 7. c. filii. 16. quest. 7. c. 25. X. de jure Patron. & consistit potissimum in nominatione, vocatione, & præsentatione, Reinking. de Regim. Sec.*

& Eccles. lib. 3. class. 1. c. 9. n. 3. In quorum actuum exercitio dum
 sapius turbantur Patroni, altero alteri jus hoc concedere recu-
 sante; Ergo quando & hic D. I. locum habeat, observandum.
 Si itaque Patrono controversia moveatur super jure Patronatus, 53.
 quaeritur, an praesentatum interim admittere teneatur Superior?
 Resp. Si praesentans sit in possessione bona fide, quae etiam hoc
 casu necessaria, Roch. de Curte Tr. de jure Patron. rubr. Jus Patrona-
 tus quibus compet. n. 35. Possessionemque suam per ultimum vo-
 cationis actum exercitum probaverit, utique admittendus. Fin-
 kelthaus de jur. Patron. c. 6. n. 28. Carpzov. Jpr. Eccl. lib. 1. Def. 21. n. 7.
 Aliter Panormitanus in c. 7. X. de jure Patron. Ubi enim de viri- 54
 bus praesentationis ambigitur, non inquiritur penes quem sit, jus
 ac proprietatis conferendi, sed penes quem sit possessio. Menoch.
 rem. ret. possess. 3. quest. 17. n. 121. quae possessio, ut dictum, hic ex ul-
 timo actu bona fide gesto dijudicari solet, etiam si alius antea
 plures actus exercuerit. Roch. de Curt. d. l. n. 40. Anton. Faber. Cod.
 Sabaud. lib. 6. tit. 1. def. 5. Cardin. Tuschus. pract. conclus. 605. n. 1. &
 2. lit. I. Ludov. Post. Tr. de Manuten. Obseq. 18. n. 16. & 47. Si enim
 de antiquioribus actibus hic disputandum foret, non ita facile 55
 causa exitum sortiretur, nec Ecclesiae prospiceretur. Uti autem
 bonae fidei possessor fructus omnes lucratur, l. 48. de A. R. D. §.
 si quis a non Domino. 35. Inst. de R. Divis. Ita etiam fructus juris Pa-
 tronatus, qui in praesentatione consistunt, c. 19. X. de jur. Patron.
 ibiq. Panormit. n. 2. Reinking. de R. S. & E lib. 3. class. 1. c. 9. n. 16. seq.
 Mala ergo fidei possessor uti fructus non capit, ita nec presenta-
 re potest. Panormit. d. loc. n. 4.

Quid autem si contentio inter Patronos, aut lis super jure 56.
 Patronatus, & ea nemine patronorum vocatus adhuc sit pastor;
 Vel si etiam uterque aliquem vocaverit, & disputetur quis ad-
 mittendus sit, si non constet de ultimo praesentationis actu, pro
 quo aliis interim decisio ferenda erat; Tum si lis illa non finia-
 tur intra quadrimestre spatium, aut tempus praefixum, quia ho-
 die quadrimestre spatium non amplius attenditur, juxta Carpzov.
 Jprud. Eccles. lib. 1. def. 15. n. 7. provisio per Episcopum, seu
 Ecclesiasticum judicem fieri potest, c. 3. X. de jur. Patron. ibiq. Pa- 57.
 normit.

- normit. n. 4.* quia hujus officium exigit, præcavere, ne in spiritu-
alibus aut temporalibus detrimenti quid capiatur, aut lupus ra-
pax gregem ingrediatur in defectu Pastoris, ut dicitur *c. 41. X. de
Elect. Carpzov. Jpr. Eccl. P. 1. def. 15.* Poterit itaque Episcopus
58. vel hodie Consistorium, durante hæc controversia aliquem eli-
gere Ecclesiæ præficiendum, *Pacian. de Probat. lib. 1. c. 47. n. 109.*
Idem dicendum, si Patronus indignum præsentaverit, quia enim
sic diligentiam adhibendam in electione Pastoris neglexit, & in-
nocentibus Paræcianis imponere voluit; has negligentia pœnas
meritò dat, ut pro hac vice exclusus præsentatione, iudex superi-
or Ecclesiasticus aliquem eligat, quoniam illius providentiæ in-
cumbit, rejicere, qui sine scandalo admitti nequit, & alium con-
stituere, *c. 3. & 12. X. de jur. Patron. in quem Patronus consentire
tenetur, d. c. 12. ibiq. Panormit. Fint kelt haus de jure Patron. c. 7. n. 12.*
60. Causis Ecclesiasticis frequentioribus, in quibus interim
disponi potest, pertractatis, seculares aggredior, Ubi primum
videndum, qua ratione circa personam alicujus, vel etiam circa
bona, Decreto Interimistico quid determinare valeat iudex.
61. Persona controversiam patitur, respectu status præcipuè, ubi in-
tegra materia actionum præjudicialium se tractandam offert,
Actio enim Præjudicialis secundum *Accurs. Bartol. & reliquos*, so-
let appellari illa, quâ status conditionis ve controversia tracta-
tur, & quæstio, per §. *Præjudiciales 13. Inst. de Act.* Quamvis ni-
mis strictè ita actio de statu accipiatur: Non enim omne præju-
dicium de statu est, *l. 30. de bon. autor. jud. possid.* Nec omnis
actio, qua quis de statu experitur, præjudicialis dicitur, prout pro-
bat *t. s. ff. de liberal. caus.* ubi ne semel quidem præjudicii mentio
62. fit. Causa enim Status tractari potest vel iudicio, vel præju-
dicio: Illo modo si liberalis dica alicui scribatur ejus nomine,
qui pro Servo detinetur, vel alio casu: Præjudicio, cum aliquis
in jus ductus, antea de Statu cognosci petit. Et hoc modo ve-
rum est, quod dicitur: Cui non est iudicium, is nec patitur præ-
judicium *Jacob. Revard. de Præjudic. lib. 1. cap. 12.* Et sic actio
præjudicialis exceptio melius dicitur, de qua prius iudicandum,
quam

quam principalis quæstio seu actio terminetur, *Magnif. Dn. Brun-*
neman. in Proc. Civ. c. 7. n. 21. Jacob. Revard. d. loc. cap. 6.

Quantum itaque ad Servitutem attinet, ejus usus exiguus⁶⁴
apud nos est, *vid. Dn. Hahn. ad π. Vvesenbec. lib. 40. t. 1. n. 1.* nisi qua-
tenus ex jure servorum desumuntur, decisionem constitutura in
causa hominum priorum. Ubi tamen probe attendendum;
Non esse unius generis homines proprios. In nonnullis locis
melioris sunt conditionis ac in aliis, *Dn. Hahn. d. loc.* ut sic eadem
jura omnibus applicari nequeant, sed consuetudo ac Regionis
mos præcipuè observandus. Hic ergo ubi non contrariatur, in
genere Judex ex argumento juris civilis, causas priorum ho-
minum decidere potest; definitivè non tantum, sed etiam per
Decretum Interimisticum.

Si itaque Nobilis sit cum Rustico; quæritur: An interim⁶⁵
operas indicere possit Rustico Judex? Resp. Aut Nobilis probat
quasi possessionem per servitia, aliaque munera ipsi hactenus
præstita, & operas interim donec de Exemptione constet, præ-
stare tenetur rusticus, *l. 12. ff. de probat. c. 24. X. de Elect. & Elect.*
potestat. Nemo enim præsumitur indebitum solvere. *l. 25. ff. de*
probat. Aut verò nullas operas exactionesve Nobilis probare⁶⁶
potest, quæ subjectionem arguerent; Et operæ Interim non sunt
adjudicandæ, *l. 24. pr. ff. de liberal. caus. l. 14. l. 21. C. eod.* quia fa-
vorabilior est causa libertatis, quàm servitutis, & in dubio qui-
libet liber præsumitur & pro eo judicatur, *Johan. Köppen. in Decis.*
quæst. 15. n. 2. Frideric. Husan. de hominib. propr. c. 5. n. 35. seq. confer.
August. Barbos. in loc. Commun. lib. 10. c. 17. axiom. 8.

Sed si cum uxore Rustici sit, & Nobilis quasi posses-⁶⁷
sionem in marito ejus probaret, an judex ex hoc potest operas
uxoris adjudicare Nobili? Resp. Negand. ob minus firmam
consequentiam; maritus operas præstitit, ergo & uxor præstare
obstricta est. Nam uti non obligatur uxor pro marito, *t. t. C. ne*
uxor. promarit. Ita nec oneratur infelicitate viri, quæ quia hic
odiosa, non extenditur ad Sexum imbecilliozem, cujus favore
multa singularia jura constituta sunt, *per l. 9. de J. & F. ignor.* Et
in hoc casu expressè decisum in *l. 34. C. de liberal. caus. liberam.*

personam mariti conditioni servili non subijci vid. *Jctiff. Dn. Brunnem. ad tit. C. de liberal. caus. circ. med. Frideric. Husan. de homin. propr. c. 5. n. 24. seqv.*

- 68 Quid autem si ex quasi possessione ita exactè determinari nequeant Servitia, qualia tum interim adjudicare potest Judex? Resp. Pro consuetudine locorum Decretum concipiet Judex, ut ad ea servitia rusticum condemnet, quæ communiter præstare solent alii ejusdem loci & conditionis rustici, *Andr. Knichen. de Vestitur. pact. P. 2. c. 5. n. 26. seqq.* Quia consuetudo jus facit judici sequendum. Sed si consuetudo variet, aut ex pacto hic talia, alter alia præstet, quia tum versamur in dubio, causa libertatis potior, adeoque ea assignabit judex servitia, quæ aliàs is præstat, qui ad libertatem proximè accedit, & quæ non magis onerant rusticum, quam quorum quasi possessionem Nobilis probavit. Quæ verò alias in Servitiorum determinatione attendenda, ea vide apud *Magnif. Dn. Brunneman. Comment. Pandectar. ad L. 30. n. 2. de Oper. libert. Dn. Mey. P. 4. Decis. 132. & seq.*
- 70 Sed an provisio alimentorum nomine facienda rustico egenti, si Nobilis servitia exigat, & tamen rusticus necessariis victuæ subsidiis destituatur? Resp. Si Nobilis operâ & personâ rustici carere nolit, utique alimenta præstabit, per *L. 12. §. 3. ff. de admin. tutor. Job. Bapt. Pontan. de Aliment. c. 11. n. 1. & seqv.* vel tantum tempus indulgebit, quo victum parat, *D. Mey. P. 4. Dec. 133. Guil. 2. Obs. 62. n. 13. per L. 50. §. 1. ff. de Oper. libert. Idem. dicendum de impensis in litem; Nam & hæc subministrandæ arg. l. 1. §. si pupillus universaliter se exhibere non potuit ff. de tutel. & ration. strab. ibique Gloss. & Bart. n. 2. seqv.* ne aliàs non tam ob justitiam
- 72 causæ, quam inopiam rusticis victor extitisse dicatur. Et hoc potissimum locum habet, quando Nobilis simul occupavit bona rustici per *L. fin. C. de Ord. Cognit. Martin. Coler. de Alim. lib. 1. cap. 14. n. 39.*
- 73 In causis Familiam concernentibus, non uno modo judici incumbit, ut per Decretum Int. alicui subveniat. Præcipuè vero in causa Filiationis provida judicis cura minimè permittat, ut dum quæstio an filius sit, pendet, alimenta interim denegentur.

Licet

Licet enim aliis illa causa, quæ alteri præjudicium affert, prius decidenda, ut in præjudicialibus ante dictum, adeoque videri possit, & causa filiationis prius definienda, quam alimenta assignentur, quia si constat, quod non sit filius, nec alimenta ei debentur. Nihilominus tamen illud non est perpetuum, uti patet *ex l. 5. §. 18. in fin. ff. de liber. agnosc.* & favor causa hic aliud postulat, ne nimirum interitum, ante filius fame pereat, quam his finiatur. Iudex ergo per provisionem sustentationis vitæ ejus necessaria assignabit. *Didac. Covarruv. Pract. Quæst. c. 6. n. 8. VVames. Conf. 276. n. 9.* Dum enim cuilibet inop. succurrere ne Reip. membrum abscindatur, & ubi interest provisionem concedere iudex tenetur *l. 3. ff. de jur. delib. l. 7. de agnosc. lib. Petr. Rebuff. de Sentent. præjud. in præfat. n. 13.* Id omni procul dubio facere obstrictus est in casu, ubi interesse & ipsa naturalis ratio assignationem alimentorum dicitur; Facit huc textus quoque in *L. si julex 10. ff. de his qui sui vel al. jur. Papon. de Arrest. Franc. lib. 18. Tit. 1. Arrest. 1. in fin. Conf. Bachov. in not. ad Papon. Arrest. 19.*

Filio itaque providendum, qui naturalis & legitimus est. *75.*
 Cum enim hic Dominus quodammodo bonorum paternorum *l. 11. ff. de lib. & postum.* & onus eum alendi Parenti incumbat, *l. 3. & seq. C. de alend. lib.* Singulis annis, quoad quæstio filiationis durat indecisa, danda ei certa portio ex bonis paternis, *l. 27. §. 3. ff. de inoffic. testam. Gloss. ad l. fin. C. de alend. lib.* Nam si hæc provisio omitteretur, per indirectum filius privaretur bonis suis, dum adimerentur media ad illa perveniendi; & vel modico dato cedere cogeretur, *arg. l. 18. §. fin. ff. de judic. Rebuff. d. tr. art. 1. gl. 2. n. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 1. quæst. 35. n. 6* vel fame perire, quasi parricidio extinctus, *l. 2. ff. de agnosc. lib.* Nec *76*
 distinguo hic, an filius in potestate vel Emancipatus sit: Præterquam enim quod hodie post *Nov. 118. c. 1.* vix aliqua differentia sit inter suos & Emancipatos, quæ successionem legitimam concerneret; Et jura liberorum sint exæquata, etiam Emancipati à Parente alendi *per l. 5. §. 1. ff. de agnosc. lib.* ex charitate enim sanguinis hoc provenit *d. l. 5. §. 2.* Sanguinis autem vinculum Emancipatione non tollitur *l. 8. de R. J. Magnif. Dn. Brunnem. ad l. 3. C. de alend. liber.* Sic nec interesse autumo, an primum, an secun-

dum liberorum obtineant gradum: Quia etiam nepotibus provisio hæc concedenda, per expressum textum *l. 27. §. 3. ff. de inoffic. testam.* Et eædem; quæ supra, etiam hic militant rationes: Nisi quod hic provisio fiat in subsidium *l. 5. §. 2. De liber. agnosc. J. Cris. Brunnemann. ad d. l. 3. C. de alend. lib. Menoch. de Presumpt. lib. 1. quæst. 35. n. 15. Cordub. à Lara in repet. L. si quis à liberis ff. de lib. agnosc.*

78 Idem dicendum judico de liberis legitimatis, quia illi per omnia liberis legitimis comparantur, §. *fin. Inst. de Nupt. l. 10. C. de natural. lib. eorumque juribus fruuntur per d. ll. hinc eadem quoque provisio illis attribuenda Rebuff. d. tr. art. 1. gl. 2. n. 12. Menoch. cit. loc. n. 10. Cordub. à Lara dict. loc.*

79 Sed de adoptivis liberis quid dicendum? Resp. Si Adoptivi in specie tales sint, hæc provisio illis deneganda, quia nec in Patris adoptivi potestatem transiverunt, §. *2. Inst. de Adopt. nec eos Pater alere tenetur, nam à jure succedendi non præcisè sequitur jus alimentandi, Erasmi. Ungepaur. Exercitat. Justinian. 3. quæst. 12. Fachin. 12. controv. cap. 6. Contrarium tenent Martin. Coler. de alim. lib. 1. c. 4. n. 3. Job. Petr. Surdus de Aliment. tit. 1. quæst. 2. n. 6. Quorum sententia satis æqua est, in casu, ubi Pater naturalis Adoptivi, non habet, unde filium alere possit, quod uti tum Pater adoptivus tenetur in subsidium alimenta suppeditare; ita judex ei in-*

80 terim providere possit. Si autem sint liberi Arrogati non excludendi ab hæc provisione: Per omnia enim patriæ potestati subjacent. §. *1. Inst. de Adopt. Jura familiæ consequuntur d. §. 1. C. l. 32. ff. de R. N. Eorum jura & dignitas augentur. l. 35. ff. de Adopt. Adeoque dum per extensionem juris eadem ratio subest, quæ in liberis naturalibus & legitimis, nomine filiorum continebuntur,*

81 *arg. l. Adoptivus. ff. de in jus voc. Uti autem filiis naturalibus & legitimis ideo concedebatur hæc provisio, ne durante lite fame perirèt, & per indirectum excluderentur à bonis suis vid. supr. n. 75. ob paritatem rationis & arrogatis ita prospiciendum; quia onera omnia in patrem adoptivum transeunt l. 45. ff. de Adopt. Pontan. de Alim. c. 13. n. 9. Idem sed ex aliis rationibus sentit Surdus de Aliment. tit. 1. quæst. 114. n. 4. Nec audiendus Pater. si de bonis propriis arrogatorum eos sustentare vellet, quia bonorum substantiam*

substantiam filiis integram servare tenetur, per l. fin. §. 5. C. de bon. que liber.

Sed dum Arrogatio hodiè minus frequentatur, surrogatâ 82. in locum ejus Unione Prolium *Besold. in Theaur. Pract. & Webner. in Obser. Pract. voc. Einkindschaft. Jac. Rickius in Tr. de Union. Proli. c. 2.* Quid de conjunctis ejusmodi liberis dicendum; ane his per Decretum Int. in casu, quo negatur unio, succurrendum? Puto quod utique: quia ut dictum successit in locum arrogationis; dum autem surrogatum sapit naturam surrogati, & eadem ratio hic militat, idem quoque jus obtinere debet. l. illud 32. ff. ad L. Aquil. Modo sequentia requisita adfuerint, quæ alias 83. in Arrogatione etiam necessaria sunt, l. 2. & l. 6. C. de Adopt. Ut scilicet adsint Tutores & Consanguinei; Considerentur facultates eorum, quorum nomine Purificatio prolium petitur, & ex utriusque comparatione æstimetur, an ea salubris sit; Nam quia hæc videntur ex naturâ arrogationis, non possunt abesse ab Unione Prolium, prout refert *Gail. 2. Observ. 125.* Cum hic ob spem futuræ successione jure improbatam, & periculum, caute utique agendum; & sic si hæc solennitates non adhibeantur, Unio prolium ipso jure nulla est vid. *Gail. d. Observ. 125. & Rickius d. Tr. de Union. Proli. cap. 6. ubi tractat. formam union. prolium.*

Sed quid in puncto hujus provisionis sentiendum de Spu- 84. riis? Spuriorum appellatione hodiè continentur omnes extra matrimonium prognati, cum nostris moribus concubinatus illicitus esse ceperit; Et in hoc unico ferè honestas nostrorum temporum superavit tempora Justiniani, referente *Pientissimo f. Cto Dn. Brunnemanno ad l. 2. in fin. C. de natural. lib.* Utinam verò mores hujus seculi tacitè non improbarent illam honestatem! Dum verò alimenta spurii debentur, *Auth. Licet. C. de natural. lib. ibique Magnif. Brunneman.* provisio etiam, de qua hoc loco agimus, eis concedenda; *Wames. Consil. jur. Civ. Cent. 1. Consil. 41. n. 6.* Nam si pater negaret esse suum spurium, qui in quasi possessione deprehenditur, id est, ab omnibus dicitur spurius ejus esse, utique dum lis pendet, ne interim fame pereat, aut media alimenta consequendi abscondatur, per provisionis modum ei succurrendum, *Jacob.*

Jacob. Menoch. *Confl.* 60, n. 6. Carpzov. *lib. 4. respons.* 60, n. 6. Aym. Cravett. *cons.* 89, n. 1. Et hoc quoque obtinet, si stuprator ab-

85. Ifens vel in fuga sit, quamvis enim per confessionem suam non-
dum sit convictus de stupro; quia tamen fama contra ipsum
militat, & insuper fuga eum suspectum reddit, utique interim
succurrendum filio spurio, & ex bonis fugitivi stupratoris ei ali-
menta assignanda, Carpzov. *Jprud. Eccles. lib. 2. tit. 14. def. 242.*

85.2 Sed cum Stuprator plerumque juvenis sit, propriis bonis adhuc
destitutus, dubitari poterat, an Avus spurii seu pater stupratoris
interim ad alimenta condemnandus? Ex delicto filii patrem qui-
dem non teneri certum est; hoc tamen casu ad alimenta eum
obligari, utique asserendum duco. Nam quia etiam spuris ali-
menta debentur, testantibus *Dd. ante citat.* etiam nepoti spurio
ea non deneganda; cum idem jus, quod in filio spurio est, etiam
in nepote spurio obtinere debeat Carpzov. *d. loc. Defin. 243.* ubi id
extendit *n. 11.* etiam si vivat avus maternus, paternum tamen
avum potius ad subsidia vitæ obstrictum esse. Idem quoque
obtinebit, si super matrimonio cum stuprata disputetur, penden-
te enim hac lite, interim partus alendus, *Chanurius ad Papon. de*

86. *Arest. Franc. lib. 18. tit. 1. in append. Arest. 7.* Quomodo autem Fi-
liatio probanda, cum ad *Decr. Int. directio* non pertineat, videri
potest, apud *Pontan. de Alim. c. 3. Fulv. Pacian. de Probat. lib. 2. c. 6.*
per tot.

Hæc vero sæpius nominata provisio denegatur, si liberi ingrati
extiterint: Tunc enim uti non alendi, ita nec ad hanc provisionem

87. admittendi, quæ ob alimentum primario fit, per *l. §. 11. ff. de lib. agnosc.*
Cordub. à Lara in repetit. hujus l. Et quia tum demum alimenta denegari
possunt, si ejusmodi causa sub sit, quæ in exheredatione ap-
probata *Gl. in l. §. 11. verb. detuler. t. ff. de agnosc. lib.* quia argumentum
ab exheredatione ad alimenta tam affirmative, quam in negative
procedit, teste *Pontan. de alim. c. 5. n. 2.* etiam hæc provisio iis saltem

88. casibus deneganda. *Gl. in l. fin. C. de alend. lib.* Si itaque ma-
le saltem moratus, aut patri minus obsequens, hæc provisio ad-
huc locum habet: Quia hic parentis culpa concurrat quod amo-
modo, dum filium suum indulgentiam corrumpit, & non statim à te-
neris

neris unguiculis ad obedientiam assefecit, *Martin. Coler. de Alim. lib. 1. c. 2. n. 18. & sqq.*

Quia in jure eadem semper solet esse disciplina correlati-
vorum. *l. 1. ff. de his, qui sui vel. alien. jur. pr. Instit. eod. maximè si eadem, & non diversa militet ratio, l. illud 32 ff. ad L. Aquil. l. 148. pr. in fin. ff. de V. O. Guil. 2. Observ. 49. n. 8. ea quæ jam diximus de liberis obtinere etiam debent in Parentibus. Quare si parentes alimenta petant, & filius neget eos parentes, dum hæc lis finitur per Decr. Int. eis subveniendum, ne fame interim pereant, aut ob inopiam à jure Parentum excludantur. Probat id integer tit. C. de alend. lib. ibiq. Magnif. Ernneman. in Commentar. Menoch. de Presumpt. lib. 1. c. 35. n. 16. Nec videtur distinguendum, an Pater aut Mater talis esse negetur. *Gudelin. de jure Noviss. lib. 1. c. 14. §. Porro. Cum 90.* enim Mater majora beneficia in filium transtulerit ob immensum periculum, quod pro filio sustinuit, dum ante partum onerosa, dolorosa in partu, post partum laboriosa fuit, ut dicitur *c. 2. X. de convers. infidel. & uxor majori studio dignanda, ut quæ & parturierit, & pepererit & nutriverit, Nov. 162. c. 3. in fin. magis etiam ei ad benefaciendum filius iterum obligatus est, l. 25. §. 11. ff. de petit. hered. Proinde si neget filius matrem esse suam, interim non tantum alimentaria l. 1. C. de alend. liber l. 5. §. 2. ff. de agnosc. & alend. lib. sed etiam litis impensas ministrare obstrictus est, per-jura ante citat. Et quia naturalis ratio, quæ hoc dicitur, per secun-
das nuptias non tollitur, etiam si ad eas convolaverit, nihilominus hæc provisio ei post secunda quoque vota facienda. Modò maritus, qui alias regulariter uxorem alit, *Martin Coler. de Alim. lib. 1. c. 10. n. 3. non habeat, unde eam sustentare possit, Coler. d. l. c. 7. n. 4.***

Et quia hodiè in plerisque Emancipationis differentia sublata per *Nov. 118. c. 1. Gudelin. de jur. Noviss. lib. 2. c. 18 §. hanc.* Et de nepotibus expressus textus *l. 5. §. 2. ff. de lib. agnosc.* Ac de naturalibus s. hodiernis spuris extat similiter *Auth. Licet. C. de natural. liber. Surd. de Alim. Tit. 1. qu. 20.* Nullam inter liberos constituo differentiam, sed omnes, ut Parentibus interim prospiciant Decr. Int. compellendos esse statuo.

De adoptivis dicendum restat, an quantum ad hos paren-
tibus provisio decernenda. Decisio hujus, pendet ex alimento

- rum præstatione, ut, cui hæc fit, ei etiam provisio concedenda. Hinc cum mater adoptiva regulariter non detur *l. 23. ff. de Adopt. quia Adoptio est modus constituendi patriam potestatem. l. 1. ff. & per. Inst. de adopt. cujus fœmina incapax. §. 10. Inst. d. r. ea non est alenda, & per consequens hæc provisio ei deneganda.*
95. De Patre non dubito, quin hac provisione ei succurrendum, quia quantum ad hunc liberi adoptivi naturalibus & legitimis simul, æquiparantur, ut dictum *supra n. 8 h. cap.* Ergo ad eundem provisionis modum obstricti sunt; modo adoptio plena fuerit, nam in adoptione simplici non eadem ratio subest, *vid. h. cap. n. 79.* vel nisi fuerit pater arrogator.
96. Per Unionem prolium liberi effecti, quia per omnia liberorum legitimorum numero computantur, & eatenus in ea quid amplius quam in adoptione, quod matrem etiam constituat, si ut *supra n. 83.* dictum, perficiatur, itidem per Decr. Int. utrique Parentum contra hos videtur succurrendum.
97. Sed ita in hoc & superioribus casibus provisione adjuvandi parentes, si non ingrati extiterint. Ex quibus itaque causis ut ingrati exheredantur, de quo vide *Nov. 115. c. 4.* ex iis etiam ab hac provisione excluduntur, *Pontan. de Alim. c. 5. n. 2* ob rationem *n. 87.* adductam.
98. Hæc dicta sunt, si Parentibus cum liberis, aut contra lis sit. Quid autem si Parentes aut conjuges inter se litem foveant; dicendum, jam subjungendum, quia æquè ac liberi Decr. Int. iudicis subjacent. Decernit autem hic iudex, vel ante nuptiarum solennitatem vel post eam. Illo modo si lis sit super consummatione matrimonii, & eam detrectet altera obligatarum personarum, Decretum Int. dupliciter intervenire potest. Primo persona desponsata potest ob contumaciã condemnari ad celibem agendam vitam, omni aliam conditionem quærendi ansã ei denegatã, teste *Luthero apud Carpz. Jprud. Eccl. lib. 2. def. 136. n. 6. Dn. Mevig P. 6. Decis. 359.* Quia enim hoc crimen quamproximè ad desertionem accedit, eatenus punienda persona delinquens; ut ei interdicitur matrimonium cum aliã contrahere. Vel etiam interim incarcerari potest, donec in consummationem consentiat.
100. *Carpzov. Jprud. lib. 2. def. 133.* Secundo modo hoc casu inter-

rim decernere potest iudex, sponsam in bona sponsi mittendo; & ita pronunciaffe Scabinos Lipsienses refert *Carpzov d.l. defn. 136. n. 8.* Quia enim nemo suo facto ab obligatione semel inita se eximere potest, nec sponsus consummationem matrimonii recusare potest, sponsalia enim hoc continere videntur, ut per conjugium consummentur: si itaque ab hoc se liberare nequit, onera matrimonii in contumaciam pro consummato habiti, feret etiam invitus, dum sponsa ex bonis ipsius provisio fit, *Carpzov. d. lib. 2. defn. 136. n. 9.*

Post nuptias contractas, & earum solennitatem, si contra ^{101.} præceptum divinum conjuges se subtrahant, & amicabili persuasione ad cohabitationem perducere nequeant, *c. pen. & ult. X. de adulter.* Iudex Decretum Int. interponere potest, & quia hæc contumacia inter delicta merito refertur, carcere vel alio modo nocentem interim coercere potest, *Carpzov. Jprud. Eccles. lib. 2. defn. 209. n. 9. & seq.*

Si autem maritus suam esse uxorem neget, & desuper ^{102.} instituat, Quæritur: An iudex per Decretum Int. alimenta & litis impensas ei assignare debeat? Respondeo: Si in quasi ^{103.} possessione est, seu ab omnibus uxor reputatur, *l. 3. de Offic. Prætor. l. 3. ad Scit. Maced.* provisio hæc ei concedenda, *Perr. Rebuff. de Sent. provision. art. 3. gl. 1. n. 6. Menoch. de Præsumpt. lib. 1. quest. 35: n. 18. Alciatus. de præsumpt. Reg. 3. Præf. 9. n. 10.* Modo non ha- ^{104.} beat facultates, aut cognatos, qui sustentare eam interim possint. Nam etiam si dotem non habeat, nihilominus ei hoc in casu providendum, quia etiam indotata uxor alenda, per ea quæ habet *Coler. de Alim. libr. 1. c. 10. n. 4. Cesar. Ursill. annotat. ad Matth. de Afflict. Dec. 10. n. 16.* Nam maritus sibi imputet, quod indotatam duxerit, onera vero matrimonii ideo recusare nequit, *Magnif. Bruneman. ad l. 13. C. de Neg. gest.* Sed an in casu converso marito contra uxorem providendum, si hæc neget esse maritum? ^{105.} Resp. Licet regulariter uxor non alat maritum per *l. 33. §. 1. in fin. ff. de donat. int. vir. & ux.* aliud tamen dicendum, si pauper ^{106.} sit, per *l. 73. §. 1. ff. de jure dot.* *Coler. de Alim. lib. 1. c. 12. n. 2.* Adeoque si hoc casu neget esse maritum, qui in quasi possessione constitu-

tus est; Interim non tantum alimenta, sed & litis impensas præstat: Concessio enim aliquo, omnia illa videntur permilla, sine quibus res obtineri nequit, *l. 56. ff. de Procurator.* Et in concessione ea comprehensa censentur, quæ in consequentiam veniunt, & sine quibus commodè re potiri nequeo, *Dn. Brunneiman. Comment. Pandect. ad l. 2. n. fin. ff. de Jact.* *Hartm. Pistor. lib. 1. quest. 15. n. 58.* Fateor tamen majorem matrimonii certitudinem subesse debere, si marito providendum, quam si uxori.

107. Matrimonium semel initum, mutua voluntate olim dissolvi poterat, his verbis: Res tuas tibi habeto, res tuas tibi agito, *l. 2. §. 1. & 2. de Repud.* & improbabantur tum temporis, pacta ne divertere liceret ob libertatem matrimonii *l. 2. C. de inut. Stipul.* Quod tamen postea rectè mutatum per *Arth. quod hodie C. de Repud.* Non obstante *Novell. 140.* quia illa non Justiniani sed Justinii est, usu nunquam recepta. Et hodiè non nisi ex gravi causa dissolvuntur matrimonia, ob adulterium nimirum, & malitiosam desertionem *Gudelin. de jure Noviss. lib. 1. c. 10.* Aliæ causæ si incidant, ob quas cohabitare prohibeantur; Separatio quo ad thorum & mensam interdum, si amicabile composio tentata, nil quicquam possit, conceditur. Quia tamen per hanc matrimonium non solvitur, cessante non planè maritali affectione, quæ matrimonium constituit, *l. 32. §. 13. ff. de donat. int. vir. & uxor.* Etiam durat causa alimentorum, vinculum nempe matrimonii; ideoque interim judex ei ex bonis mariti assignabit alimenta, *Boër decis. 195. Grake. de Autorit. privat. c. 13. n. 8. Bartol. ad 1091. 27. §. 3. de inoffic. testam. Carpzov. Jpr. Eccl. lib. 2. def. 213. n. 3.* Modo uxoris culpa separationi non præbuerit locum; Si enim hoc, alimenta petere nequit, *Bald. in l. quod in uxorem. C. de Negot. gest.*
110. *Beust. de jure Connub. P. 2. cap. 7. §. 5. n. 3.* Uti etiam maritus ab alimentatione tempore separationis se liberare potest, si uxori illata restituat: Tunc enim quia usuras & fructus dotis, cujus respectu alimenta ferè subministrabat, non amplius percipit, per consequens nec alimenta præstabit. Nam quod *Wames. Consil. 551. n. 22. sq. & Schurf. P. 1. cons. 42. n. 3. sq.* putat, separationem hanc in locum divortii surrogatam, ut sic si maritus in culpa, perdat dotem & donationem propter nuptias. Id non ubique

vera

verum est; in multis enim divortium à separatione distinctum, per adducta à *Carpzov. Jprud. Eccles. lib. 2. def. 210. & Arnis, de jur. Connub. c. 6. sect. 2. n. 8.* Et sic, si se liberare vult, ^{112.} dotem quàm alias retinet, restituere debet. Modo hoc in casu fructus dotis sufficiant alimentis. Aliàs uti ultra fructus alere tenetur ex suis bonis, si uxori alio modo succurri nequeat, *Mart. Coler, de Aliment. lib. 1. c. 10. n. 14. seq.* Ita etiam hoc in casu ad supplementum eum iudex condemnare debet. *Carpz. d. loc. def. 214. n. 12.*

Interdum in ipso Separationis processu disponere potest ^{113.} iudex interim, si instituat ob sævitiam mariti, quia hoc litigium in multum tempus protrahi potest, & interim parum prospectum uxori contra sævitiam mariti, hinc separatam habitationem & provisionem interim uxori faciendam, inungere potest iudex *vid. Carpzov. Jpr. Eccl. lib. 2. def. 222. n. 7.* Secus si ipsa mulier in causa. *Rebuff. de Sentent. provision. art. 3. gl. 1. n. 29.* Sed ^{114.} an quævis rixæ ad hanc separationem sufficiant, queritur? Resp. Licet jure Civili uxor maneat in potestate patris sui, §. 2. *Inst. ad Sct. Tertull. l. 5. C. de condit. apposit. l. 12. C. de Collat. ibique Godofred. in not. conf. Panormit. c. 2. n. 1. X. ut lit. pendent.* Quia tamen Canonico & consuetudinario jure in potestate mariti est, *Vesembec in p. ad ff. de R. N. n. 6. Gudelin de jure Noviss. lib. 1. c. 7.* Et hæc consuetudo se fundat in jure divino, ubi *Gen. 3. v. 16* potestas maritalis illimitata fat fundata est; Unde vet. editio Germanicorū Bibliorū *de A. 1493.* hunc textum Genesios ita effert: *On he schal aver di Zerschapen / di Vaten the pyntgen ende the schlande / que versio in illustri Bibliotheca Sereniss. ac Potentiss. nostri Electoris conspicua est.* Hinc *Roland. à Vall. vol. 3. conf. 27.* ob causam minimam duriolem coercionem marito asserit; *Conf. Joan. Nevizan. in Sylv. nuptial. lib. 1. p. m. 34. n. 36. seqq.* Sed quia Justinianus in *Nov. 117. c. 14.* ^{115.} non nisi ex urgentissima causa, ob quam aliàs divertere licet, uxorem cædi permittit; Et cæteræ quoque potestates in pietate non in atrocitate consistere debent, §. *fin. Inst. de his qui sunt sui vel alien. jur. l. 5. ff. ad L. Pomp. de parricid.* itaque mediam viam arbitrium iudicis commendatam habeat. *Grake, de Autor. privat. c. 12. n. 4.*

- Dictum supra divortium non facile concedi, nisi ob adul-
 116. terium & malitiosam desertionem, quæ dum interdum oritur ex
 p. obabili & necessaria absentia, si conjugis quidem voluntur, te,
 sed ultra tempus absit, *Carpzov. Jprud. Eccles. P. 3. def. 59. n. 5.* uti
 sic legitime desertionis processu instituto, vel nuncio probabili
 de conjugis morte accepto, possit parti desertæ matrimonium
 secandum permitti. *Carpz. d. defn. 59. per tot.* Sed quid si mari-
 117. tus absens redeat, probaturus desertionis causam non subsuisse,
 qui fortè casu impeditus, redire non potuit? Hoc casu judex
 sequestrandam curet uxorem, *c. 10. X. de re jud.* ne cuiquam per
 cohabitationem injuria fiat, aut jus alterius lædatur, quod in
 mulierem habere videtur. Prior maritus ob matrimonium ad-
 huc subsistens, est propter absentiam casualè minus rectè rescis-
 sum, *Carpzov. Jurispr. Eccl. lib. 3. defn. 58. n. 5.* Posterior maritus
 ob possessionem, quam Prætoris autore juste obtinere videtur,
 per *l. 11. de acquir. poss.* Et quia bon. fidei possessor est, dum auto-
 re judice comparavit, *l. 137. de R. J.*
118. Antequam ergo de jure potiori constet, per Decretum Int.
 judex disponat, necessum est. Et quia maritus posterior dotem
 & cætera uxoris bona obtinet, eum condemnet, ut alimenta ne-
 119. cessaria uxori interim præster. In quo loco vero sequestrari
 interim debeat uxor, de eo *vid. Guid. Fojan. de sequestr. lib. 2. c. 34.*
n. 3. & 4. quanquam hæc improprie dicatur sequestratio, *Joh.*
Gædd. de Sequestr. poss. ff. c. 2. n. 52. ubi exemplum refert de seque-
 stratione Sponsæ, de cujus matrimonio duo inter se disputabant,
 utroque sibi matrimonium esse promissum asserente, qua lite
 pendente interim sponsa sequestrata, *c. cum locum 14. X. de Spon-*
sal. quod præjudicio Camerali confirmat Andr. Gail. 1. Obs. 112.
n. 16.
120. Quid vero si maritus uxorem adulterii accuset, an pen-
 dente lite vel accusatione Decreto Interim, uxori succurrere, &
 ad sumptus litis & alimenta maritum condemnare possit judex?
 Quod negandum videtur, cum indigna sit uxor legis auxilio,
 121. dum contra leges deliquit, *l. auxilium 37. ff. de Minor.* Ver-
 rum cum non statim per accusationem adulterii, tollatur matri-
 moni-

monium, sed per sententiam demum, *Carpzov. Jprud. Eccles. lib. 3. tit. 5. def. 69. n. 8.* Nec semper adultera est, quæ adulterii accusatur: Ideo non potest se matris liberare ab alimentorum & sumptuum litis suppeditatione. Et si id facere recuset, Decreto Int. compelli poterit; Uti pronunciatum in Consistorio Sereniss. & Potentiss. Electoris Brand quod Colonie ad Spream est. in causa *Philip. Körners / & uxori ejus Anno 1648. d. 8. Decemb.* his formalibus: Als lieget Klägern ob/ alles das jenige dessen Er Be-
flagtin antzo beschuldiget/ wie recht/ über Sie aufzuführen. In
dessen aber kan Er nicht vor über/ sondern ist schuldig Ihr die noth-
wendige *alimenta*, wie auch *sumptus litis* zu suppeditiven.

Sed an hæc provisio Collateralibus etiam concedenda? 122.
Resp. Si per collaterales fratres aut sorores intelliguntur, hoc dubio caret, quia hi se invicem alere tenentur, *l. 20. ff. solut. matrim. c. l. 73. §. 1. de jur. dot.* quod enim aliqui ad sorores hoc restringant, ut illi tantum à fratribus possint alimenta petere, merito aliis displicet, *Consultiss. Dn. D. Wolffius in prælect. public. ad tit. de alend. liber Reg. 7.* Quod itaque judex inter hos in termino concedit, illud etiam concedere debet in via, & sic ad litis impensas per Decretum Int. condemnare invicem tenetur. Nec distinguendum, an Consanguinei, Uterini, aut Germani sint, 123.
per ea quæ latè ex aliis deducit *Coler. de Aliment lib. 1. c. 9. n. 5. seqq.* modò aliunde non possint consequi alimenta, nec ingrati erga invicem existant ob illas causas, ob quas ab hereditate possunt excludi, *Coler. de aliment. d. l. n. 22. & seq. de quibus causis vide Nov. 22. c. 47.* Sic si fratri contra fratrem lis sit, ut alimenta à patre relicta, aut jure primogenituræ præstanda, consequatur, interim si fraternitas negetur, provisio fit, *Mench. de præsumpt. lib. 1. c. 35. n. 17.* Ultra fratres autem licet *Coler. d. l. n. 28.* extendat alimentorum præstationem, quia tamen leges tantum lo-
quuntur de Fratribus; & hæc provisio etiam litis impensas in se continet, fratrum filios excludo: Et de his intelligo, quod habet *Papon. de Arrest. Franc. lib. 18. tit. 1. Arrest. 34.* ubi Collateralibus provisionem concedendam negat.

Controversiis in familia oriri solitis, subnecto Tutelares, 126.
perfo-

- personam seu tutoris, seu pupilli respicientes. Et quia pupillorum causa privilegiata maxime sunt ac favorabiles, piisque annumerantur: Hinc pro iis laborare modis omnibus tenetur iudex, ut quam citissime non saltem finiantur, sed etiam ipsorum pupillorum commoda promoveantur, Quod in administratione tutelae, quia potissimum contingit, iudex eos indefensos non relinquat, sed quam fieri potest, cito tutores nominare & constituere obstrictus est.
127. Quia verò tutor dativus deficientibus testamentariis & legitimis demum designatur, *pr. Inst. de Attil. tutor.* Si testamento tutor sub conditione datus, *l. 8. §. 1. sq. ff. de testam. tutel. §. 3. Inst. eod.* ne interim, dum pendet conditio, pupillorum res negligantur, alium tutorem interim dare tenetur iudex, *§. 1. Inst. d. t. l. 11. ff. de testam. tut.* quia enim hoc in casu legitimus non admittitur, exclusus per testamentarium, *d. l. 11. & pr. Inst. de legit. tutel. agnat.* nemo nisi iudex pupillo providere valet.
128. Secundario etiam iudex cavere tenetur, ne in pupillorum quid fiat detrimentum: Ideoque minime permittit, ut tutor, qui cum pupillo iudicio agere vult, in rem suam autor fiat, & contra *l. 13. §. 4. ff. ad Sc. Trebell.* duplicem personam actoris & rei sustineat. Quia enim propter affectionem sibi potius, quam pupillo consuleret, *arg. l. 10. ff. de Jdct.* ideo interim, quoad solutio peragetur, ei curator adjungendus, si scilicet alius tutor
129. non adsit, *§. fin. Inst. de autor. tutor.* Sed ex quo hodie per *Nov. 72. c. 1.* creditor vel debitor ad tutelam non admittitur, nisi fortè mater vel avia sit, *Auth. Adhuc. C. quand. mul.* casus hic raro contingit, *Frantzk. ad Inst. d. §. fin. n. 5.* Eatenus tamen hoc casu *Decr. Int.* adhuc locum habet, quatenus tutori post tutelam susceptam debitori facto Curator adjungendus, *d. Nov. 72. c. 2. Magnif. Brunneman. in Exerc. ad Inst. de autor. tutor. §. fin. & §. 4. de Excusat. tutor.*
130. Si pupillo succurrit quoque iudex, quando legitimus tutor est minus idoneus. Quæritur autem, an hoc casu curatorem an vero tutorem alium det? Curatorem adjungendum puto, quia tutorem habenti, tutor non datur, *l. 27. de test. Tutel. §. 5. Inst. de Curat.* Alius enim tutor sine ignominia ejus, qui jam est, non

non posset adjungi; Et iniquum esset pro parte tantum administrare, qui in totum satis dedit. Quod in Curatore non metuendum, qui saltem adjuvandi & sublevandi gratia adjungitur. Tutor itaque regulariter non adjungitur; nisi bona in diversis 131. Provinciis sita L. 21. §. ult. de Excus. L. 39. §. 8 de Administ. tutor. Aut si impedimentum in tutore sit perpetuum, vel annos pubertatis excedens, ob quod nunquam prestare posset auctoritatem; nam tum, si ab initio adsit, & e re pupilli deprehendatur, tutor alius adjungi potest: Curator enim non semper sufficit, ut in hereditate adeunda L. 17. in fin. ff. de Apell. Magnif. Brunnem in Exerc. ad Inst. §. 5. de Curator. Quamvis in his casibus vocabulum Curatoris sæpe latius accipiat, & cum Tutoris confundatur, vid. Bachov. ad Treutler. Vol. 2. Disp. 9. th. 1. lit. C.

Similiter quoque pupillo Interim providere tenetur judex, 132. si adversa valetudo tutoris, administrationi impedimento sit; Quia non statim quilibet morbus excusationem prestat à tutela, sed is demum, ob quem ne suis quidem rebus superesse potest tutor L. 10. §. fin. ff. de accusat. Ideo hic distinguendum, inter morbum momentaneum, diuturnum, & perpetuum. Si perpetuus sit morbus, vel nulla spes recuperandæ sanitatis, à tutela planè se excusare potest, quod accidit in valetudinariis & continuis morbis vexatis, L. 40. ff. de Excusat. Si morbus sit diuturnus, id est, non citò restitutio secundæ valetudinis speretur, Curator adjungi potest L. solet. 13. ff. de Tutel. Si verò morbus subitaneus vel momentaneus, ubi cito restitutio expectatur, dari interim solet actor, vid. Ludwel. ad §. fin. Inst. de Curat. qui actor à Tutore suo periculo electus, per judicis Decretum Interim, confirmandus, §. fin. Inst. de Curat. l. 13. §. 1. ff. de Tutel. Et hoc Decretum judicis quoque requiritur, in L. un. C. de Actor. à Tutor. dand. Gail. 2. Obs. 107. n. 6. Mynsing. cent. 2. obs. 38. Hodiè tamen 134. Decretum hoc non requiritur, sed sufficit Actorium à Tutore datum, in quo exprimenda causa constituti actoris, & pupilli bona obliganda; quamvis nihilominus periculo Tutoris administret, Sebast. Vanius de Nullitat. Process. tit. de Defect. Mandat. n. 147. Carpov. in Process. tit. 5. art. 5. n. 26. Dn. Brunneinan, in Exerc. ad

- 135 *Inst. §. fin. de Curat.* Quanquam insuper necessarium sit, ut talis Actor præter suum Actorium, producat quoque Tutorium ipsius tutoris constituentis actorem *Zanger. de Except. P. 2. c. 8. n. 21. Berlich. P. 1. concl. 16. n. 11. Carpzov. d. art. 5. n. 33.* Et hoc Actorium finita tutela regulariter expirat. *Montan. de Tutel. c. 37. Reg. 1. n. 2. Berl. lib. P. 2. Decis. 278.*
- 136 Omni itaque curâ detrimentum pupillorum avertere tenetur iudex, & providum se exhidere, etiamsi metuatur saltem mala bonorum pupillarium administratio. Hinc quia tutor suspecti iudicio irritatus facile malitiosè in rebus pupillaribus versari posset, *Dn. Brunnem. in L. 7. C. de Suspect. Tutor.* Iudex per Decretum Int. huic malo obviare debet, administratione ei Interim interdicens, & curatorem dando, *L. 7. C. de suspect. Tutor.* Et licet *Bald. ad L. 14. §. 1. vers. idem dico. ff. de solut. Montan. de Tutel. c. 36. Reg. 9. n. 10. Ludwel. in Comment. ad §. 7. Inst. de Susp. Tutor.* hanc interdictionem ipso jure fieri putent; vix tamen *ex d. L. 7.* id probabunt, quæ neutiquam id dicit in verbis prioribus; Et verborum posteriorum sensus est: Si de interdictione non constet, eam ex postulatione suspecti esse præsumendam; non autem volunt interdictionem ipso jure fieri, quam explanationem particula videtur in *d. L.* haud obscurè probat, *Magnif. Brunneman. in Exerc. ad Instit. §. 7. de susp. Tutor. Et quos citat. in Commentar. Cod. ad d. L. 7.* Et hæc interdictione quia ex levioribus indiciis non facilè decernitur, dum fama ex parte suggillatur; ac ante litem contestatam vix constare poterit de gravioribus indiciis, non nisi lite contestatâ peragenda: quia ex accusatione oritur, quam ante litem contestatam quis potius præparavit, quàm instituit, *L. 15. ff. rem rat. haber. Dn. Brunneman. in Exerc. ad Instit. d. loc. Mey. in jus Lubec. lib. 7. artic. 5. n. 21.*
- 139 Pupillorum commodum nulla ratione magis promoveri puto, quam alimentorum designatione, dum vento nemo vivit, *L. fin. C. de Alim. pupill. præstand.* Hanc designationem licet ipse tutor interdum, si expediat, secreta patrimonii & æs alienum non pandi, ut loquitur *Imp. Alexander. in d. L. fin. peragere,* imo etiam de suo pupillum alere, & postea sine exceptione à pupillo repetere

repetere possit per d. L. fin. C. d. t. si illa arbitrio boni viri fuerint determinata. *Menoch. lib. 2. A. I. Q. cas. 169.* Ut plurimum tamen à Magistratu pro quantitate fructuum honorum pupillarum alimenta assignantur, L. 3. §. 1. & fin. ff. *Ubi pup. educ. vel morar. deb.* Quia vero de fructuum quantitate constare debet ex ore tutoris, si is copiam sui facere detrectet, Decreto int. Judex pupillo prospiciens, eum mittit in bona tutoris, §. 9. *Inst. de Susp. Tutor.* ut sic facilius tutorem cogat. In qua missione id speciale videtur, quod pupillus morà deteriora futura, possit distrahere per curatorem datum, d. §. 9. *Inst.* cum cæteris possessoribus nuda custodia saltem & rerum observatio commissa, l. 12. ff. *quib. ex caus. in poss.* 140

Sed quæritur; An si pupillus tutorem conveniat pro debitis exsolvendis, hæc lite pendente, sumptus litis ei assignare interrim ex bonis tutoris judex possit? Et hoc expressè negatur in *L. Imperatores 17. ff. de Tut. & Rat. distrab.* quem textum ita explicat *Cæsar. Ursill. Annot. ad Matth. de afflict. Decis. Neapol. 10. n. 7.* quod scilicet loquatur de casu, quo apparet tutorem aliunde bona habere, quàm ex administratione tutelari, & sic pupillus habeat præsumptionem juris contra se, fortè per inventarium nullis bonis pupilli repertis. Sed putarem textum illum explicandum esse, de casu ubi ipse pupillus necessaria subsidia habet. Si enim inops esset, & præsumptiones sufficientes pro se haberet contra tutorem, non deterioris conditionis esse ac cæteri pauperes, deberet; sed ipsi quoque à Tutore cum quo litigatur sumptus litis suppeditandi. 141

Non tantum privatorum, sed & publicum commodum judex promovere obstrictus est, itaque omni modo præcidere debet ansam grassandi in re publicà: Quam dum potissimum arripiunt illi, qui in judicio de crimine aliquo accusati, judex eam amputare debet suspensione ab officio, *Dn. Mey. in jus Lubec. lib. 1. tit. 7. art. 5. n. 19.* Sed qui hæc pœna est, *Carpzov. Jprud. Forens. P. 2. Q. 22. D. 23. n. 4.* non debet ante infligi, quam de ipso delicto probabiliter constet; Ideoq; non statim post accusationem suspendendus, sed postquam ex indiciis haud levibus con-

- stat. illum graviter deliquisse. *Mev. d. l. n. 21. Carpzov. d. l. n. 5. Dn. Brunne- man. ad d. l. 7. C. de Suscep. Tutor.* Et si de hoc constet, interim non est alendus ex redditibus officii contra *Rebuff. de Sent. provis. in priefat. n. 115.* aliis hac spe audacior factus, per calumniam ex lite litem trahere posset, ut se interim sustentaret, & publicum pecuniâ spoliaret: Et dum ob indicia contra illum militantia pœna dignus, beneficiis cumularetur. Ideo *Rebuffi* opinionem admitto, si suspiciones non adeo graves, vel indicia remotiora contra aliquem militent, sic enim non statim redditibus officii privandus. Quid si verò à sententia suspensionem, dictitante appellaverit, alter, eo casu dubium non est, quin pendente appellatione nihilominus reditus officii percipere debeat, *L. un. §. Ergo. 4. ff. nihil nov. appellat. interposit. Conf. supr. n. 30. sq.*
- 147 Pertractatis hoc modo casibus præcipuis, in quibus, si circa personas lis ventiletur, iudex interim decernere possit; Jam ad bona, quatenus Interimisticae iudicis dispositioni subjacent, accessum facio. Universalia se primum sistunt, quæ nomine hereditatis veniunt, *l. 62. de R. J. l. 208. de V. S.* De hac iudex variè interim decernit, dum controversia super illa vertitur. Et cum viventis nulla hereditas. *l. 1. de hered. vend. l. 1. pro hered. ante omnia de morte constare debet ejus, cujus hereditas petitur l. 34. ad Sct. Trebell.* Si itaque dubium an mortuus fuerit, quia super hereditate decisio sequi nequit, administratio bonorum proximis Agnatis committenda interim, qui aliis heredes futuri essent, *Bart. ad l. 1. ff. de curat. bon. dand.* modò idoneam offerant cautionem fidejussoribus aut pignoribus peragendam, cum juratoria hic non sufficiat *l. 114. §. 12. ff. de Leg. 1. Peck. de jur. fist. c. 45. n. 8.* Et nisi satis cautum sit, iudex tenetur in subsidium. *Mev. dec. 61. p. 2.* Si autem constiterit de morte, inspiciendum an testatus, an intestatus deceaserit, & primò testamenti ratio habenda, *l. 39. de acquir. hered.* Ad quod, ut eò magis de deliberatâ mente testatoris constet, cum certa solennia ad amussim observanda requirantur, ut vires habeat; si de iis constet ex oblatione testamenti vitio visibili in loco substantiali, (in non substantiali enim non nocet *Menech. ret. poss. rem. 4. n. 709.*

4. n. 709. *Grassius recept. sent. lib. 2. q. 13. n. 14.*) non laborantis, ex
L. fin. C. de Edict. div. Adrian. toll. scripto heredi possessionem in-
 terim decernere potest. Nec audire tenetur alterum, qui ex-^{153.}
 ceptionem respectu personæ testatoris vel testamenti opponere
 vult, *Mench. remed. adip. poss. 4. q. 82. n. 683. seq. Dn. Brunueman. in*
Process. Civ. c. 1. n. 52. Quia verò beati possidentes, & executio^{154.}
 contra illos admodum difficilis, ne lites præter necessitatem
 multiplicentur aut protelentur, illas exceptiones admittere tene-
 tur iudex, quæ in continenti, vel ex ipso testamento, vel aliua-
 de probari possunt, *Mench. d. l. n. 229.* modò processus summa-
 rius per eas non mutetur in ordinarium *Dn. Brunnem. d. l. n. 53. Re-*^{155.}
land. à Valle conf. 1. n. 73. vol. 1. Carpz. P. 3. C. 5. d. 18. n. 8. Si autem super
 jure ac viribus testamenti lis jam contestata, ideò quia alter jam
 est in possessione & contradicit, ut id declarat *Sichard. d. l. n. 30.*
in Comm. Cod. interim immittere nequit iudex, sed omnia in eo
statu relinquenda, quo ab initio litis fuerunt, Dn. Mev. P. 2.
Dec. 287. n. 8. tum enim à generali regulâ lite pendente nil intro-
 vandum, non est exempta. *Sichard. ad l. fin. C. de Edict. div. Adr.*
toll. n. 30. quanquam & hoc casu provisio fieri possit illi, cui quid
 in testamento relictum, *Joh. Wames. Confil. Jur. Civil. Centur. 1.*^{156.}
Conf. 47. n. 2. De legitimo contradicte autem quinam il-
 le sit, vid. latè *Mench. adip. poss. rem. 4. n. 554. & multû seqq. & Cæ-*^{157.}
sar Argelius in speciali Tract. de Contradict. legit. Hæc immisio
 autem locum habere potest in omni testamento, etiam imperfe-
 cto, modo in suo genere perfectum sit ut in testamto inter libe-
 ros, *Dn. Brunnem. ad tit. C. de Edict. Div. Adr. toll.* Etiam in te-^{158.}
 stamento nuncupativo per Notarium in scripturam redacto,
Sichard. in L. fin. C. de Edict. div. Adr. tollend. Dn. Brunnem. eod. imò
 etiam si in scripturam non sit redactum, modò testes examinati,
 & eorum dicta publicata *Mench. rem. adip. poss. 4. q. 13. n. 91. Graf-*
sius recept. sent. lib. 2. q. 14. n. 2. citatis iis quorum interest, *Sichard. ad*
l. 2. C. de testam. n. 4.

Sed quid si duo hæredes diversa testamenta proferant,^{159.}
 & non conflet, quodnam posterius, cui tum possessio interim
 concedenda? Resp. propter incertitudinem, quia res exitum in-
 venire

- venire nequit, neuter admittendus. *Sichard. ad l. fin. C. de Edict. div. Adr. toll. n. 26* Idem est, si eodem die & horâ duo confecta testamenta proferantur, sic enim non jus deficit, sed probatio, *l. 30. ff. de test. tut. ibiq. Dn. Brunnem. Comm. n. fin. Grassus d. l. q. 13. n.*
160. *lib. 1. §. testamentum quæst. fin.* Nisi in uno omnes illi instituti, qui aliâs venirent ab intestato, nam tum hi immitterentur.
161. cur per *l. 2. ff. de injust. rupt. l. 21. §. 3. C. de testam. ibiq. Godofr.* Aut nisi unius testamenti heredes jam sint in possessione, nam tum in eâ defendendi, quia in pari causa melior conditio possidenti.
162. um *l. 128. de R. I. L. 15. C. de R. V.* Tertiò id limitant, nisi in altero testamento esset aliquid relictum ad pias causas; summa enim ratio, quia est, quæ pro his militat, *l. 43. ff. de religios. ideò hoc testamentum præferendum* *Sichard. ad l. fin. C. de Edict. Div. Adr. toll. n. 27. seq. Michaël Grassus recept. sent. lib. 2. §. Transmissio. q. 13. Menoch Adip. poss. rem. 4. qu. 95. n. 781.*
163. Defunctorum voluntates exitum habere, quia publicè interest; de ea autem ante aperturam testamenti constare neutiquam potest, hinc ea promovenda, & à judice publicatio decernenda.
164. Ac licet pars adversa per appellationem illam impedire vellet, non tamen attenda illa, judex interim aperturam & possessionem concedit, donec in ordinario judicio aliud patuerit *l. 6. C. quorum appell. non recip. ibiq. Dn. Brunnem. l. ult. ff. de appell. recip. Mey. p. 3. dec. 405.*
164. Dum autem judex sedulò curare tenetur, ne alicui jus suum sine causâ, pendente lite auferatur; in hereditate se etiam providum demonstrare debet, ne alter alteri hereditaria vultureo raptu præripiat ac eripiat, & huic dum meliù sequestratione obviare nequit, eam, quoad de jure potiori constat; concedit, quod salutarî consuetudine Germaniæ invaluisse testatur *Gail. de Arrest. 6. 1. n. 22.* quo finitâ lite quilibet, quod suum est, consequatur, nec magnis impendiis in litem factis ab altero defraudetur, *arg. l. pen. §. fin. ff. ad l. Falc.* Et hoc in casu, quo neuter possidet, expeditum, ubi sine præjudicio litigantium utriusque utilitatem imminutam sic conservare potest. *Coler. de Process. Exec.*
166. *p. 1. c. 2. n. 135.* Dubium autem, an judex ad sequestrationem pervenire

pervenire possit, si alter litigantium possessionem jam arripuit, quia sic conditionem meliorem obtinet ei non facile auferendam: Sic distinguendum, an illegitimo modo habeat, dum absentem æquali jure gaudentem antevertit; præventionem quadam antiquioris possessionis, & sequestratio nihilominus dictanda. Hæc enim sequestratio licet regulariter prohibita *L. un. C. de prohib. sequestrat.* dum pendente lite sua possessione nemo privandus *r. r. X. ut lit. pend.* quia sequestratio similis est executioni à qua non incipiendum *L. 1. C. de Except. rei jud.* sed primò reus convincendus, & sic dein ad satisfaciendum compellendus *d. l. un. C.*

Quia tamen hic subest fraus & metus dilapidationis, ad sequestrationem accedendum *Gail. 2. Obs. 147. sq. vid. l. 21. §. 3. de appellat.* Maximè quia partes facile etiam ad arma venire possent, *Rebuff. P. 3. ad Constit. Regn. Gall. tr. de Sequestrat. art. 1. gl. 2. n. 3. sqq. Dn. Mevius P. 2. Decis. 239. & 246. Dn. Struv. ad ff. Ex. 22. th. 46. sqq.* Et hæc clandestina, & initio vitiosa possessio non debet juris effectum operari, ut tradit *Gail. de Arrest. c. 1. n. pen.* Et actus possessorii turbativi non attendendi *Post. de Manuten. Obs. 71. n. 5.* Ea quippe præoccupatio tendens in alterius captionem ac injuriam, factum improbum & vitiosum continet, ex quo possessio quaeri non debet, *Cothman Vol. 1. Resp. 9. n. 131. sq. Carpz. Dec. 225.* Et quia ideò occupatio saltem facta, ut alterum possessorio ordinario, longis processibus & litium, tricis iniquè fatiget, & clandestina & fraudulenta detestanda, uti id latius deducit *Gail. de arrest. c. 11. n. 33. seq.*

An verò legitimè & non improbè possessionem arripuerit, & defendendus, etiam si una saltem hora citius in possessionem venerit, *Cothm. Vol. 3. Resp. 35. n. 127.* Modò in eo dissipationis fraudisvè periculum non sit, aut si sit, securitatem tamen pars adversa habeat per sufficientem cautionem, vel immobilium possessionem, quæ aliàs loco cautionis est *L. 15. ff. qui satvad. cog. Gail. 1. Obs. 148. n. 1. seqq. Dn. Mey. p. 2. dec. 247. & p. 3. dec. 189.*

Ideoque quia liberorum injusta possessio dici nequit, illi in possessione præ aliis manutenendi, etiam si controversia sit: an bona sint hereditaria, Et hinc *2. F. 26. §. 1.* deciditur, quòd lite-

litē inter filiam & Agnatos de rebus, an feudales, an allodiales sint, durante, filia possessionem interim retinere debeat, quia etiam aliās res potius præsumitur allodialis, quam feudalis, *Marth. de Afflict. Decis. Neapol. 276. n. 6. & 7. Mascard. de probat. concl. 79. Myns. cent. 5. obs. 25. Dn. Struv. Syntagm. Feudal. cap. 16. Aphor. 11. Carpz. P. 1. C. 27. def. 7.*

170 Sed quid si intestatus quis mortuus fuerit? Quia ordinis gradumq; ratio in successione attendenda per *Nov. 118.* Interimistico Judicis decreto multa relinquuntur, præcipue si remotiori gradu defunctum attingant, qui succedere optant; antequam itaq; de proximitate constet, in disputationem multa interim decidenda veniunt.

171 Præcipue de ipsa possessione definiendum, cui interim committenda. Si vacet, & tam citò de jure potiori constare nequeat, vacantis possessionis sequestrationem fieri nil prohibet, nec nocet, sed multum ad conservandas res & jura utriusque litigantis expedit, adeoque id justè fieri interim, dicit & suadet *Mench. recup. poss. rem. 1. n. 323. Coler. de Process. exec. p. 1. c. 2. n. 135. Nevizan. in Sylv. nupt. lib. 1. n. 81. Salgad.*

172. in *Labyrint. cred. p. 1. c. 13. §. 1. n. 15.* Et hic sequester, quia possessionem habet *Postius de Manuten. obs. 52. n. 19. Mench. ret. poss. rem. 3. n. 93.* à judice monendus, ut diligenter attendat, quæ ad conservationem, usum & fructum rerum spectant *Dn. Mv. P. 2. def. 343.* cum judicis sit, omnia quoad finem litis integra servare utrique partium *Lancellor. de Attent. p. 2. c. 12. lim. 16. n. 6. & 8. Salgad. in Labyr. cred. p. 1. c. 13. §. 1. n. 35.*

173. Licet super possessione hereditatis finita, nondum tamen Interimistica Decreta locum habere desinunt, sed multis casibus finem imponant necessum est, & litigantibus consulant. Si itaque super hereditate lis sit mota, filio qui vivo testatore quodammodo bonorum dominus erat, §. 2. *Inst. de hered. qual.* & respectu legitimæ creditor dicitur *arg. l. si quis in suo C. de inoffic. Testam. Mench. A. 7. Q. lib. 2. cent. 2. cas. 143. n. 11.* pendente quæstione super hereditate, annon fortè æquè ac alius, aut magis admitteendus, possessorem condemnabit iudex, ut interim alimenta

174 præstet per *l. 27. §. 3. ff. de inoffic. test.* Ac licet hic textus loquatur

quatur tantum de secundâ instantiâ, quia tamen ratio, ne fame pereat, est generalis, in primâ etiam instantiâ id ex æquitate obtinebit, *Dn. Brunnem. ad d. l. 27. § 3. Matth. de Afflict. Decis. Neapol. II. n. 2. de quo pluribus in cap. seq. P. Rebuff. de sent. præjud. art. 1. gl. 2. n. 5.*

Nec distinguendum duco inter filios, cum etiam natura-^{175.} libus in omnem eventum alimenta debeantur, *Dn. Brunnem. ad Auth. licet. C. de natural. lib. adeoque ratio generalis, ne fame pereant, interim ad illa assignanda judicem movebit, Conf. Job. Wames. Consil. Jur. Civil. Cent. 1. Consil. 41. n. 6. Petr. Rebuff. d. art. 1. gl. 2. passim. Conf. Gudelin. de jur. Noviss. lib. 1. c. 15. Tulden. ad t. C. de alend. liber. & Peretz. ibid.* Et quia venter dilationem non^{176.} patitur *l. fin. C. de alim. pup. præstand.* alimenta filio præstanda etiam durante deliberationis petitiæ tempore, *l. 9. de jure delib. Rebuff. d. l. gl. 2. n. 4. l. 51. pr. in fin. ff. de petit. hered.*

Idem dicendum, si conditio potestativa, sub quâ heres in-¹⁷⁷ stitutus, citra culpam filii pendeat, nam & tum alimenta interim assignanda, *l. 2. §. sub conditione ff. de bon. possess. Rebuff. d. art. 1. gl. 2. n. 21.* Modò hereditati non fit renunciatum, sic enim acce-^{178.} pit pretium, quod in locum rei succedit *l. quia. 38. ff. de Usufr. & habet contra se præsumptionem, quod jure & legitimè renun- ciaverit. Menoch. de præsumpr. lib. 1. c. 35. n. 27. seq.*

Sicut itaque eorum liberorum, qui in rebus humanis sunt,¹⁷⁹ curam habet judex, ita nascendos propter spem futuram non negligere debet. *l. 1. ff. de ventr. in poss. mitt.* ac quia pro jam natis reputantur, quoties eorum vertitur commodum *l. 7. & 26. ff. de stat. hom.* eodem modo illis interim assignando, succurrere debet ac jam natis *t. r. ff. de ventr. in poss. mitt. Rebuff. d. l. n. 11. & n. 35.* Sed quantum hereditatis partem illis tribuet? Resp. Si ab in-¹⁸⁰ testato succedatur, & concurrat unicus jam natus filius, quartam hæreditatis partem interim superstati assignabit, uti decidit *l. 3. in fin. ff. si pars hered. pet. l. 28. §. fin. de judic. l. 7. ff. de reb. dub.* cum ter- gemini nasci possint. Et hæc provisio in gratiam posthumi de-^{181.} creta locum etiam habet in feudis; Quando enim dubium, an

H

mulier

mulier prægnans marem vel fœminam editura, etiam in feudo
eousque relinquenda, donec de eo constet.

182. Uti verò liberis parentum, ita parentibus liberorum piè
relinqui debet hereditas *l. 15. ff. de inoffic. testam.* Illis ob commune
parentum votum, his ob rationem miserationis *l. 7. §. fin. si tab.
test. null. ext.* Itaque uti liberis interim succurrebatur, ita etiam
parentibus, si eis de successione controversia moveatur, alimen-
torum assignatione subveniendum. Vid. *Rebuff. de sent. præjud.
art. 1. gl. 2. n. 9. Petr. Gudelin. de Jure Noviss. lib. 1. cap. 14. §. porro.*
183. Confer. *l. 5. §. 17. ff. de liber. agnosc.* Nec distinguendum inter
matrem & patrem, quia eadem ratio, idem quoque jus erit ac di-
spositio *arg. l. 4. C. de liber. præter. præsertim cum mater æquè ac
Pater heres instituenda Nov. 115. c. 4. Confer. supr. n. 91.*
184. Quia autem in casu quo res hereditariæ perituræ aut dete-
rioræ futuræ, possessori multa interim permittenda E. G. aliena-
tio *l. 5. l. 53. de petit. hered.* eo enim ipso dum possidet, plus juris
habet, non possidente *l. 2. Uti poss. l. 7. §. 1. de per. hered.* Ideò ei
permittenda quoque exactio eorum, quæ debentur *l. 49. de petit.
hered.*
185. Quia tamen hic & debitori cautio præstanda, ut in-
demnis sit, & petenti hæreditatem in casum victoriæ etiam con-
sulendum, iudex decernere potest, ut interim id quod exactum,
in judicio deponatur, *l. 1. §. 37. l. 5. §. fin. ff. de pos. Dn. Mey. p. 3.
Dec. 46.*
186. Non verò tantum heredi & petitori hereditatis prospice-
re tenetur iudex, sed etiam legatariis providere interim, dum
suum petunt, ubi tamen ante omnia requiritur, ut ultima illa
voluntas sive testamento sive codicillis declarata subsistat, aliàs
frustrà auxilium iudicis imploratur. Testamento seu ultimi-
mâ voluntate subsistente, quia heredis jus in dubium vocari vix
poterit, postquam vigore testamenti in jus defuncti successit, &
personam ejus præsentat, voluntatem defuncti quantum ad le-
gatarios impleri obstrictus est, adque hoc iudex eum cogere
potest, legatorum vel fideicommissorum servandorum causa in
possessionem mittendo *t. t. ff. & C. ut in possess. legat.* donec id
quod purè legatum præstetur, vel pro eò quod in diem relictum
satisdetur

satisdetur *l. 6. C. d. r.* Et hæc missio hodie fit in res hereditarias, non omnes, ut olim, *l. 13. l. 8. ff. d. r.* sed aliquas saltem, ^{188.} pro quantitate legati arg. *Nov. 53. c. 4. §. 1.* In res heredis proprias non mittitur legatarius, nisi post sex menses *d. l. 6. C. d. r.* Nec legatarius immisus Dominus fit, sed magis custodia ei data quam possessio *l. 5. pr. ff. d. r.* Ideò si tædio perpetuæ custodia heredi cautionem aut satisfactionem extorquere nequit, legatum autoritate iudicis postea consequi potest *l. 5. C. d. r.* Imò & Legatariis pendente lite super testamento vitio tamen visibili non laborante, Decret. Inter. provideri potest, de alimentis *Vvamef. cent. 1. Consil. 41. n. 2.*

Dum verò, quomodo in petitione hereditatis post mortem alicujus iudex ad interim disponere possit, dictum; Ea occasione quoque, quomodo iudex, si post mortem conjugis Conjux superstes dotem repetere velit, interim pronunciare possit, subjiciendum. Hoc casu verò ita dicendum: Vidua aut est in possessione bonorum mariti, aut non: Si in possessione, ea ipsi interim non auferenda, si probaverit, aut aliàs constiterit, maritum ejus fuisse in possessione vel quasi, nam quia una persona cum marito habetur, *c. admonere 33. q. 2.* & dum accessione ex antecessoris personâ utitur, eadem habetur possessio *l. 13. §. 1. seq. de acquir. poss.* quia fictione juris inter has personas est representatio *d. c. admonere.* adeoque persona mutata, possessio non mutata est, postquam à Successore apprehensa. *Lancell. de Attent. p. 2. c. 4. lim. 1. n. 24. seq.* Hinc heredes aut creditores conqueri non habent, si in possessione defendatur, quoad dotem consequatur *Dn. Mey. p. 3. dec. 176.* Si autem extra possessionem bonorum sit, & ei controversia moveatur, iudex possessores interim condemnabit, ut ei alimenta præsent, *Coler. de alim. lib. 1. c. 14. n. 47.* ibique allegati *Covarr. pr. quest. 6. 6. n. 6.* quæ alimenta etiam præstanda intra annum, quo dēs in pecunia numerata consistens apud heredes remanet, *l. unic. §. 7. C. de R. U. A. Rebuff. de sent. provis. art. 3. gl. 1. n. 10.* Petr. Gregor. *Tholosan. Syntagm. jur. univ. lib. 9. c. 20. n. 9.* Et quo tempore apud Nos in Marchia portionem Statutariam, quæ est dimidia bonorum, nisi pactis do-

Hæc talibus

- talibus aliud cautum, nondum consecuta est, *Schepliz. ad Convet.*
- 194 *March p. 3. tit. 2 n. 10.* Imò debentur etiam eo tempore, quo heres nondum adiit, ne interim vidua fame pereat, nec afflictæ
- 195 addatur afflictio, *l. 14. ff. de offic. Pras. Rebuff. d. l. n. 14.* Et si cum ipso marito super restitutione Dotis litiget uxor, alimenta etiam suppeditare interim tenetur Maritus. *Cesar. Urfill. Annot. ad*
- 196 *Matth. de Afflic. Decis. 10. n. 1.* Sufficit autem, quod maritus tot vel tot dotis nomine se accepisse confessus fuerit *arg. l. 4. C. de dot. prom. ibiq. Sicard.* nam dum ex pacto tacito maritus summam confessam ab uxore petere potest, *Dn. Brunnem. ad d. l. utri- que etiam alimenta respectu ejus summæ debentur, Rebuff. d. l.*
- 197 *n. 19.* Quamvis enim confessio mariti de dote illata Creditoribus præjudicare nequeat, *Carpz. P. 1. C. 28. D. 72. Anton. Faber. Codic. Sabaud. lib. 5. tit. 10. d. 1.* ipsi marito confidenti tamen nocet, qui proprium factum impugnare nequit; nisi tamen salva sint tempora, intra quæ Exceptio dotis cautæ non numeratæ opponi possit, de quo vide *Novell. 100. cap. 1. & 2. Auth. quod locum C. de dot. caut. non numer.*
- 198 *Universa* cujusque bona in controversiam veniunt, si aliquis mole debiti prægravatus, concursus creditorum excitet, in quo dum multa Decreto Interimistico judicis subjacent, præcipua jam explicanda. Ante omnia verò iudex illos, qui jus re-
- 199 *retentionis* habent ut uxorem, liberos, aliosve in possessione defendere tenetur, quia cessio bonorum, quæ concursum facit, debitori quidem dominium aufert, aliis autem jus retentionis
- 200 *non* adimit. Quæ tamen ipsa retentio non tribuit jus administrationis, quia diversa sunt, & sic ab iis malè fit illatio
- 201 *arg. l. fin. ff. de Calumniat. Dn. Mevius P. 2. Decis. 255.* Adeoq; nisi caveat uxor jure retentionis utens, vel compossessores accipit, vel curator bonis datur, aut res sequestratur, uti iudicatum à J. C. Jenens. anno 568. m. Novemb. *Coler. de alim. lib. 1. c. 13. n. 32* Post concursum enim excitatum par omnium creditorum est conditio, ut antequam prioritatis ordo definitus, nemo sibi aliquid præ cæteris arrogare possit, *per L. 6. §. 7. ff. quæ in fraud. Cred. præter id quod lex specialiter concessit, ut hoc casu retentionem*
- Dn.*

Dn. Mey. d. p. 3. dec. 255. & P. 4. Dec. 88. Dn. Brunne- man. Comment. Pandect. ad L. 25. ff. solut. Marim. n. 8.

Quod verò de administratione non statim cum jure reten-²⁰²
tionis conjuncta dictum, intelligendum, nisi heredes simul fa-
cti illi, qui jure retentionis utuntur, quamvis saltem cum Inven-
tario, nam tum, quia Domini fiunt, l. 31. §. 1. de her. inst. admini-
strationem etiam habent, & procurare debent, ut creditoribus
pro viribus hereditatis satis fiat, Si autem heredes esse no-
lint, sed tantum jure retentionis uti, administratio consentien-²⁰³
tibus creditoribus ipsis deferri potest. Aliàs curator bonis datur,
l. 1. ff. de curat. bon. dand. Salvo tamen jure retentionis, *Dn. Brun-
nem. Comment. Pandect. d. L. 25. n. 9. Dn. Mey. P. 4. Decis. 307.* Et²⁰⁴
tùm heredes & vidua, qui jure retentionis etiam utuntur, litis
impensas in processum concursus necessarias interim præstare ex
bonis tenentur, dum hi sumtus communem suam & cæterorum
creditorum causam concernunt *Mey. p. 2. dec. 345. p. 3. dec. 255. seq.*

Sic etiam, si miseris personis & piis corporibus quid debea-²⁰⁵
tur, ut interim usuræ ipsis solvantur judicem decernere debere,
pronunciatum refert *Dn. Brunnem. Comm. Pand. ad l. 27. §. 3. in fin.
ff. de inoffic. Test.* Porro Venditio bonorum nunquam ferè sine in-
commodo creditorum differtur. Semper quantum accessionis
ex pretio sperant, tantum decedit per moram, qua plerumque²⁰⁶
deteriora fiunt. Hinc licet aliàs ad distractionem bonorum,
vel pignorum, nisi ubi jus liquidum est, non deveniatur. Quia
tamen hic debitoris, qui cessione omne jus suum remisit, nil in-
terest, *Faber in Cod. lib. 8. tit. 16. def. 6.* ob casuum pericula & admini-
strationis difficultatē venditionem nil impedire potest *Dn. Mey
p. 2. D. 169.* si judex, & major pars creditorum potius vendere,
quàm curatori subicere velint *L. 1. §. 1. de curat. bon. dand. l. 7.
§. fin. & l. seq. ff. de pact.*

De pretio itaque quis asservare debeat, videndum. Quia²⁰⁷
autem ad judicem spectat, prospicere, ut creditores non tantum
citissimè, sed etiam plenissimè creditis potiantur *arg. l. 2. C. de
prætor. pign.* Et ut apud curatorem bonorum, qui distrahere
solet, per *L. 23. §. pen. ff. Mandat. l. pen. & ult. ff. de cur. bon. dand.*

permaneat, non semper expedit, nisi in possessionibus illius plenissima securitas esse possit, Ideoque iudex secundum majoris partis creditorum consensum *l. 7. §. fin. l. 8. ff. de pact.* decernet, an pecuniâ emtori interim relinquenda, an verò alii sub usuris concedenda, aut an otiosa in iudicio deponenda *Dn. Mey. p. 2. dec. 170.*

208 Uti autem aliâs non eadem omnium conditio, sed alius alio dignior ac magis privilegiatus; Ita etiam iis, qui concursum creditorum excitarunt, eandem sortem non subeunt, sed aliquibus, qui ex beneficio Competentiæ non ultra id quod facere possunt, excutiendi, relinquendum ne egeant per *l. 173. pr. ff. de R. J.* Quod ipsum non tantum sub finem processus Concursus, sed etiam durante lite attendere debet iudex, & interim adjudicare,

209 ex quo vivere possint, Eorum autem numero, quibus relinquendum, quo competenter vivere possint, qui veniant vid. *l. 14. in fin. solut. matr. l. 20. de Re jud. l. 30. de Re jud. l. 9. ff. eod. l. 16. ff. de obseq. parent. & patr. prest. Dn. Brunnem. in Exerc. ad Inst. t. de Act. §. 38. l. 63. de Societ. l. 50. de re jud. l. 6. pr. l. 18. d. t. Salgad. in Labyrinth. p. 1. c. 24. n. 4.*

210 Sed ita demum his personis interim providet iudex, si illi, ad quos respectum habent, super bonis litigent, aut alii ex eorum personis agant. Etenim contra extraneos beneficium competentis nil quicquam prodest per *dd. LL.* Ex quo consequens est, quia Milites, Doctores, Advocati, respectum ad omnes habent, semper ipsis in concursu alimenta assignanda ut putant

211. *Salgado d. l. Surdus de alim. tit. 1 qu. 78. n. 22.* Et quia ideò saltem alimenta relinquuntur, ne egeant *l. 173. pr. de R. J. §. 38. & 40. Inst. de act. non uti aliâs pro dignitate & qualitate personæ, cui debentur L. pen. de alim. leg. sed juxta indigentiam saltem, pro vitæ sustentatione & sublevandâ necessitate, ne egeant, præstanda & decernenda Francis. Salgad. in Labyrinth. p. 1. c. 24. n. 19. & 25. sq.* quia non de bonis suis, sed potius creditorum alimenta percipiunt, *Covarruy. var. resol. lib. 2. c. 1. m. 6. Surd. de alim. tit. 8. priv. 28.*

213. Cætera quæ pendente concursu iudex decidit, ut uni adjudicando, quod ipsi certò solvendum, aut uni gratificando, cum ad

Decre-

Decretum Interimisticum non pertineant, lubens omitto, & brevitatís causâ me remitto ad Dn. Mey. p. 2. dec. 269. p. 3. dec. 147. & 174. Excellentiss. Dn. D. Rhetium in disp. de non gratificando.

Uti super rebus Universalibus lite durante interim multa 215. decernebat, ita de particularibus quoque iudex disponere interim potest. Quod juris enim quis habet in toto, id etiam ipsi concedendum in parte L. 76. de R. V. Quare si de particulari aliqua re controversia, providebit ante omnia iudex, ut exitum iudicium habere possit, nec sub justo clypeo aliquis succumbat, de alimentis itaq; & litis impensis quatenus interim disponere possit, videndum. Regulariter autem nemo adversario suo sumtus litis subministrare tenetur L. 17. ff. de tut. & rat. distr. Sed litigaturus ipse denarios secum apportare tenetur, ut sumtus in litem ferre possit. Gl. ad d. l. 17. Nimis enim durum esset ab Adversario petere, ut tela contra seipsum præberet L. 4. C. de Edend. l. 7. C. de testib. Si verò Actor pauper contra reum divitem de alimentis, aut de suo aut communi litiget, & pro se habeat præsumtionem aliquam certam, iudex interim non tantum ad alimenta, sed etiam sumtus litis condemnare potest divitem, Dn. Brunneinan. Comm. Pandect. ad l. 27. n. 8. de inoffic. Test. Dn. Mey. p. 4. dec. 194. Carpz. p. 3. Dec. 242. n. 26. Papon. de Arrest. Franc. lib. 18. tit. 1. Arrest. 21. Guido, Pap. Decis. 561. Conf. infr. c. 3. n. 49. Quia hoc casu non tam decernuntur de alieno, quàm de proprio patrimonio, & præsumtio justitiæ cum paupertate concurrens id exigit, ut æquissimum in provisionali adjudicatione se præbeat iudex, Faber in Cod. lib. 8. t. 6. def. 2. n. 2. Surdus de Alim. tit. 1. qu. 20. n. 9. Hartm. Pistor. p. 1. qu. 20. n. 5. Hinc etiam inopi vafallo contra dominum litiganti, alimenta ex bonis, de quibus lis, ministranda. Coler. de alim. lib. 1. c. 14. n. 48. Menoch. de præsumpt. l. 1. Q. 35 n. 22. Neq; attendere debet iudex; an bona illa antea ab actore possessa, quia hæc provisio adjudicanda, etiam si nunquam possederit, modò certa præsumtio adsit, bona ad agentem pertinere arg. L. 27. S. 3. de inoffic. test. c. ex parte 11. X. de Accusat. ibique Felin. Surd. d. l.

Idem dicendum, si aliquis agat contra Fiscum, nam quia 221.
hoc

hoc casu de singulari ejus privilegio non constat, ubi debet jure communi, & sic pauperi litiganti subministrare sumptus litis & alimenta *Surd. de alim. tit. 1. qu. 120. n. 15. seq.*

222. Nec distinguendum; an realivel personali actione agat: quia nulla ratio diversitatis datur, quare non creditori suum reposcenti idem sit indulgendum, si illius intentio liquida, & exceptio opposita altioris indaginis, *Faber d. l. Dn. Mev. p. 4.*
223. *dec. 194. Dn. Brunnem. Comm. ad l. 27. ff. de inoffic. test. n. 9.* Etiam si consanguineos locupletes habeat, à quibus in subsidium ali posset, quia hæc adjudicatio de bonis propriis quodammodo fit, *l. 49. l. 143. ff. de V. S. l. 15. de R. J. Coler. de alim. lib. 1. c. 14. n. 50.* Ideò æquius arg. *l. 1. §. 2. de ventr. in poss. mitt. superflua facere impendia, quàm alimenta illi negare, qui aliquo casu futurus est dominus.*
224. Atque sic alimenta & sumtus litis non sunt discernenda, quia nil prodesset actori, si subministrarentur sumtus litis, & ob defectum alimentorum cogereur desistere à persecutione rerum suarum, & alimenta sunt favorabiliora quàm sumtus litis, *Surd. de alim. tit. 1. c. 20. n. 10.* & sic sub his comprehenduntur, *Surd. d. l. q. 19. n. 1. Petr. Rebuff. de sent. prejud. in prefat. n. 117. & art. 3. gl. fin. n. 1.*
225. Sed ne ita in cujuslibet improbi hominis facultate sit, per calumniosam litem bonæ fidei possessori extorquere alimenta, hæc omnia tum demùm locum habent, si pro actore militet præsumtio aliqua. *Dd. citat. probabilis saltem, arg. l. 1. §. 14. de ventr. in poss. mitt. Conf. Fulv. Pacian. de Probat. lib. 1. c. 54. n. 70. de quo pluribus cap. seq. n. 59.*
226. Dum itaq; judex pèdente lite super bonis controversis interim provisionem concedit, id multò magis facere tenetur de bonis, quæ ejus adhuc sunt, qui provisionem petit. Ideò, quia arrestum dominium, non adimit, judex de bonis arrestatis interim debitori prospicit de alimentis & litis impensis. *Coler. de alim. lib. 1. c. 14. n. 49. l. fin. C. de Ordin. cognit. Surd. de alim. tit. 1. qu. 123. n. 1.* Arresta enim intelligenda salvis alimentis *Dn. Mev. p. 3. dec. 282. Moller. ad Conf. Sax. p. 1. C. 29. n. 13.* ideoque ea quæ ad victum pertinent, Arresto detineri non intelliguntur *Carpzov. in Proc. tit. 21. art. 2. n. 38.*
227. Modò aliunde alimenta desumere non possit. *Coler. de alim. lib. 1.*

c. 13. n. 33. & non probetur, illa bona esse alterius, furto vel alio modo ablata, nam tum quia cessat ratio, quod ex bonis propriis alatur, cessat etiam hæc provisio, *Surd. de alim. tit. 1. qu. 123. n. 5. Coler. de alim. lib. 1. c. 14. n. 49. Rebuff. de sent. provis. in procem. n. 117. Et art. 3. gl. fin.* quia tamen delictum non præsumitur, *L. 51. pr. ff. pro Soc.* sed probandum, antequam id fiat, adhuc alendus, aut gravis & urgens præsumtio contra illum alleganda. *Surd. d. l. n. 6.* Et hoc etiam in bonis sequestratis, si præsumtio pro petente sit, ²²⁸ locum habet. *Mench. de præsumt. lib. 1. c. 35. n. 23.* quod scilicet alimenta & litis impensæ ex bonis sequestratis ei interim præstanda sint. *Dn. Struv. Syntag. Jur. Civ. Exerc. 21. th. 52. Conf. text. in L. fin. C. de Ord. cognit.*

Sed quid, si ipsa persona debitoris arrestata, dicendum de ²²⁹ alimentis? Resp. Licet hic de ipsis bonis nil possideatur, ob quæ ipsi providendum, ut supra; dum fortè ideò arrestatur, quia fugitivus aut delicti reus, & sic delictum ipsi lucro esse non debet. Nihilominus tamen, si non habeat propria bona, ab eo qui arrestari curavit alendus. Quia arrestum carceris species est, *Ant. Hering. de s. def. c. 10. n. 170.* Incarcerati autem, si non habent, unde vivant, alendi *L. 29. §. 7. ff. ad l. Aquil.* ab eo qui incarcerari fecit, super quo ante incarcerationem cautionem præstat. Ergò etiam Arrestati *Dn. Mey. p. 3. dec. 194.* Non tamen gaudere debet ²³⁰ abundantia, aut supervacuo sumtu alium onerare, sed si necessaria subsidia præsentur, sufficit, *Faber. in Cod. lib. 9. t. 4. def. 4. in pr.*

Dum ergò ut supra dictum pauperi non semper ab adver- ²³¹ sario sumtus litis præstandi, judicis est providere, ne ideò injustitiæ fenestra aperiatur. Hinc ne, dum ex defectu sumtuum, jus suum prosequi nequeunt, indefensi relinquuntur, ex filco sumtus litis consequi debent. Sed ne ita quamlibet causam, etiam frivolam in judicium trahere possint, prævia aliquali cognitione de causæ justitiâ constare debet. *Carpzov. in proc. tit. 24. art. 1. n. 80. sqq.* Et quia pauperibus demùm sumtus submi- ²³² nistrandi arg. c. 11. §. *insuper in fin. X. de Rescript. in 6.* ante omnia de paupertate ex testimonio à magistratu suo dato constare debet, & subsequi juramentum paupertatis, quo sumtus litis se ferre non posse approbat, ac tum demùm subveniendū ex publico.

- Carpz. in proc. tit. 12. art. 5. §. 9. & 10. Hartm. Piff. p. 1. qu. 20. n. 6.*
- 233 *Gail. 1. obs. 142. n. 6.* Sic enim Advocatus pauperi assignandus ex numero ordinariorum, si in specie aliquis ad id non fit constitutus, & si judici obedire recusat, ab officio interim suspendi potest ob obedientiam denegatam, & quia peccatum, haud leve committit, dum patrocinium pauperi denegat.
- 234 *varr. pr. quest. c. 6. n. 4. l. providendum. C. de postuland.* Pauperem autem hic non facit certa pecuniæ summa, quam non habet in bonis, sed arbitrium judicis *gl. ad Auth. præterea C. unde vir, & ux.* Cum etiam juramentum paupertatis in *Ord. Cam. p. 1. t. 78.* nullam certam summam exprimat.
- 235 Nec tantum in Civilibus, sed etiam in Criminalibus iudex ad alimenta præstanda condemnare solet alterum. Ideo si aliquis vulnerasset alium, qui manu victum sibi quaerit, ita ut amplius sibi prospicere non possit, interim dum sanitati restituitur, alimenta ei adjudicanda à iudice *L. 27. §. 17. in fin. ff. ad L. Aquil. Roland. à Vall. vol. 2. consil. 39. n. 6.* Nec distinguendum an ex delicto vel quasi, reus sit; quia etiam is qui citra intentionem, culpâ saltem aliqua, vulneravit, alimenta præstat. *L. fin. ff. de his qui dejec. L. 3. ff. si quadrup. pauper.* Et eos etiam alere debere videtur vulnerans, quorum alendi necessitas vulnerato incumbit, *arg. L. 7. pr. ff. ad L. Aquil. L. fin. ff. de his qui dejec. Hyppolit. de Marsil. consil. 115. incipit. Notum n. 19. & sing. 575.* Uthinc si vulneratus moriatur ex vulnere, & homicida pœna capitis afficiatur, nihilominus si cum homicida lis sit contestata, heres alimenta præstare obstrictus sit, *Hyppol. d. sing. 575. Roland. à Vall. d. cons. 39. n. 10.*
- 237 Et hoc etiam affirmandum si quadrupes lædat hominem, & Dominus ejus noxæ deditioe se liberare nolit, *L. 3. ff. si quadrup. pauper. Martin. Coler. de Alim. lib. 1. c. 15. n. 1. & seqv.* Licet enim dicti textus tantum loquantur, quid in actionem veniat; nihilominus, ne iudex, antequam actio finiatur, vulneratum perire finat, alimenta interim assignabit, *Coler. d. loc.* Si verò vulneratus dives, & aliunde se alere possit, actioni intentatæ iudex deservit, & huic conformem reddit sententiam.

Cate-

Cæterùm uti super rebus corporalibus, ita & super incorporalibus seu jure controversiâ pendente, judex interim dispo-²³⁹
nere potest, Jurisdictione itaque controversa, ante omnia, ut
supra quoque de rebus corporalibus dictum, inspicere debet, an
aliquis sit in possessione ejus vel quasi, Si quasi possessio-²⁴⁰
nem aliquis probaverit, quod hoc casu unico actu bona fide ac
pacificè, sciente alterâ parte, non clam, & protestante altero, ge-
sto, justificari potest, *Postius de manutent. P. 1. obs. 18. n. 10.* Quoad²⁴¹
speciem illius Jdictionis cujus erat actus, nam ad alios actus al-
terius Jdictionis extensio non fit *Postius d. l. obs. 73. n. 140.* nisi
unum actum universalis Jdictionis exercuerit, & titulum ha-
buerit, nam tum etiam in aliis capitulis videtur in totum Jdi-
ctionem acquirere, *Mastard. de Probat. in verb. Jdictio. concl. 946.*
n. 6. seqq. Postius de manutent. P. 1. obs. 73. n. 173. Maximè si id fa-
ctum volente & sciente Domino. *Postius d. Decis. 321. n. 26.* Et si
cætera capitula sint ejusdem generis, *Zæf. ad ff. de Jdict. n. 32. Ale-*
xand. Tartagn. vol. 2. conf. 68. n. 18. Nam tum in possessione suâ
omnino interim defendendus per judicem *Postius de manutent.*
obs. 10. n. 9.

Hinc sequitur, quod filiam jure retentionis in bonis pater-²⁴²
nis commorantem, si non compossessorem aut curatorem simul
in bonis habeat, in Jdictionis exercitio interim defendere te-
neatur judex; quia hodiè Jdictio prædio cohæret, adeoque si-
mul cum eo possidetur, & hinc qui fundum seu prædium retinet,
in Jdictione quoque defendendus. *Molignat. de jure Retent. quest.*
397. Faber in Cod. lib. 8. tit. 6. defin. 1. Dn. Brunnem. Comment. Pandect.
ad L. 25. Solut. matr. n. 4. Adeoque qui subsunt Jdictioni obsequi-
um denegare nequeunt, sed mandatis sine clausulis cogendi,
Vid. Dn. Mev. P. 4. Dec. 60.

Si verò possessionem vel quasi, Jdictionis, nemo proba-
verit, dum sine vitio attentati neutri litigantium partium tribui-²⁴³
potest, in iis quæ moram patiuntur, suspendenda in aliis Judex
Superior eam interim exercere debet, ut in simili decisum, *apud*
JCriff. Dn. Mev. P. 4. Decis. 160. & P. 3. Dec. 114.

Similiter possessores juris singularis, si super eo controver-

fia mota, interim defendit iudex. Si itaque contra jura, & privilegia collegii alicujus, aliquis qui non est de collegio, & ad quem per consequens non pertinent jura illius collegii *L. fin. ibique Gloss. C. de Jdiz.* sibi aliquid juris tribuere vellet, & desuper lis institueretur, pro collegio interim judicandum esset. Nam licet alter paulò ante litem motam, possessionem jurium collegii arripuisset; quia tamen hoc causam liti præbuit, merito non attenditur, contra possessores antiquiores, *arg. c. 10. X. de sent. & re jud. Dn. Mey. P. 1. Decis. 108. & P. 2. Decis. 188. Panormit. in c. 1. n. 4. X. ut lit. pendent.*

- 245) Hæc ipsa per varios casus ulterius demonstrari possent, ubi interim pro possessore pronunciat iudex, nisi chartæ brevitatis prohiberet. Pauca saltem adhuc & generalia quidem, de Hispaniorum INTERIM, ne hoc planè intactum relinquam, subiicienda,
- 246) Jure civili proditum est remedium *Uti possidetis*, quo abundè consulitur possessori, ut à turbatione aliorum se liberare possit *t. t. ff. & C. Uti possid. de quo fusillimè Jacob. Menoch. Remed. Ret. Possess. 3. per tot.* Quod judicium certo modo etiam ad Decret. Inter. referri potest, quatenus pendente lite super proprietate rei interim pronunciat, quis in possessione manere debeat. *L. 1. §. inter litigatores 2. in fin. ff. Uti possid.* Sed dum hæc ordinaria super possessione disceptatio aliquando, & maximè hodiè protelari solet; dum ob varias circum-
- 247) stantias non statim apparet, cui vera possessio assignanda: Invenère Hispani interdictum INTERIM, quo iudex celeriter litem inter possessores litigantes componit, ne ad arma vel contentionem privatam accedant, juxta *L. 13. §. aquisissimum 3. ff. de Usufruct.* Et eum quem naturaliter in possessione constitutum
- 248) videt iudex; Interim, donec de plenario possessorio constiterit vigore illius Interdicti defendit, *Menoch. Ret. Poss. Rem. ult. n. 10.*
- 249) & 15. Hinc hæc mera sententia interlocutoria est, per quam alteri parti nec in proprietate, nec in possessione, ordinario possessorio evincenda, præjudicium contingit, *Didac. Covarruv. Pract. Quest. cap. 17. n. 1 & 2.* Et sic summaria causæ cognitio
- 250) est, probationes semiplenæ sufficiunt; ut hinc disputationes super

per personis & dictis testium non admittantur, *Conf. Dn. Mey. P. 3. Decis. 132. Carpzov. in Process. tit. 23. artic. 1. n. 42. Covarruv. d. 6. 17. n. 4. ubi in sublequentibus plura de hoc Interdicto habet, vid. etiam Menoch. d. rem. ult.*

Quamvis verò Hispani hoc Interdictum sibi vindicent, 251
Praxis tamen judiciorum nostrorum idem recepisse videtur. Notum enim apud nos est *Possessorium Summariissimū* quod in effectu cum Hispanorum *Entre tanto* sive *Interim* coincidit. unde hæc pro Synonymis capit *Menoch. d. rem. ult. n. 4. & 6. Carpzov. in Process. Tit. 23. art. 1. n. 2. Gail. 1. Obs. 7. n. 6.* Et hoc Summariissimum perinde, ut *INTERIM* illud, neque in possessorio, neque in petitorio præjudicat *Carpzov. d. art. 1. n. 7. Gail. d. n. 6.* Quamvis 252
autem hoc Summariissimum Possessorium non omnino fundamentum sit in jure Civili, uti probat *Petr. Frider. Mindan. Tr. de Interd. Comment. 13. n. 24.* & hunc citans *Magnif. Dn. Brunneman. in Proc. Civ. 6. 1. n. 45.* Dum tamen Praxi ubivis ferè receptum, inutilis in contrarium disputatio est. Quæ verò differentix inter Possessorium Ordinarium & Summariissimum sint, de eo brevitatis gratia videatur *Dn. Brunneman. d. c. 1. n. 48. Carpzov. in Proc. tit. 1. art. 5. n. 39. seqq.*

Huc quoque referenda *Mandata de manutenendo*; ubi si 253
super possessione alicujus rei aut juris controversia sit, prima quaestio esse solet: Quis interim in possessione vel exercitio juris manutenendus sit? Quia vero materiam *Manutentionis* integro ac copiosissimo tractatu exposuit *Ludovicus Postius. Jctus Perusinus* ad eum brevitatis studio memet in præfens remitto.

Ultimo loco quoque huc referri potest *JURIS FIRMA* in 254
Regno Arragoniæ frequentata, quæ Decreti Interimistici species est. Quando enim quis metuit turbationem in sua possessione, petere potest *Juris Firmam* ut à turbatione immunis præstetur quo casu ei iudex providere dicitur, *Joseph. de Sese. Tract. de Inhibit. in Anacephal. n. 3. & 5.*

A quo jure parum distant *Inhibitiones* in Saxonia receptæ, de quibus ex professo tractantem 255
vid. Carpzov. Diss. de Inhibition.

bitio. Solent quoque dici Tutoria possessionis; *Dn. Mevius Part. 2. Decis. 57.* Sed cum exempla huc spectantia hinc inde jam relata sint, & charta ultra intentionem excresecat, transeundum ad

CAP. III.

De

Forma & requisitis Decreti Interimistici.

SUMMARI A.

O rdinis ratio traditur n. 1.	Nisi suspicio fraudis n. 17.
Quenam requirantur ad Decreti hujus interpositionem. n. 2. & 3.	Extraneus non cavet de restituendo quod accepit, & quare n. 18. seqq.
Cause cognitio necessaria n. 4.	Contraria sententia Covarruvie rejicitur. n. 22. seq.
Citatio precedere debet saltem minus solennis n. 5. seq.	Victor non imputat in debitum, quod mediante Decreto consecutus est n. 24.
Monitorium hic loco citationis n. 7.	Possessio si per Decretum assignanda, tum omnino cavendum n. 25.
An iudicis officium implorandum? n. 8.	Postii contraria opinio conciliatur, n. 26.
An libellus offerri debeat n. 9.	Sufficiens cautio hic requiritur. n. 26.
Aliqualis petitio hic sufficit n. 10.	Juratoria non sufficit, n. 28.
Et ineptus libellus admittitur? n. 11.	Intentionis fundamentum probandum, n. 29.
Litis contestatio expressa non requiritur n. 12.	Summaria probatio in Decr. Int. sufficit, n. 30.
Nec cautio de Reconventionem & expensis n. 13. & 14.	Licet unico saltem teste fiat. n. 31.
An cautio de restituendo ipsa, quod vi Decreti obtinuit, necessaria n. 15.	
Si persona conjuncta agat cautio illa non est necessaria n. 16.	Quid

- Quid probandum, si publica utilitas decretum postulet. n. 32.
 Tria probanda si cognatus providetur. n. 33.
 Quasi possessio cognationis summarie probata sufficit. n. 34.
 Probatio filiationis, fraternitatis & matrimonii unde desumi possit, n. 35. seqq.
 Pauper qui hic dicatur. n. 38. seq.
 Filio diviti hic providetur n. 40. seq.
 Sententia alia pravia non est necessaria ad interpositionem Decreti. n. 42.
 Fabri affirmans sententia examinatur. n. 43.
 Sufficiunt hic presumptiones & conjecture probabiles n. 44. seq. modo durent. n. 47. & 48.
 Si Extraneo providendum tria probanda n. 49.
 Que, an probata sint, ex arbitrio iudicis dependet. n. 50. seq.
 Et ex attestatis nondum publicatis iudex ea colligere potest. n. 52.
 In possessione interim assignanda, quasi possessio probanda, n. 53.
 Quomodo illa probetur remissive n. 54.
 Reprobatio testium hic non admittitur n. 55. nisi causa admodum ambigua. n. 56.
 Tertius hic interveniens auditur. n. 57.
 An Executionem impediatur. n. 58. seq.
- Testi in iuramento unico hic non creditur n. 60. secus si plures sint. n. 61.
 Juramentum calumnie præstandum n. 62. nisi litigantibus à jure remissum. n. 63. ant de possessione lit. n. 64.
 An exceptiones hic admittendæ. n. 65.
 An diebus feriatis Decr. Int. ferri possit. n. 66.
 Decr. Int. sine publicatione attestatorum intervenire potest. n. 67.
 Decr. Int. interlocutoria non definitiva sententia vim habet. n. 68. seq. n. 72.
 Autores qui pro vi definitive pugnant. n. 70. conciliantur. n. 71.
 Decretum hoc ex breviculo non est recitandum. n. 73.
 Etiam jure Canonico. n. 74.
 Decretum pro alimentis & litis impensis quolibet tempore intervenire potest. n. 75. & 76.
 Etiam in instantia appellationis. n. 77.
 Et in ipsa executione. n. 78. seq.
 Sed qui, si in executione provisio petatur iudex competens est? n. 80.
 Quantum adjudicandum. n. 81.
 Super possessione ante litem contestatam interim disponit iudex, non post. n. 82. 83.
 Post litem contestatam interdum sequestratur possessio. n. 84.

Post-

1. **P**ostquam hactenus proposui personas & res, quæ Judicis Decreto Interimistico subjacent, Ordinis ratio exigit, ut Formam & modum quo peragitur, aggrediar: In genere itaque dum ex *cap. prae.* constat, hoc Decretum, in iis causis locum habere, quæ aliàs non Ordinarium, sed Summarium processum desiderant, *vid. Magnific. Dn. Brunneman. ib.*
2. *Proc. Civ. c. 1. n. 16. & 21.* Non omnia processus substantialia quæ juris positivi sunt requiruntur, modo illa quæ ex jure Gentium originem habent non negligentur, *Dn. Brunneman. d. l. n. 16. in fin. Carpzov. in Proc. Tit. 1. art. 1. n. 32.* In cæteris celeriter procedere potest, & Decretum Int. desuper interponere, *L. 1. C. si per vim, vel al. mod. possess. Carpzov. P. 3. Decis. 225. n. 25.* Cum hic ut plurimum alicui saltem provideatur, adeoq; cum minori apparatu fieri soleat, per ea quæ habet, *Joseph. de Sese. de Inhibit. c. 5. §. 9. n. 11. & seqv. Bald. ad L. juste possider. ff. de acquir. possess.*
3. Et hoc Decretum in iis causis, quæ dilationem non recipiunt, concedi solet *Klock. vol. 2. conf. 179. n. 23.* In his itaque, licet sine strepitu judicii & levato velo procedi possit, *Marantb. de Ordin. judic. P. 4. Act. 6. n. 1. Hippol. de Marsil. Prax. Crim. §. Constante n. 7. & 11.* Quia tamen sine causæ cognitione nil decidendum, aut decernendum *L. 9. §. 1. ff. de off. Proc. Vantius. de nullit. Proc. Tit. Ex defect. proc. n. 30. Wesenbec. vol. 5. conf. 216. n. 70. Carpzov. P. 3. Decis. 225. n. 24.* ea & hic adhibenda, sed summariter saltem, & quatenus judicis informationi inservit, *Carpzov. Disp. de Inhibit. th. 36. n. 61. sqq.* Quia itaque judici sine citatione de negotio constare nequit, ea ut in omni causa necessaria, *§. fin. Inst. de pœna. temer. litig. L. de unoquoque. 47. ff. de Re jud. Bald. ad L. 1. ff. de injus. voc. nisi nulliter tractari velit, Menoch. consil. 746. n. 27. Ruland. de Commiss. P. 1. lib. 2. c. 3. n. 1. Postius. de Manutent. Obs. 102. n. 43.* Ita & hic non negligenda, *Clem. sepe. §. citationem. d. V. S. Coler. de Alim. l. 3. c. 2. n. 3. Zanger. de Except. P. 1. c. 2. n. 7.* ne aliquis inauditus absurdè & iniquè condemnetur, *Clem. Pastoralis. X. de Re jud. Panormit. in c. 2. n. 28. X. de Sequestr. Possess. Treutl. vol. 1. Disp. 4. th. 8. lit. 3.*
6. Hæc autem citatio ut eo modo absolvatur, prout traditum in *L. 68. seqq. ff. de Judic.* minimè opus est, Sufficit una citatio reo insinuata

insinuata *Gloss in d. Clem. verb. Citationem* quia hic ejusmodi causæ quæ moram non patiuntur, L. 2. ff. de Feriis, L. 2. ff. de Re jud. Atque sic etiam Monitorium de respondendo, & summariter jus suum deducendo, loco citationis est, & citatio vocatur, per citatos à Carpz. P. 3. Dec. 225. n. 27. & interdum sex dierum spatium saltem complectitur, Carpzov. *Disput. de Inhibit. th. 35. n. 50. seq.*

An vero Decretum Int. requirat, ut ab altera parte judicis officium imploratum sit; an verò judex ex officio hoc interponere possit? Resp. Si causa non concernat publicam utilitatem, judex non constituit aliquid, nisi imploratus L. 4. §. 8. de *Damn. infect.* Ideo in casibus, ubi privatorum utilitati & necessitati subveniendum, judicis officium implorandum L. 1. §. 6. ff. de *Magistr. conven. Rebuff. de Sentent. præjud. in præfat. n. 24. & in Tr. de Mater possess. art. 1. pl. 1. n. 5.* Ubi autem publica utilitas & animarum salus militat, ex officio interim quid statuere potest ac tenetur, per L. *Congruit. 13. ff. de Offic. Præsid. Bartol. ad L. 4. §. 8. n. 2. ff. de Damn. infect.*

Sed numne Libellus requiritur? Quia supra dictum, ejusmodi causas hic tractari, quæ processum ordinarium non desiderant, nec libellus de necessitate erit, *Clem. sæpe. de V. S. Magnif. Dn. Brunneinan. in Proc. Civ. c. 5. n. 3.* Licet enim *Bart. ad d. l. 4. n. 10.* existimet, libellum requiri, ubi judicis officium imploratur in judicio: Id tamen in Summariis non admitto, qui ibi, ea quæ juris Civ. sunt, remissa *Dn. Bunneman. d. l. c. 1. n. 16. in fin.* Quia tamen judici constare debet de intentione actoris, qualis-
qualis petitio necessaria, ut in omnibus processibus Summariis
ratione ordinis & probationis, *Panorm. in C. 17. n. 31. X. de Sent. & re jud.* quæ libellum representat, *JCriff. Dn. Brunneinan. ad Auth. Offeratur. C. de lit. contest. conf. Carpzov. Proc. Tit. 1. art. 1. n. 31. & tit. 23. art. 1. n. 19. Zang. de Except. P. 1. c. 2. n. 12. seq.* Et hinc respectu rei Monitorium est loco libelli, *Postius de Manurent. Obs. 78. n. 10.*

Si ergo loco hujus petitionis offeratur libellus ineptus, ex quo tamen, quid velit, constat, causa minimè cadit, nec repellendus a judicio: Quia non vitiat actum, quod ineptè

K

inter-

intervenit, & de necessitate non requiritur, arg. L. 3. ff. de Testam. milit. Coler. de Alim. lib. 3. c. 2. n. 13. & 14.

12. Summariè ergo, ut sæpius dictum, dum hic proceditur, Litis Contestatio, ut ut in aliis causis, ubi certa sententia speratur, summè necessaria sit, juxta Bart. ad L. 4. §. 8. n. 11. ff. de Damno infect. hic tamen non requiritur, Clem. Sape. X. de V. S. Panormit. in C. 38. n. 10. X. de Test. Sed lis habetur pro contestata, si procedatur à reo ad illa, quæ alias post Litem contestatam expediri solent, Postius de Manutent. Obs. 80. n. 4. Et huic fictitiæ liti contestationi omnes effectus tribuendi, quæ alias veræ competunt, vid. Coler. de Alim. lib. 3. c. 11. n. 5. seq. Zanger. de Except. P. I. c. 2. n. 23. seq. conf. ea que habet Carpzov. in Process. Tit. 23. art. 3. n. 19.
13. Dum verò in Cautionibus exigendis alias nimium operosi sunt rei, quæritur; An si de provisione adjudicanda agatur, cautio de Reconventionem & Expensis necessaria? Resp. Id quidem vult Carpzov. in Proc. Tit. 9. art. 5. n. 186. Sed quia Decr. Int. in ejusmodi causis locum habet, quæ celerem exigunt expeditionem, & in quibus effectus reconventionis, qui est, ut actori denegetur audientia, nisi respondere velit, Dn. Brunneinan. in Process. Civ. c. 10. n. 14. obtineri nequit; ideo nec cautio hæc pro ea, admittenda: Nam si hanc requirerem, ad Decr. Int. tardius justo perveniret iudex; super cautione enim qualis admittenda, dum disputaretur, & causa reconventionis eodem iudicio terminaretur, res integra esse desineret, vid. Boër. Decis. 324. Col. 2. Masuer. tit. de Possess. in pr. n. 27. & allegati à Didac. Covarrav. Pract. Quest. c. 6. n. 7. Quanquam Carpzovii opinio in Foro Sax. facile admittenda; ubi Reconventio non habet effectum simultanei processus, sed saltem porroget iudicium. Quo posteriori effectu DD. alii, in causis Summariis quoque Reconventionem admittunt, Petr. Frider. Mindan. de Process. lib. 3. c. 7. n. 8. Sed in causis Decretum Interim. requirentibus, hæc specialis ratio insuper adest:
14. Quod hic non principaliter ad Provisionem consequendam actio instituat, sed dum alia lis principalis ventilatur, provisio interim saltem ex incidenti petatur: Ut hinc Reconventionem admittere,

mittere, vel ut cautio pro Reconventione exigatur permittere velle, ob singularem favorem hujus causæ iniquum foret.

Quid autem de cautione, se velle restituere, quod vi De 15.
creti obtinuit, dicendum? Numne hæc necessaria? Resp. Aut per Decretum alimenta & litis impensæ adjudicata: Aut possessio Decreto addicta. Priori casu iterum distinguo: Aut illa subsidia assignata personæ conjunctæ; aut Extraneæ. Siper-16.
sonæ conjunctæ fiat, cautio hæc non præstanda. Dum enim necessitas & officii ratio stringit, non debet expectare cautionem; ne alimenta denegando parricidium committere videatur L. 4. ff. de agnosc. liber. Et superflua cautione dum non potest onerare extraneum, quomodo confanguineum, aut uxorem, ad illam compellet. Frustra, ut alibi, ita etiam hic, expectatur aut petitur id, cujus eventus nil operari potest, L. 14. §. 1. ff. ut legat. caus. cav. Gail. de Arrest. c. 3. n. 17. Qui itaque cautionem exiget, nil ponderis in se habituram, ut pote ab egeno præstitam, Et si, ubi aliquis ex necessitate tenetur sumptus facere, frustra quis protestatur, se animo repetendi impendere, uti colligunt DD. ex L. 13. C. de Negot. gest. frustra quoque cautionem super repetitione exiget. Quod limitandum, nisi iudex dubitet an-17.
non respectu petentis fraus vel calumnia subsit. Tum enim Menoch. de præsumpt. lib. 1. quæst. 35. n. 38. putat ex Ludovic. Molin. lib. 2. de Hispan. Primogen. c. 16. n. 43. sequentem in modum cavendum esse: Si in causa succubuerit, se restituere velle, quatenus de jure ad id ipsum adstrictum esse compertum fuerit.

Si extraneo providetur, Cautio hæc simili modo postulari nequit, nec de restituendo, nec de imputando in debitum, 18.
petitum. Aut enim succumbit in processu pauper, qui provisionem obtinuit; Aut victor abit. Si succumbit, pietas & necessitas eum ab impensorum alimentorum restitutione liberabit. Provisio enim hæc pietatis causa facta censetur, dum pauperi concessa, ut prolixè probat ex aliis Coler. de Alim. lib. 2. c. 7. n. 6. 19.
quod autem in ejusmodi causam erogatum, non repetitur, L. 32. §. 2. ff. de Condict. indeb. L. 16. C. de Nupt. & ad utrumque textum in Comment. Pandect. & Cod. Magnif. Brunneinan. Dum

- autem non repetitur, cautio quoque de restituendo malè postu-
 20 latur. Deinde pauperi hæc conceditur Provisio, qui aliun-
 de nil habet; hic autem non cavet de restituendis impensis, quia
 ipsimet subministrandi, & sic quod non habet, nec alii restitu-
 ere potest, *Carpzov. in Proc. Tit. 9. art. 5. n. 39. seqq. Dn. Brunne-
 in Proc Civ. c. 8. n. 5.* Atque hinc nec ob provisionem cautio ali-
21. qua ab eo exigenda, ad impossibile enim quodammodo adstrin-
 geretur, quod jura non patiuntur, quia impossibile nulla ob-
 ligatio, *L. 35. de V. O. L. fin. ff. quæ. sentent. sine appell. resc. l. 185.
 de R. J.* Impossibile autem in jure etiam id reputatur, quod
 commodè non fieri, aut vix accidere potest, *Barbos, in Loc. Com-
 22. mun. lib. 9. c. 20. ax. 9.* Quia tamen quamvis contrarium velit *Covar-
 ruy. Pract. Quest. c. 6. n. 7.* ubi receptissimam esse dicit, dandam
 esse cautionem idoneam, de restituendis his alimentis & impen-
 sis, si actor ipse in causa succubuerit, vel accepto ferendis, si
 victoriam reportaverit, subjuncta ratione, ne pauperes ita ad
 temerè agendum invitentur, si videant se ad expensas restituen-
 das non compelli. Sed uti provisio hæc non nisi ex justâ ac
23. evidenti præsumptione locum habet, quâ moveri judex possit;
 non præsumitur, quod hac ratione pauperes ad litigandum in-
 vitentur: Et si insignis eorum calumnia apparuerit, aliis reme-
 diis coerceri poterunt. Et hanc sententiam quoque comprobat
*Job. Petr. Surd. de Alim. Tit. x. quest. 124. per tot. ubi n. 8. & seq. Co-
 varruvia opinionem improbat.*
24. Si autem victor abeat in causa principali, qui provisio-
 nem consecutus est, quomodo repetet alter, quod impendit? Tem-
 meritas in agendo ei certe obstabit, *per L. 79. pr. ff. de judic.* post-
 quam enim judex hanc provisionem decrevit, malè fundata in-
 tentio illum non potuit fugere, sibi itaque habeat, quod sine ju-
 sta causa litem foverit *per l. 40. ff. de Petir. Hered.* Damnum si
 quod sentit suâ culpâ, sentire non intelligitur, *L. 203. de R. J. c.
 86. de R. J. in 6to.* Quare dum non repetere potest, quomodo
 cautionis interpositionem urgere valet, Et hoc universaliter
 verum dicit *Job. Petr. Surdus de Alim. Tit. 6. quest. 20.*
25. De possessione consequendâ, si Decretum interponitur,
 omnino

omnino antequam executioni mandetur, Cautio necessaria L. 3. §. 1. ff. de Collat. L. 5. ff. de Carbon. Edict. ne aliàs victus non habeat interdum, quod restituat, Paul. Christin. ad consuet. Mechlin. Tit. 1. art. 30. n. 2. Sine cautione vero Decretum effectum non sortitur, sed res sequestranda, aut Curator bonis dandus L. 5. §. 2. & 5. ff. de Carbon. Edict. Christineus. d. loc. Præsertim si suspicio adsit, illum, cui bona interim assignantur, non ex fide illa administraturum. Et quamvis Postius. de Manurent. Obs. 104. n. 3. 26 existimet, eum, qui Manutentionem obtinuit, non posse compelli ad cavendum de restituendis fructibus, in eventum succumbentis, in causa principali; ne sub prætextu paupertatis quidem: Hoc tamen intelligendum de casu; ubi quis jam antea in possessione realiter fuit, & in ea per Decretum Manutentionis saltem defenditur: Ita enim lite pendente non est privandus commodo possessionis, nec cautione gravandus, Anton. Faber. Cod. Sabaud. Tit. 10. Def. 9. lib. 1. nisi insignis suspicio fraudulentæ administrationis subsistat, & pro petitore iusta militet præsumtio, ut ipse Postius se limitat d. Observat. in fin. Alia ratio si duo de possessione litigent, & illa interim uni assignanda, tunc utique, quia æquale jus habebant, alteri per cautionem succurrendum. Sic si quis Decretum impetret, ut solus interim res hereditarias detineat, in quas tamen & alteri litiganti jus competeat, non sine cautione tale quid decernitur, L. 3. §. 1. ff. de Collat.

Qualis autem cautio hic necessaria? Resp. Sufficiens, 27. quæ per pignora & fidejussores expeditur, Gail. 1. Obs. 26. n. 6. & 2. Obs. 47. n. 4. & de Arrest. Imper. c. 3. n. 4. seqq. Rebuff. de Execut. Sentent. art. 1. gl. 16. n. 13. Quod quidem dubio caret, sed magis dubium: 28 An in defectu Fidejussorum & pignorum Juratoria cautio sufficiat? Resp. quia idonea & sufficiens cautio necessaria, juratoria non relevat, sed res sequestranda, per L. 5. §. 1. in fin. ff. ut legat. caus. cav. Et sibi imputet, qui cavere nequit idoneè, Bald. in l. 2. C. de usur. & fruct. legat. Rebuff. de Sent. Execut. art. 1. §. 16. n. 32. seqq. quod tamen modo dicto explicandum puto, si scilicet utriusque litigantis æqualis conditio, & insigne præjudicium alterius concurrat Vid. hanc questionem prolixè tractan-

tractantem *Cesar. Contrad. in Comment. ad L. un. C. si de moment. poss. Quest. 23. per tot.*

- 29 In Processu Summario, quia nihil eorum omittendum, quæ ex jure Gent. originem ducunt, & sine causæ cognitione nemo condemnandus; In Decreto Int. quod in processu summario fertur, id quoque observandum; hinc ut justè interponatur, nudæ allegationi non credendum, sed intètionis fundamentum
- 30 contra reum probandum. Ast dum probatio non unius tenoris, nec in omnibus causis eadem admittitur, sed una aliâ requirit fortiorè, qualis hic necessaria, dicendum restat. Quia autem omnes causæ per Decr. Int. decidendæ, uti ex cap. 2. constat summaria sunt, quæ sine judicii figurâ & longo litium sufflamine, solâ facti veritate inspectâ tractantur, *Ordin. Camer. P. 3. 6. 2. §. und dämît Zanger. de Exception. P. 1. c. 1. n. 60* Id non tantum quoad ordinem procedendi, sed etiam probationem instituendi, intelligendum. Et sic artificialis & minus plena probatio non rejicienda. Hinc unius testis interrogati dicto hic statur, modo sit exceptione major, *Menoch. de presumpt. lib. 1. presump. 35. n. 32. Dn. Brunneman. ad L. 4. C. de alend. liber. Surd. de Aliment. Tit. 1. quest. 112. n. 23.* quia ejusmodi testis, semiplenam probationem, quæ hic sufficit, constituit, *Carpzov. Disput. de Inhib. th. 46. n. 45. ubi plura habet; Et in Process. Tit. 23. art. 1. n. 31.*
- 32 Decretum autem interponitur vel ob provisionem, vel ob possessionem; hinc ulterius videndum, quid in singulis probandum. Nam ubi ob publicam utilitatem Decretum interponitur, certa formalia non requiro, sed conditionem causæ & personarum, prudenti consilio ponderandam, judici relinquo, ut officio suo satisfactorius, per omnia publicum commodum promoveat, neque, donec hoc vel illud probetur, expectet. Circa alimenta & sumptus litis subministrandos distinguo, an in Linea Ascendenti, vel descendenti, vel collateralis Fratribus; an vero
- 33 Extraneis debeantur. In priori casu communiter volent TRIA esse probanda I. quod sit cognatus, & eorum quidem numero, qui jam nominati. II. quod sit pauper. III. quod habeat

beat pro se sententiam primæ instantiæ, *Covarruv. Pract. Quæst. c. 6. n. 6. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 67. n. 41.*

Quantum ad PRIMUM, cum hic summarie saltem procedatur, plena cognationis probatio ordinario processui relinquatur; hic autem sufficit, si quasi possessio cognationis aut filiationis probata, *Fulv. Pacian. de Probat. lib. 2. c. 6. n. 14.* Quæ probatio exinde peti potest, si à parente quis semper habitus pro filio, & in actu qui ad filium spectat, ut emancipationis, institutionis, aut exheredationis filius nominatus; Si in judicio aut serio extrajudicialiter filius appellatus; Et fama publica hanc quasi possessionem quoque probat, uti latè hæc & plures alias probationes adducit *Pontan. de alim. c. 3. per tot. Postius de Mantent. obs. 34. n. 2. Magnif. Dn. Brunneinan. in L. 9. C. d. Nupt. Surdus de Aliment. tit. 1. quæst. 12. Fulv. Pacian. de Probat. lib. 2. c. 6. per tot. Bald. in l. 7. ff. de Agnosc. lib. Gl. in l. fin. C. de alend. lib. Rebuff. de sent. provision. art. 1. gl. 1. n. 2.* Et hæc quoque inter fratres quasi possessionem fraternitatis probare possunt; qui enim à parente & communi fama pro filiis habiti, non possunt non in quasi possessione fraternitatis se fundare, quod pluribus deducit *Pacian. d. libro 2. c. 12. n. 10.* Ex quibus autem quasi possessio inter maritum & uxorem probari possit, verbis saltem mutatis, superiora facile declarant.

SECUNDO requirunt, ut sit pauper seu inops. Sed quis in casu provisionis inops nominandus? Resp. Inops aliàs significat illum, qui nec amicos, nec propinquos habet, quorum ope se tueri possit: Et sic interdum inopia pro solitudine apud bonos Autores accipitur, Ut plurimum is inops est, qui egestate laborat *L. 7. §. 3. ff. de Jdicit.* Egestate autem aliquem laborare, vel pauperem esse, id variis modis probari potest, de quo *vid. Fulv. Pacian. de probat. lib. 1. c. 54. n. 35. & seqq.* In hac materia inops est, qui non habet, unde commodè se sustentare possit, Ideoq; si habeat filium peculiū Adventitium eatenus tamen adhuc inops dici potest, ut ei provideatur de alimentis, quatenus consumptione illius peculiū ad egestatem pervenire possit, & sic de suis ut a lat pater cogi potest, *per L. fin. §. 5. C. de bon. que lib. Aliud ergo esset*

esset, si filius sibi ipsi de alimentis commodè prospicere posset, tum enim ea non deberentur, L. 5. §. 7. ff. de alim. lib. Coler. de Alim. lib. 1. c. 2. n. 78. & per consequens nec provisione opus foret :

41. ret : Ast cum hæc provisio fiat, non tantùm ut alere se possit filius, sed etiam litem prosequi, ideo dum hujus eventus dubius, etiam diviti, seu habenti unde se alat, subveniendum esse existimat *Rebuff. de sentent. provision. art. 1. gl. 2. n. 23.* Quod admitto, si filius præsumptiones urgentissimas pro se habeat, & Pater ditissimus litem frivole velit protelare.

42. TERTIUM requisitum quod attinet, licet in L. 27. §. 3. ff. de inoffic. testam. quodammodo fundatum dici posset, ut etiam putat *Anton. Faber. in Rational. ad d. L. quem locum supra c. 2. allegavi.* Quia tamen in d. l. tantum in facto refertur de sententia, non autem ut causa decisionis adducitur, quæ in inopia potius ponenda, ideo hanc non attendendam esse dico cum *Surd. de alim. Tit. 1. quest. 28. n. 11. & quest. 112. n. 18. Du. Brunne man.*

43. ad d. L. n. 3. *Covarruv. Pract. Quest. c. 6. n. 6.* Et quamvis admitterem *Fabri* & aliorum sententiam, ulterius tamen inquirendum esset in rationem rationis dictæ L. Ratio enim prima esset: Pupillo providendum, quia pro se habet sententiam: Ratio vero hujus hæc esset, quia pro pupillo sententia lata, hinc pro eo præsumendum ipsius causam esse justam: Si ergo aliunde præsumptiones & conjecturæ probabiles adsint, ex quibus pro pupillo litigante

44. præsumi possit, quis præcisè requireret sententiam. In aliis Decretis Interimisticis sine dubio sententia alia prævia necessariò non requiritur; Sed semper conjecturæ probabiles sufficiunt; Ut si pro possessore interim judicetur; Si durante Concurfu alicui jus retentionis indulgeatur; Si administrator bonis in-

45. terim detur, & in aliis exemplis. Pari modo explicanda puto illa, quæ habet *Fulv. Pacian. de Probat. lib. 1. c. 54. n. 70.* quod pauperi tunc sumptus litis suppeditandi, quando est præsumptio pro eo; veluti quando primam sententiam habuit in favorem. Nam nec hic præcisè sententiam aliquam præviam requirit, sed saltem præsumptionem evidentem pro paupere militantem, quam ex sententia semel pro eo latà oriri asserit. Unde si alia

effi-

efficax præsumptio pro iustitiâ causæ pauperis adfit, & tamen sumptus prosequendæ liti interservientes absint, utique non expectatâ primâ sententiâ, iudex Decreto Int, illi litis subsidia adjudicare potest.

Et hinc omni personæ habenti præsumptionem justam pro se, si bona sibi debita petat, subsidia assignari possunt, *Cæsar.* 46
lirsil. Annot. ad Matth. de afflict. Decis. 10. n. 3, Guid. Papa. Decis. 561. Menoch. de præsumpt. lib. 1. quest. 35. Alciat. Reg. 3. præsumpt. 9. n. 9.
 Nam æquitas illa tale Decretum à iudicè extorquens, vindicat sibi locum etiam in prima instantia *Matth. de afflict. Decis. 11. n. 2. Covarruv. Pract. Quest. c. 6. n. 6. vers. secundum.* Si vero hæc

æquitas non appareat, utpote si filius ex causa aliqua exhereditatus, & contra heredem institutum agere velit, non facile ei deberentur alimenta in prima instantia, quia tunc habet voluntatem patris contra se ipsum, quæ excludit præsumptionem filiationis, quæ pro ipso erat. Quod si vero semel pro eo sententia lata, tum petere valebit alimenta, per *L. si instituta. 27. §. de inofficioso 3. ff. de inofficis. testam.* quem textum ita explicat *Hieron. de Martino. in not. aur. ad Matth. de afflict. decis. 11. Menoch. lib. 1. Quest. 35. n. 5. Covarruv. Pract. Quest. c. 6. n. 6.* Quamvis autem,

hodiè diversum esse velit *Menoch. de præsumpt. d. Quest. 35. n. 5.* 48
 ubi etiam pro filio exhereditato, ex quasi possessione filiationis præsumptionem esse dicit, ut sic alimenta statim petere possit, cum exhereditatio injusta potius præsumatur. Hæc tamen opinio dubia, si exhereditatio facta ex causa in *Nov. 115. c. 3.* expressa, ac testamèto specificè inserta, quâvis haud iniqua sit *Menochii* opinio, in casu, ubi de veritate causæ exheredationis multum dubitatur.

Extraneis si providendum per Decretum Int. itidem tria 49
 requirunt. (1) ut sit pauper. (2) De suo aut communi litiget. (3) habeat pro se præsumptionem, *Covarruv. Pract. Quest. c. 6. n. 6.* Paupertas quomodo probanda ex superioribus colligi potest, & quia pro circumstantia personæ & causæ variat, 50
 melius hoc arbitrio iudicis relinquitur, *Gl. ad auth. præterea C. und. vir. & uxor. Vinnius ad §. 6. Inst. de Excusat. tutor. Covarruv. Pract. Quest. c. 6. n. 3. Vebner. in Observ. pract. voc. Armuty.*

L

Secun-

- Secundum & Tertium requisitum iudicis arbitrio pariter melius, relinquitur: Certi enim quid hic poni nequit. Ex li-
51. bello quidem patere debet, quid petat; An proprium sit an commune, Sed quomodo fides iudici facienda, ut durante lite actori provideat de alimentis & liti impensis, ipsemet iudex optime arbitrabitur, & simul determinabit; an militans præsumptio talis, quæ ad provisionem sufficere possit; Et an urgentior pro actore quam reo pugnet. Iudici enim hic probandum, non parti, quæ si gravatam se putet, eo magis sollicita sit, de prosecutione lite, & emendando præ iudicio, quod per Decr. Inter. illatum, Conf. *Mench. de Præsumpt. lib. 1. Quæst. 35.* ubi pluribus de qualitate hujus præsumptionis agit. Hinc *Alciat. de Præsumpt. Reg. 3. Præsumpt. 9. n. 11.* concludit: Si ex lectura attestatorum, licet nondum publicatarum, iudex deprehendisset, aliquo saltem modo probatum, hanc provisionem decerni posse; quia attestaciones hæc præsumptionem non modicam faciunt. Adeoque *Covarruv. Pract. Quæst. tom. 2. c. 17. n. 1. ex Massuerio* tradit hanc practicam, ut iudex sub certo & brevi numero testes examinet, quo ad hanc pervenire possit provisionem, attestaciones autem eorum minimè publicet, *Id. Covarruv. d. loc. n. 4. §. Quintum.*
- Si ob Possessionem Decret. Inter. interponendum, uti-
53. que penes quem sit possessio vel quasi, constare debet; Ideo probandum possessionem vel quasi habere illum, qui id petit, vel saltem habuisse liti motæ tempore, & jam ab alio turbari De eo ergo constare debet iudici, vel per confessionem adversarii, vel ex aliis probationibus. Si autem iudex dubitet & incertus de possessione sit, hoc Decretum non interponendum, *Dn. Mey. P. 2. Decis. 57.* Ergo præmittat iudex causæ cognitionem, quæ in omni inhibitione necessaria est, *Bart. ad L. 1. §. adversus. ff. d. N. O. N.*
54. Quot modis autem quasi possessio quæ hic sufficit rerum corporalium & incorporalium probetur, prolixè tradit *Mench. Rem. ret. possess. 3. d. n. 560. usq. ad n. 588.* ad quem brevitatis causa me remitto.
55. De probatione ante Decret. Inter. interpositionem peragenda dictum *supr. n. 30. seq.* Subjungendum ergo jam: An reprobatio

batio testium admittenda? Quæ, quia summaria causæ cognitio saltem necessaria, non vero plena probatio, dum hic iudex saltem informandus, non permittenda est, *arg. c. 38. X. de Testib. ibiq. Panormit. n. 10. Postiq. de manutent. Obs. 96. n. 1. seq. Carpz. in Proc. Tit. 23. art. 1. n. 43.* quia aliàs in multum tempus negotium protraheretur, contra naturam hujus processus, *Clem. sepe. de V. S.* Imò hic agitur de præjudicio, quod per definitivam emendari potest ac tolli, *Covarruv. Pract. Quest. c. 27. n. 4. §. septimò.* Et si reprobatio respectu personæ vel dictorum admitteretur, causa summaria mutaretur in ordinariam, quod sine actoris consensu fieri nequit, *Magnif. Dn. Brunneinan. in Proc. Civ. c. 1. n. 17. seqv. Carpzov. in Process. Tit. 1. art. 1. n. 73. seq.* Nisi causa adeo ambigua sit, ut iudici constare nequeat quid pronunciandum; tum enim discussio aliqualis permittenda, *Cesar. Contard. ad L. diffamari c. 4. n. 8. Dn. Mey. P. 3. Decis. 132.* Et de hoc casu intelligendus *Mench. A. J. Q. lib. 1. quest. 32. n. 7. seqq.*

Sed an hic Tertius interveniens etiam admittitur? Resp. 57.
Quia interventio tertii in omnibus causis, ubi interesse suum probare vult, toleratur *L. 63. ff. de Rejud. Gail. 1. Obs. 70. n. 7. Dn. Brunneinan. in Process. Civ. c. 13. n. 9. seq.* hic non rejicienda, *vid. Panormit. in C. 38. n. 1. X. de Testib.* modò ex eodem capite agat, *Jasson. ad L. A. divo Pio. §. si super. rebus. n. 19. ff. de Rejud.* Ad impediendam tamèn executionem Decreti, distinguendum; Vel postquam jam ferè peracta est causa, intervenit. & non impedit executionem; quia interveniens cum principali eadem persona intelligitur, *Paris. Vol. 4. Conf. 73. n. 16.* quæ non potest aliis terminis uti, quam principalis, *Natta. consil. 457. n. 1. sq.* Nec per denegatam audientiam ipsi præjudicium affertur, cum jura sua integra retineat, & illa ei soleant reservari, *Dn. Mey. P. 3. Decis. 96.* Vel intervenit intra terminos præfixos minimè elapsos; ubi audiendus, in eo tamen statu, in quo reperit causam, acceptare tenetur, *Gail. 1. Obs. 71. n. 1. & 12.*

De probatione dictum superius, quod per unicum etiam testem fieri possit. Ideo jam dicendum, an etiam testi injurato hic credatur? Et quia juramentum est forma probationis per testes

- testes expediendæ L. 9. C. de Testib. ibique Dn. Brunnem. C. hortamur. 3. quest. 9. Et eodem modo hic, ac in alio processu, partes sibi jus acquirunt, ipsis invitis non debet remitti juramentum, Felin. in c. constitutus. n. 16. X. de Rescript. Cum juramentum hoc etiam à jure divino requiratur, & à Pæpa remitti nequeat; ne dum à judice. Zanger. de Except. P. 1. c. 2. n. 31. seqq. Carpzov. in Process. Tit. 1. art. 1. n. 40. Postius de manutent. Obs. 54. n. 7. Hinc si unicus testis adest, ei juramentum non remittendum, ne duo singularia concurrant, quod jura non patiuntur L. 1. C. de dot. promiss. quæ semper duo exorbitantia in unâ re & eadem personâ concurrentia, damnant, Bald. 2. Consil. 275. n. 9. vers. porro. Carpzov. Disput. de Inhibit. th. 47. n. 63. Barbos. in loc. com. lib. 17. c. 35. axiom. 2. Si verò plures testes adsint, ex quorum summaria examinatione parafactum, ulteriori moræ non esse indulgendum, etiamsi non juraverint, ad Decretum tamen perveniri potest; Quid hic non tam probationes ordinariæ juramento testium innixæ, juxta L. 9. C. de Testib. Sed nuda judicis informatio requiritur, utque ei aliquo saltem de juribus partium constet. Carpzov. d. Disput. & th. n. 64. ubi plures Autores citat, & contraria Responfa allegat, Idem in Process. Tit. 23. art. 1. n. 36.
- 62 An autem juramentum calumniæ hic necessarium? Resp. Cum juris Divini quodammodo sit, probante Menoch. A. J. Q. 20. n. 2. Et in omnibus causis præstandum, Vantius. de Nullitat. Process. n. 29. Nec ullo modo postquam petitum remitti possit, quia tum est de substantia Processus L. 2. §. 4. ff. de jurej. propter calum. ibique Magnif. Brunne man. Ideo etiam hic præstandum postquam petitum Zanger. de Except. P. 1. c. 2. n. 20. Ne aliàs alter recusanti, qui frivole inde litigare præsumitur, Carpzov. in Process. Tit. 11. art. 7. n. 11. condemnetur. Exceptas tamen hic volo eas personas, quibus in jure hoc jusjurandum remittitur, L. 34. §. 4. ff. de jurejur. Dn. Brunnem. Comm. ad L. 16. ff. eod. Et hoc obtinet, si aliquis per Decretum Inter. jus quoddam vel provisionem sibi interim assignari petat. Hinc Exceptio esse potest in Decreto pro possessione interim lato: Si enim de momentaneo possessorio, vel de aliquo in possessione defendendo, per Decretum manu-

manuentiæ, quærat; juramentum calumniæ non exigendum, *Gail. 1. Obs. 6. n. 1.* Talis enim manuentio datur etiam injusto possessori & Afinario, qui juramentum calumniæ præstare non posset, *Ludov. Postius de manuent. Obs. 31. n. 23.*

65 Sed an Exceptiones hic admittendæ? Resp. Quia exceptio ad defensionem Rei spectat, utique admittenda: Hinc tam dilatoria, quam peremptoria hic non rejicienda, *vid. Menoch. A. 7. Q. lib. 2. cent. 1. cas. 52. n. 9. seqq.* Modò appareat, non tam differendi, quam defendendi animo opponi, *Coler. de Aliment. lib. 3. c. 10. Zang. de Except. lib. 1. c. 2. n. 17. sequ.* quod arbitrio judicis relinquendum, quatenus admittendæ; & processus summaris aequaliter attemperandus, *Carpzov. Tit. 1. art. 1. n. 32.*

66 Num è verò diebus feriatis hic procedi possit? Quod, si necessitas, aut causæ, puta alimentorum favor id exigat, affirmandum, *Wamesf. vol. 1. conf. 76. n. 4. Gail. 1. Obs. 53. n. 13. Coler. de Alim. l. 3. c. 11. n. 1. seq.* Aliàs non; quia feriis solennibus renunciari non potest, *C. fin. X. de Feriis Zang. de Except. P. 1. c. 2. n. 27. seq. Dn. Brunneinan. Proc. Civ. c. 6. n. 21.*

67 De publicatione attestationum & conclusione in causa non maximoperè laborandum, inquirendo an necessaria sit: Cum enim aliàs processus sine ea sustineri possit, *Vant. de nullit. sent. t. ex defect. process. n. 40.* quare hic requireretur in causis summaris; ubi præjudicium illatum, emendari potest per processum ordinarium causæ principalis, *Zang. de Except. p. 1. c. 2. n. 37. seqq. Dn. Brunneinan. in Proc. Civ. c. 26. n. 2.* Sic itaq; omnibus ante Decreti interpositionem necessariis visis, ipsum Decretum interimisticum jam publicatum considerandum. An Definitivæ, an Interlocutoriæ sententiæ vim habeat? Quod quamvis ad effectum potius spectet, cum tamen ad sequentium declarationem faciat, hic præmittendum.

68 Quod definitivæ vim minimè habeat ex *l. 1. ff. de re judic.* sat probatur; ubi per definitivam principalis controversia finem accipit. Quod in Decreto nostro secus, hoc enim semper principale negotium decidendum in judicio relinquit.

70 Ac licet *Accurs. & Br. ad l. 5. §. 10. verb. sententiæ. de lib. agnost. Pontan. de alim. c. 19. n. 2. Barr. de alim. n. 47. putent, sententiam super alimentis latam esse definitivam, Et illi*

- 71 quos allegat *Carpzov. Disput. de Inhib. th. 51. n. 103.* Sententiam super possessione latam, esse definitivam probent. Id tamen intelligendum saltem putamus de ea sententia, per quam principaliter petita alimenta, definitivè etiam adjudicantur, *Coler. de Alim. lib. 3. c. 14. n. 15.* Et super possessione lata sententia eatenus definitiva est, quatenus aliàs quilibet sententia interlocutoria ex eo, quod punctum controversum plenè definiat, definitiva dicitur, *Surd. Vol. 2. conf. 288. n. 22. Carpz. d. disp. & in Proc. tit. 23. art. 1. n. 44. seqq.* Quod in Decreto Interimistico interdum secus, quando interim tantùm alimenta decernit, etiamsi principaliter petita, ut supra dictum.
- 72 Hinc tam hìc, quàm in aliis causis, in quibus fertur, interlocutoria sententia vim semper habet, quia non pendet ex hoc principalis causæ decisio, sed idè saltem pronuntiatur, ut eò expeditio definitiva sententia ferri possit. Nec hoc Decretum ab aliis commodè distingui potest, quæ semper interlocutoria sententia æquiparantur, prout tradit *Moller. lib. 4. Semest. c. 1. n. 12. seqq.*
- 73 Interlocutoria itaque sententia vim dum habet, facilè decidi potest, an ex breviculo recitandum sit hoc Decretum, nam licet hoc in definitiva adeò necessarium, ut ejus omisio nullitatem inducat *L. 1. ibiq; Dn. Brunneinan. C. de sent. ex brevic. recit.* Quoties enim, ut hìc, lex non mandat tantùm quid fieri, sed & aliter fieri prohibet, actus in contrarium gestus ipso jure nullus, *l. 5. C. de leg. Scacc. de sentent. gl. 12 n. 6.* Interlocutoria tamen, dum id non requirit, *l. fin. verb. ultimas definitiones C. d. t.* nec Decretum Interimisticum id exiget; cùm interlocutoria æqui pareatur, & ea saltem requirat, quæ de jure Gentium necessaria, ut supra dictum. Quo jure quia recitatio ex breviculo non necessaria, sed ea inventum Juris Civ. *l. 2. C. d. t.* cujus solennitates in Decreto hoc non observantur, ore tenus etiam proferri potest. *Coler. de Alim. lib. 3. c. 14. n. 9. seqq.* Jure Canonico scripturam in causis summariis necessariam, *Clem. sape. 2. §. sententiam de v. s. & hoc usu observari tradit Zang. de Except. lib. 1. c. 2. num. fin.* Sed quia discrepantia inter Jus Civile & Canonicum non inducenda, nisi id verba directò inferant, potius ita expli-

explicanda d. Clem. ut Juri Civili non contradicat, quod commodè fieri potest, si verba d. Clem. & prout magis placuerit, referantur non ad subsequentiā stans vel sedens; sed ad præcedentiā in scri-⁷⁴
ptis; quod copula ET satis indicat, quæ verba prout magis placuerit, prioribus annectit, ne si ad subsequentiā referenda essent, supervacua forent, cum jam concessam optionem judici iterum tribuerent. Nec etiam vero simile est, Papam qui solennitates juris Civilis vel in totum remisit, vel certè restrinxit, voluisse ut præcipuè ex breviculo sententiæ pronunciaretur, sed potius hic juri Civili se accommodasse, & dum libellum scriptum non requisivit, nec in sententiæ pronuntiatione judicem ad id constrinxisse, Confer. Menoch. A. J. Q. lib. 1, qu. 66. n. 5. Dum itaque in summariis ubi sententiæ ferenda, non requiritur scriptura de jure Canonico, Menoch. d. l. nec in Decreto Interimistico eodem jure necessaria erit.

Quonam autem tempore Decretum hoc interponi possit, videndum. Et separandum id, quod de alimentis & litis im-⁷⁵
pensis decernit, ab eo, quod ob possessionem profertur. Illud interponi potest tam ante quam post litem contestatam, quia alimentorum necessitas & causæ favor judicis officium nunquam excludunt, Papon. lib. 18. tit. 1. Arrest. 3. Nam licet dilatorie exceptiones post litem contestatam oppositæ, judicis dispositioni & decisioni non subjaceant, Ord. cam. p. 3. tit. 24. si scilicet personas litigantes & judicem concernant, non vero causa obstet, Sichard. L. 19. C. de probat. Dn. Brunneinan, in proc. Civ. c. 7. n. 25. quia tamen causæ, in quibus Decretum Interimisticum locum habet, non possunt referri ad dilatorias exceptiones, dum hic ad tempus actio seu regula ab Actore proposita non limitatur seu excluditur, sed meritis causæ in suo vigore relictis, idè adducuntur, ut judex æquitate motus interim, dum ipsa causa tractatur, provideat; per consequens litis contestatione minime pereunt, sed post illam judex super his decernere potest in qualibet litis instantia. ⁷⁶

Imò & in ipsa Appellatione hæc provisio concedi potest, etiam si in primâ instantiâ non petita; quia in Appellatione licet non-

nondum allegata allegare *l. per hanc 4. C. de temp. Appell. & Appellatio* reducit causam ad tempus litis contestatæ, adeoque omnia, quæ post litem contestatâ in primâ instantiâ permittenda erant, etiam in ipsa Appellatione permittenda sunt, *Da. Brunnem. in l. 13. C. de Procur. & Appellatio æquitatem*, quæ hic utramque ferè paginam facere videtur, non excludit, nec inventa ad deprimentam justitiam, sed potius ad promovendam, *c. 15. in fin. X. de Appell.* Et hinc etiam in ipsa Appellationis instantiâ de alimentis provisio facta legitur *in l. 27. § 3. ff. de inoff. test.* Conf. *Petr. Rebuff. de sent. præjud. in præfat. n. 25. seq.*

Instantiam appellationis finitam subsequi debet executio sententiæ, ne sententia similis sit campanæ, quæ caret pistillo
 79 *Moller. ad Const. Sax. p. 1. Const. 32. n. 2. Colér. de process. execut. in præfat. n. 4. & p. 3. c. 12 n. 168.* An in hac etiam provisio de alimentis & expensis fieri possit, quæritur? Et quia defensio rei adeo privilegiata est, ut sine justitiæ detrimento nec in ipsa executione denegari possit, cum juris naturæ sit *l. 4. ad L. Aquil. L. 1. §. 11. si quadr. paup.* hinc multæ exceptiones ipsi executioni obstantes passim obviæ, ut cedendarum actionum, Excussionis, implementi non secuti, *Vid. Dn. Brunnem. in proc. Civ. c. 7. n. 26. seqq. Vincent. Caroc. integr. Tract. de Remed. contr. sent. præjudicial. compet.* Hæc itaque exceptiones si altioris indaginis reperiuntur, & nihilominus, quia interesse rei continent, admittendæ *gl. & Bart. ad l. 13. §. 2. ad SC. Trebell.* interim omninò provisio actori statuenda, quia hæc provisio favorabilis, & hic major ratio, quàm in ipsa instantia prima aut secunda militat, cum jam pro se habeat sententiam, & sic per *l. 27. § 3. ff. de inoff. test.* utique sollicitus esse debet iudex, ne fame pereat antequam suum consequatur, *Rebuff. de sent. præjud. in præfat. n. 28.* Unde & ob hanc rationem Sententia definitiva provisionaliter interdum executioni mandari solet, *Papon. de Arrest. Franc. lib. 18. Tit. 1. Arrest. 9.* Sed quia instantiâ finitâ, finitur & iudicis officium, *l. 4. C. de pos. & iudex post sententiam jam functus officio, & iudex esse definit l. 55. de re judic.* Quis itaque iudex competens erit ad decernendam hanc provisionem? Resp. Is cujus sententia executioni man-

mandatur, hæc enim officio judicis nobili peragitur, *Bart. ad l. 4. n. 3. de Juridict.* quod non finitur sententiæ pronuntiatione *Scacc. de sent. gl. 12. q. 11. n. 4. Dn. Brunneinan in proc. civ. c. 29. n. 8.* Sed definit demùm finitâ lite, *Panorm. in c. 11. X. de Offic. Deleg.* quia parum vel nihil utilitatis sententia afferret, cujus Executio non sublequeretur, *c. 6. X. de sent. & re judic. Moller. ad Const. Elect. 7. n. 10. vers. sed ego. Carpz in proc. tit. 6. Art. 3. n. 43. seqq.* 81.

Quantum autem adjudicandum in causa alimentorum & litis impensarum per Decretum Interimisticum, adhuc subji-
ciendum? Et Resp. Quamvis *Boërius dec 324. col. 2.* putet quartam partem fructuum vel rei super qua litigatur, dandam esse ad alimenta & litis impensas *arg. l. 3. ff. si pars hered. pet.* quæ Sententia Arrestis Galliæ quoque comprobata teste *Papon. de Arrest. Franc. lib. 18. tit. 1. Arrest. 7. & 8.* Cum tamen pro conditione personæ, & circumstantia rei petitiæ hic provisio concedenda, & ideo vix certi quid in thesi statui possit, melius arbitrio judicis id committitur. *Covarruv. pract. qu. c. 6. n. 7. in fin.* Textum enim *d. L. 3.* huc ineptè trahi dicit *Bachov. in not. ad P. apon d. Arrest. 7.* Et aliàs semper, ubi certi quid non est determinatum in legibus, solemus arbitrio judicis rem permittere, *arg. l. 1. §. fin. ff. de jure delib. ibiq. Dn. Brunneinan. Comm. ff.* Et sic etiam in hoc casu, ut judex pro varietate casuum & circumstantiarum rem definiat, passim receptum esse testatur *Petr. Rebuff. de sent. præjud. in præfat. n. 29. & 30. Papon. d. Tit. 1. Arrest. 9* ubi bene subjicit, judicem qualitatem partium, & dubieratem causæ attendere debere. Et sic id inspicere saltem solet, ut vivere agens, & bonorum sententiam prosequi possit, *Rebuff. d. l. art. 1. gl. 2. n. 3. in fin.* 82.

Hæc de Decreto super provisione interim proferendo. Quid itaque jam, si super possessione interim decernere debeat, dicendum, quomam judicii tempore disponere possit judex? Resp. regulariter ante litem contestatam, non in aliâ judicii parte, post litem enim contestatam nil innovandum. *r. r. X. ut lit. contest. nil innov. Gail. l. obs. 147. n. 2* sed possessor in suo jure manutenendus, nec ideo possessione dejiciendus, quod alter controversiam movet; possessionis enim commoda, quæ vide apud

M

Andr.

- Andr. Cluden. rer. quotidian. c. 1. Ludw. ad § 4. Inst. de Interd. nemini sine urgenti causa adimenda, Carpz. in proc. tit. 23. art. 2. n. 18. Pa-*
83. *norm. ad c. 2. n. 8. X. de dol. & cont. Ubi enim certus est possessor, provisio cessat. VVammes. conf. 251. n. 2. & Cent. 5. conf. 98. n. 1. & 24. Sed si fiat, & impediatur usus post quærelam alterius, hoc est injustum, & appellatio admittenda, Dn. Mev. p. 1. dec. 27. & p. 2. Dec. 355. Si tamen lis aliter decidi nequeat, & æquale jus utri-*
84. *usque partis, & conditio possessoris suspecta id exigat, tum ut supra dictum, res de qua controversia, sequestrari potest, quo ita utriusque jura intacta serventur, non autem aliter, quàm cognitio bene negotio ex audientia partium. Panorm. ad l. Klock. Vol. 2. conf. 170. n. 26.*

CAP. IV.

De

Effectu Decreti Interimistici.

S U M M A R I A.

Q uare de effectu hic agatur, n. 1.	nium creverit, n. 10. aut familia alimentarii, n. 11.
Ex Decr. Int. oritur actio & exceptio n. 2. seq.	Nec potest exceptio rei semel iudicata esse tueri reus. n. 12. & 14. seq.
Et obligatio ex quasi contractu n. 4.	Quenam requirantur, ut exceptio rei iud. locum habeat. n. 13. seq.
Si non mutatum à iudice, n. 5. an-
tequam partes approbaverint. n. 6.	Res iudicata non potest opponi in iis, quæ tempore mutantur. n. 17.
Mutandum ergo Decr. Int. & alimentis detrahendum si patrimonium decrescat. n. 7. seqq.	Provisionarius ad restitutionem non est obstrictus. n. 18. seqq. ubi rationes
Et augenda alimenta, si patrimo-	Pro

Provisionarius liberè circa alimenta disponit. n. 25.	causæ principalis n. 45. & 46.
Etiã ante solutionem. n. 26. 27.	An Decretum præjudicium afferat causæ principalis. n. 47. & seqq.
An itaque transigere possit de alimentis. n. 28.	Decretum verum possessorem facit. n. 50.
Affirm. de præteriti temporis alimentis. n. 29.	Hinc Possessor ab onere probandi liberatur. n. 51.
Et de futuris, si reddat conditionem meliorem. n. 30. Non verò si deteriorem. n. 31.	Et fructus interim percipit. n. 52. Nec satidare tenetur. n. 53. seqq.
Etiã si non debeantur ex ultima voluntate. n. 32. 33.	Effectus possessionis remissive n. 55. Hi effectus obtinent etiã in Hispanorum INTERIM seu summariis.
Si tamen transactio iuramento firmata, jure Canon subsistit. n. 34.	possessor. n. 56. 57. & 59.
Modo non conjuncta sit cum periculo mortis. n. 35.	Quare momentanea possessio dicatur n. 58. & parvi præjudicii. n. 60.
Bartoli opinio contraria conciliatur n. 36.	An acta in possessorio probent in peritorio. n. 61. 62.
Alimentarius non potest cedere alimentis. n. 37.	Per Decr. Int. possessor factus ad restitutionem obstructus est n. 63. seqq.
ob ratione adductas. n. 38. seqq.	Et ad resarciendum quod dolo n. 65. lata. n. 66. & Levi culpa damnatum dedit. n. 67.
Ne quidem ita, ut commoditas ad alium transeat. n. 41. seqq.	Restituit etiã perceptos fructus n. 68.
Quousq; duret provisio. n. 43.	Non tamen alio modo, quam quod bon. fid. possessor. n. 69.
An etiã in instantia appellationis. n. 44.	In possessorio ordinario an fructus executioni mandata sententia restituantur. n. 70.
An eo etiã tempore, quo nondum executioni mandata sententia restituantur.	

ITa explicatis quæ ad modum & formam Decretum interponendi faciebant, de eo quod magis, quàm ipse modus attenditur, nimirum Effectu, l. 3. C. de Instit. & substit. jam dicendum. Frustrà enim operatio absolveretur nisi effectum adjungerem, hic enim in omnibus principaliter attenditur & consideratur. l. 104. de V. O. Dum autem cap. I. Decretum

- tum definitum per sententiam interlocutoriam, & sententia jus faciat inter partes *l. 25. ff. de stat. hom. l. 3. ff. de agnosc. lib. c. 13. & 19. X. de sent. & re judic.* Decretum quoque partibus jus tribuet, Et æquè ex hoc, ac ex sententiâ, oriatur actio & Exceptio *l. 4. pr. & §. 1. l. 6. §. fin. ff. de re jud.* Partes enim judicem adiiisse videntur, non super principali tantùm causâ, sed etiam puncto incidēti & dum hoc judici committunt, præsumptivè litigantes compromississe videntur, se impleturos, quod judex decreverit durante lite.
3. Ex hoc itaque factò litigantium, & præsumto consensu, oritur obligatio ex quasi contractu *l. 3. §. 11. ff. de pecul. l. 3. pr. fin. C. de usur. rei judic.* quæ dein producit actionem personalem, *Donell. lib. 27. c. 3. Dn. Struv. ad ff. Exerc. 44. th. 14. in fin.*
4. Sed tùm demùm jus facit & actionem producit, si à judice non sit revocatum, nam quia Decreta æquiparantur sententiæ interlocutoriæ, & species hujus sunt, idèò quod judici permissum circa interlocutoriam, in his Decretis ei non denegandum, Ut itaque Interlocutoria nunquam transit in rem judicatam, sed semper mutari potest, & revocari quoties justa subest causa *l. 14. ff. de re judic.* quia quoad hanc judex non est functus officio suo, *Dn. Brunneinan. in Proc. c. 17. n. 4.* Sic quoque alium non statuentium de Decretis, quæ inter partes dissentientes interim feruntur, *Barr. ad. d. l. 14. n. 6. Moller. lib. 4. semestr. c. 1. n. 12. Dn. Mev. p. 2. Decis. 374.*
5. Modo Decretum jam non fit approbatum à partibus, nam quia ita jus quæsitum ob conventionem partium, Decreto Interimistico accedentem, illud judex auferre non potest, *Gail. 1. Obs. 114. n. 1.* judex enim velle debet, quod partes volunt *l. 1. §. 10. ff. de Nov. op. Nunc.* quod autem partibus semel placuit, alterâ invitâ displicere non potest *c. quod semel. 21. de R. J. in 6to.* & sic nec judex revocare *d. l. 1. §. 10.* quem aliàs non stringeret *d. c. cum ad interlocutorias non pertineat Dn. Brunneinan. ad d. cap. in preleç. MSS.* sed aliàs ubi consensu partium non sunt corroborata, semper revocari possunt *Seb. Medic. de Novat. p. 2. n. 54. fol. 94. Reyger. in Thes. Pract. Voc. Decretum n. 11.*
- 6.

Itaque

Itaque Decretum non adeò semper firmo stat pede, ut nullo modo moveri possit ac mutari. Sed interdum ipsa causæ mutatio, Decreti mutationem urget & promovet: Præcipue verò in causâ alimentorum; in his enim assignandis, licet quantitas patrimonii non præcisè inspiciatur, ut supra dictum, sed tantum ne egeat; quia tamen non omninò negligere potest patrimonii quantitatem, sed attendere debet, ne majora alimenta tribuat iudex, quàm Patrimonii vires patiuntur: Si itaq; hæc decreverint fortunæ impetu *L. 40. ff. de pecul. l. 4. ff. ut in poss. legat. l. 63. §. 1. ff. de A. R. D.* & alimenta huic varietati subiecta erunt. Ex naturâ enim negotii videtur semper subesse conditio, rebus sic stantibus, & in eodem statu permanentibus; ideò qualitate & statu negotii mutato, mutandus etiam effectus, & res judicanda secundum præsentem rei statum. *Salgado in Labyrinth. cred. p. 1. c. 25. n. 21. seq.*

Sic in casu converso, si patrimonium auctum, postquam provisio adeò tenuis decreta, ex quo vix se sustentare possit, qui obtinuit, etiam provisio, aliquantulum considerata qualitate personæ, augenda; quod singulari decisione Rotæ confirmat *Salgado d. l. n. 50. seq.* Interdum verò, licet auctum patrimonium minimè sit, si tamen personæ alendæ quid accidat, quod augendam provisionem velit, utiq; Decretum mutandum, & majora alimenta assignanda: Si itaque familia mutata propter susceptos liberos, aut persona ob adversum valetudinis statum, ministerio servorum indigeat, aut alia iusta causa emergat, ampliora alimenta utique decernenda, per *L. ferè l. jus alimentorum. 3. ff. ubi pup. educ. deb. Salgad. in Labyr. p. 1. c. 25. n. 52. seq. Angel. conf. 357. n. 5.*

Sed quia dictum supra actionem competere & Exceptionem ex Decreto, nonne reus tutus erit exceptione rei iudicatæ, si denuò condemnari petatur ad majorem alimenti quantitatem præstandam? Certum quidem ex *L. 6. ff. de Exc. rei iudic.* singulis controversiis iudicati unum finem sufficere, ne modus litium multiplicetur, sed exceptio rei iudicatæ producat. Quia tamen hæc non potest opponi, nisi ob eandem rem, ex eadem causâ eandem personæ de novo in iudicio experiantur *L. 3. & 4. l. 12. & duab. seqq.*

14. *seqq. ff. de except. rei jud. Struv. ad ff. Ex. 46. th. 19. seqq.* Verius est exceptionem non obstare, quia illa tria requisita ad exceptionem fundandam adeo necessaria sunt, ut non subsistat uno deficiente per *dd. LL. Joh. Petr. Surdus cons. 165. n. 11. & cons. 173. n. 83. Vol. 2. & cons. 312. n. 1. vol. 3. Zang. de Except. p. 3. c. 17. n. 5.*
15. Itaque dum hic alia causa petendi & condemnandi subest, nimirum augmentum p. trimonii, quod majora alimenta assignari posse arguit; Exceptio condemnationem novam non potest impedire. Et ita quoque in casu converso quia patrimonii decrementum nullo modo in totum patitur subsistere decretum, si de novo inquiratur & pronuncietur, exceptio minime obstabit.
16. Cessat enim causa judicati, & sic non nocet Exceptio. *Surd. Vol. 1. cons. 268. n. 28. & d. cons. 312. n. 21. sqq. vol. 3. Et per l. 9. in pr. ff. de Except. rei jud. nil impedit, quò minus illum, qui de novo aliquid possidere cœpit, possim convenire. Hinc enim justa causa subest, quæ recessum à dispositis licitum facit, Peregrin. de fidei-*
17. *comm. tit. 4. n. 58.* Et alias non solet res judicata jus facere in iis, quæ tempore mutantur *L. 10. §. 1. ff. qui satid. cog. l. 17. sq. ff. de except. rei jud.* Res enim judicata in his quæ suâ naturâ mutationem recipiunt, nil operatur. *Tiraqu. in tr. de causa cess. p. 1. n. 232. Salgad in Labyr. Cred. p. 1. c. 25. n. 26. Natta Cons. 525. n. 16. Petr. Surd. Decis. 136. n. 20.*
18. Sic itaque patet exceptionem rei judicatæ non obesse, quò minus mutata substantiâ patrimonii, Decretum mutari possit, & reus quod adjudicatum, solvere teneatur: Qualem ergò effectum hæc solutio habeat, ulterius dispiciendum. Et non dubitandum, illum cui prævidetur, irrevocabiliter suum facere,
19. nec restituere necessum habere. Qui alter condemnatus præviâ causæ cognitione, adeoque Decretum interpositum serdato juris ordine, hinc actori bonam fidem conciliavit *L. 11. ibiq. gl. & Bart. ff. de acquir. poss. Bonæ fidei possessor autem in judiciis singularibus non solet restituere, quod consumptum L. 4. §. 2. ff. Fin. reg. §. si quis à non Domino 35. Inst. de R. D. Dn. Struv. Ex. 11. th. 23.* adeoque nec alimentatus, quia dum hic lex non impedit, sed adjumento est, bona fides ei id præstare debet, quod aliis

aliis in consumptione Dominiū præstat. *L. 136. ff. de R. J. Afflic.*
Decis. 152. n. 4. Idque probatur ex *L. 1. §. 7. ff. simul ventr. nom & c.*
 ubi mulier ventris nomine in possessionem missa, alimenta non
 restituit, nisi calumnia ejus probata; quam calumnia dum ^{20.}
 in personis alimentaris decretum, præviâ causâ cognitione in-
 terpositum, facillè excludit, quia legis autoritate nemo peccat,
 nedum calumnia committit, *C. qui peccat. 23. qu. 4. Surd. de*
alim. tit. 1. qu. 124. n. 9. verius est nullum provisionarium regu-
 lariter ad restitutionem obstrictum esse; Quia rationes quæ pro
 ventre missio, & non restuente, militant, etiam hic locum obti-
 nent; nam & hic æquius est frustra impendia fieri, quàm de-
 negari alimenta ei, qui aliquo casu domini bonorum futurus est
L. 1. §. 2. in fin. ff. de ventr. in poss. mitt. Et licet adhuc incer-
 tum quodammodò sit, dominum bonorum illum declaratum
 iri; Satius tamen sub incerto eventu alere, & ratum habere ^{21.}
 quod impensum, quam fame necare *L. 1. §. 3. in fin. & §. 5. ff. eod.*
 Et ita sentiunt *Boër. qu. 324. n. 4. Menoch. de præsumpt. lib. 1. c. 35. n. 36*
Surd. de alim. tit. 1. qu. 124. seq. & tir. 6. qu. 20. Coler. de alim. lib. 3. c. 5.
n. 14. & multis seqq. Hieronym. de martino in not. aur. ad Matth. de
Afflic. Decis. 11. in fin. Et quia secundum Doctores donatio ^{22.}
 præsumitur, quando ex singulari affectione quid exhibitum.
Tiraqu. in l. si unquam. vers. liberti C. de revoc. Donat. Menoch. de
præsumpt. lib. 3. præsumpt. 124. & A. J. Q. cas. 88. aut ex commiseratione
 vel pietate quid præstitum. *Bart. in l. que Doti 33. n. 7. ff.*
solut. matr. Tiraqu. in tr. de priv. pte. caus. priv. 7. col. 3. & de Nobilit.
c. 37. n. 47. Jacob. Fab. in tr. de alim. c. 12. §. sciendum. p. m. 234. Nullo
 casu hic repetitio locum habebit ubi semper, uti ex *c. 2.* patet, vel
 ex sanguinis charitate aut affectione, vel miserationis gratia
 quid decernitur.

Insuper animo alium obligandi, hic solutio non fit, sed potius ^{23.}
 suum quis gerere negotiū vult, & quasi obligationem ex judicato
 natam distrahere, & sic actiones, quæ aliis pro repetitione com-
 peterent, hic cessant. Nam nec actio negot. gest. datur, quia hic
 proprium quasi negotium gessit, & ex officio & conditione suâ
 quid

- quid expendit, adeoque negot. gest. actione nil repetit. *L. 5. §. 13. C. de neg. gest. Bart. ad l. 1. §. competit. in fin. ff. si mul. ventr. nom. in poss. mitt. Struv. Ex. 7. th. 54. Dn. Brunnem in quest. ad W. V. senb. de neg. gest. qu. 20.* Nec conditio indebiti ei competit, qui non errore solvit, sed ideo quia scivit, Decreto judicis esse parendum, vid. *l. 33. ff. de Condit. Indeb. Surd. de Alim. tit. 6. qu. 6. n. 11. Covarr. pract. quest. c. 6. in fin. qui licet dicat d. c. n. 7. pro alimentatione datum repeteri posse; Nihilominus in fin. d. c. frequentius esse asserit ob l. fin. C. d. Carbon. Edict. quod alimenta pendente lite alicui assignata non repetantur.* De protestatione annexa di-
24. *ctum jam super c. 3. Conf. Dn. Brunnem in l. 13. C. de Neg. gest.*
 Reperitio itaque ejus, quod ob provisionem alicui datum,
25. dum, ut ex dictis patet, denegatur; circa alimenta soluta liberum disponendi jus competere alimentariis, neminem latere potest. Ante solutionem verò, quodnam jus alimentario competat, non ita expeditum est. Aliquale ei tribuendum, omninò videtur, cum postquam judicatum interpositum, jus ad
26. rem ipsi quaesitum, nam rem habere videtur, dum actionem ad illam persequendam habet *L. 15. ff. de R. J. l. 143. ff. de V. S.* Ratio enim, quæ dicitur, minus esse habere actionem quam rem *l. 204. ff. de R. J.* hic locum non habet; cum nec dubius litis eventus hic ob stare ob Decretum jam interpositum, nec Debitoris inopia hanc actionem, ut *in l. 6. ff. de Dol. mal.* excludere possit, vid. *Bronch. ad R. J. d. l. 15.* quia provisio pro facultatibus rei decernitur. Sic ergò dum creditor respectu adjudicati dici potest, & id in ejus bonis jam computetur *l. 49. ff. de V. S.* dispositio libera circa il-
27. lud ei non adimenda, sed permittenda videtur juxta *L. 21. C. Man. dat.* ne inhumanum videatur cogere aliquem de re sua quid non facere *L. 14. C. de contrab. emt.* An itaque transigere possit
28. de alimentis debitis ex decreto, jam discutiendum? Ubi in antecessum notandum, me non loqui de alimentis, quæ præterito
29. tempore fortè non sunt præstita, nam dum vita aliunde sustentata est, se non amplius habent ut alimenta, adeoque transactio permessa per *l. 8. C. de Transact. Struv. Ex. 6. th. 58.* Nec hic
30. sermonem esse de eà transactione, qua de futuris alimentis conditio

tio alimentarii melior facta est, quæ similiter permiffa est *l. 8. §. 6. ff. de Transact.*

Sed queritur: an transigendo de alimentis sine permiffu Prætoris, possit conditionem suam deterio- rem reddere? Et Negatur per *l. 8. pr. ff. de Transact.* ob favorem alimentorum, & ne iis transactione interceptis, alimentandus fame pereat, aut mendicare teneatur, *Menoch. lib. 2. A. 1. Q. cas. 170. n. 5. Mantio. de tacit. convent. lib. 26. n. 3. tit. 9.*

Et licet *d. l. 8. §. 2. in fin.* loquatur de alimentis ultimâ voluntate relictis, nil tamen obstat, quò minus in casu quando pendente lite adjudicata sunt, idem asseram. Duo enim conjunctim requirunt ad impediendam transactionem, favorem scilicet alimentorum, & ultimarum voluntatum, & unum sine altero impedimentum causari nolunt, *Menoch. d. c. 170. n. 1. seq. Borcholt. de transact. c. 3. n. 36. Coler. de alim. l. 2. c. 8. n. 5. seqq.*

Ac licet hic ex ultimâ voluntate non debeantur; nulla tamen ratio in contrarium est, quin loco hujus Decretum judicis substituat, maximè, quia eadem rationes militent, nam & Decretum hoc quatenus salutem hominum promovet, favorable est, & Reipubl. interest, ut exitum habeat, idè idem jus etiam obtinebit per *l. 32. ff. ad L. Aquil.*

Si tamen juramento firmata esset transactio, utique substitueret jure Canonico, quia juramentum etiam actus invalidos firmat *c. 2. X. de jurejur. in 6to. & servandum, ubi animæ detrimentum non resistit c. 2. de Pact. in 6. Surd. de alim. tit. 8. priv. 56. n. 42. seqq. Dn. Brunnem. in Comen. ad L. 8. ff. & C. de Pact.*

Nisi adeò urgeret postea inopia & egestas, ut fame periret, si transactio firma permaneret, nam uti nemo obstrictus est ad servandum jurandum, quod periculum mortis affert, *Felin. in c. Ex rescripto. n. 12. X. de jur.* Ita nec hanc transactionem observare tenetur, *Vital. in tr. clausul. vers. an possit renunciari alim. in pr. Surd. de alim. tit. 8. priv. 56. n. 60. Covarruv. in c. quamvis p. 2. §. 6. n. 12. de pact. in 6. Contrarium tenet Coler. de alim. lib. 2. c. 8. n. 25. seqq.*

Et de hoc casu intelligendi sunt, qui in contrarium abeunt cum *Bart. ad d. l. 8. pr. in fin. de transact. quamvis hic ut contraria allegans non audiri poterat c. 45. in fin. X. de appell. gl. ad L. 1. C. de jur. per l. 100. ff. de cond. & demonstr. Menoch. de presumpt. lib. 2. presump.*

- sumt. 41. n. 2. vel ejus posterior sententia in *l. si quis pro eo 56. n. 17. de fidejuss.* ut melior & tutior apprehendi. Vid. *Zaf. ad ff. de Transact. n. 19.* quia juxta Ciceronem, cogitationes posteriores meliores & sapientiores prioribus, & eas corrigere solent arg. *l. fin. ff. de Const. Princ. Obrecht. ad l. 3. C. de prec. Imp. ff.* Quod de transactione dictum, ad aliam dispositionem quâ alimentis privari posset, similiter extendendum, in specie vero de Cessione hic notandum, eam interdictam alimentario, quia jus percipiendi alimenta est personale quid, quale cedi non solet, *Petr. Greg. Tholos. lib. 25. Syntagm. c. 6. in pr. Cordub. à Lara in l. si quis à liberis. n. 59. ff. de lib. agnosci.* Deinde publica utilitas impedimento
37. est huic cessioni, ne aliâs fame pereat, aut mendicare cogatur, qui alimenta alterius exigentis utilitati commisit, *Surd. de alim. tit. 8. priv. 55 n. 10 in fin.* Accedit quod alimentorum perceptio
39. in facto consistat *l. 10. ff. de cap. min.* quæ autem talia, non possunt in alium transferri *c. fin. in fin. X. de Offic. jud. Deleg.* Militat quoque regula DD. quod non potest transmitti ad heredes, id nec cedi potest; maximè si personæ, ut tali, & ob qualitatem ejus, concedatur, *Dn. Brunneinan. in tr. de cess. action. & versura 6. 4. n. 21.* Dum ergò personæ cohærent alimenta *Bart in l. cum titio. 55. n. 2. ad L. Falc.* sub cessionem minimè cadunt *Dn. Brunneinan. d. Tr. c. 4. n. 26.*
41. Ne quidem ita ut ipso jure apud alimentarium manente, commoditas alteri cedatur; Nam quamvis id *Cordub. à Lara in d. l. si quis à liberis §. parens. n. 73.* exemplo eorum, quæ de usufructu in §. 1. in fin. *Inst. de Usu & habit.* proponuntur, concedat; Quia tamè argumentum ab usufructu ad alimenta ob plurimas differentias, quas vide apud *Coler. de alim. lib. 2. c. 11. n. 6. sq.* admodum imbecille est, & alimenta potius convenient cum nudo usu *Coler. d. l. n. 14.* itaq; ut non potest usus commoditas d. §. 1. *Inst. de Usu*, ita nec alimentorum cedi, potissimum ob hanc rationem: Quia favor alimentorum, non admittit in præjudicium
42. Reipubl. pravitorum contrariam dispositionem. Nam alias rationes, quæ ponuntur in incerta æstimatione alimentorum, & quod alius alio plus indigeat, secundùm *Coler. de alim. lib. 2. c. 8. n. 69.* hic non attendo ob certitudinem ex Decreto, & quod

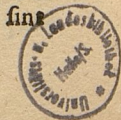
quod cessionarius eodem jure utatur cum cedente *l. 5. C. de hered. vel act. vend.* adeoque majora alimenta exigere nequeat, *conf. Surd. de alim. tit. 8. pr. 55. n. 7. seq. & n. 10. in fin. Tiller. in Appendic. ad Papon. lib. 18. Tit. 1. Arrest. 3.*

Sic itaque patet, quomodo osibus ipsius provisionarii jus alimentum & liti impensas exigendi inhæreat, subjungendum. 43. ergo quousque hoc jus competat; cujus decisio ex Decreto nostri definitione desumi potest. Ex quâ apparet per Decretum Interimisticum, dum causa principalis in judicio fertitur, interim, quid decerni, & sic suâ sponte sequitur, principali causa finita finiri & provisionem, cum ad tempus concessa, eo lapsu desinant *l. 27. §. 1. de pact. l. 8. ff. de postul. Barbos. in ax. lib. 3. c. 38. n. 15.* Causæ verò in judicium deductæ, quia per sententiam finis imponitur *l. 1. ff. de re jud. c. 2. X. eod. & illa, à qua appellatum, non- 44. dum finit litem, Jason. ad l. si fidejuss. §. 2. n. 23. qui sat. d. cog.* omnino etiam in instantia appellationis provisio continuanda, & eousque donec ultima definitiva lata sit sententia, quod probat *l. 27. §. 3. ibi usq. ad finem liti ff. de inoff. test. Rebuff. de sent. provis. art. 1. gl. 2. n. 17.*

Sed quia de tempore antequam executioni 45. sententia mandata, judicandum, an etiam in illo provisio adhuc concedenda? Resp. vel provisionarius victor extitit, & adhuc ei providendum, maximè cum lis non videatur finita, nisi actor consecutus quod suum est, *Bart. ad d. l. si fidejussor. §. 2. n. 3. Surd. de alim. tit. 5. qv. 8. n. 5.* Quanquam si postquam plenè finita lis, alimenta continuentur, id non tam ex jure Decreti interpositi, quàm cognationis, aut alterius causæ, accidat. *Conf. quæ de executione ad finem cap. preced. dicta.* Vel victus est, 46. & quia tum de quasi possessione cognationis, aut præsumto jure, quod circa rem habebat dejectus est, nec ulterius ei providendum, cessat enim tum causa, seu justa illa pro eo militans præsumptio, ergo etiam effectus de novo produci non potest *c. 60. X. de Apell.*

Dum itaque, sicut latius probatum, per provisionale De- 47. cretum quasi possessio juris prætensi confirmatur, hoc cunctis præjudicium affert quæstioni principali? Resp. quod non per expressum

- pressum textum *l. 5. §. 9. ff. de lib. agnosc.* ubi dicitur per hoc non probari filium esse, sed tantum ali debere, quod ob paritatem rationis etiam ad alios casus extendendum. Nam provisio ideò decernitur, ne lite pendente quis fame pereat aut Respubl. membro privetur, quasi autem possessio juris prætensi per consequentiam saltem in iudicium venit, quatenus facit ad intentionem iudicis fundandam. Dum itaq; sic non de jure pronunciat, sed tantum de alimentatione, hæc pronuntiatio quæstioni principali neatiquem præjudicium affert per ea, quæ in filiatione adducit *Hieron. Ceyall. in tr. de cognit. per viam viol. p. 2. quæst. 6. n. 52. seq. Mascard. de probat. concl. 794. n. 3.*
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52
- Et sententia super provisione lata semper conditionem in se habere videtur, donec in principali causa aliud apparuerit, adeoque huic non præjudicatur, sed potius per hanc omnia interim gesta infirmantur.
- Sufficiunt hæc de effectu, quem provisionarius sentit ex Decreto. Jam aggredior effectum, qui manet possessorem rei. Primarius itaque effectus, & quem potissimum intendere videtur Decretum, est ut possessorem verum efficiat interim, donec in principali lite aliud decidatur, *Contard. ad l. un. in rubr. n. 11. seq. C. si de moment. possess. appell.* Hinc ab onere probandi liberatur possessor, quod in actorem transfertur *l. 14. ff. & l. 15. C. de probat.* & ob hanc causam secundario Decretum interponitur, ut nimirum constet, quis in ordinario actoris partes sustinere debeat, dum possessio produxerit in rem actionem passivam *l. un. C. de alien. jud. mut. causa fact. ibiq; Dn Brunneinan.* Ideoque si deinde Actor probandum non probet, secundum possessorem pronuntiandum §. *retrinuende 4. Inst. de Interdict.* qui ut reus semper absolvendus, actore non probante *l. ult. C. de R. V. l. qui accusare 4. C. de Edend. l. 25. de jure fisci. cap. cum Ecclesia. 3. in fin. X. de causa poss. & propriet.* Deinde etiam hic possessor fructus consequitur arg. §. *si quis. 35. inst. de R. D.* cum ejus possessio injusta dici nequeat per *l. jul. 11. ff. de Acquir. poss.* maxime quia firmitor est possessio, quæ à iudice datur; quam quæ à privato, *L. pen. §. ult. ibiq; Gloss. ff. de Acquir. poss. Cas. Contard. ad rubric. n. 59. C. si de mom. poss.* adeoque decisio *d. §. 35. in eo locum inveniet, sive*

sint fructus rei corporalis sive incorporalis seu juris, ob rationis identitatem.

Solet etiam aliàs effectus & commodum possessionis in eo consistere, quod si sit rerum immobilium, liberet ob onere satisfactionis *l. sciendum 15. qui satisd. cog.* Anne idem dicendum de possessore ex Decreto nostro, quod nimirum & is pendente lite à satisfactione immunis, si ab alio conveniatur? Et dicendum quod sic, quia verum est illum possidere, nec ad rem pertinet, quod ab eo tractu temporis auferri possit, prout deciditur in *d. l. 15 §. 6. Carpz. p. 1. const. 5. D. 15.* Et cum aliàs qui actio-

nem realem habet, *Dn. Brunneman. Comm. Pandect. ad d. l. 15. n. 3.* ad rem immobilem, ab onere satisfactionis immunis sit, *Gail. 2. Obs. 11. n. 10. ob rationem l. 143. ff. de V. S. & l. 52. ff. de AR. D. Carpz. in Process. tit. 9. art. 5. n. 115. seqq.* utique immunis erit, qui rem immobilem jam ex Decreto iudicis possidet. Actio enim idèo relevat à probatione, quia per eam rei immobilis possessionem consequi possum; ergo possessio magis relevabit, propter quod enim unumquodque tale, illud magis erit tale *Auth. multo magis C. de SS. Eccles. De cujus regulæ limitationibus vid. Barbof. locupletar. lib. 18. c. 3. ar. 3.*

Alios effectus ex possessione orientes, quos partim etiam Decretum interimisticum gignit, videri possunt, apud *Ludov. Gilhaus in arb. judic. p. 7. c. 6. §. 172 per tot. Menoch. lib. 6. præsumt. 69. per tot.*

Hæc quidem indubitata sunt de ordinario possessorio, quod alias quoque summarium vocant. Sed an idem obtineat in summarissimo seu INTERIM Hispanorum propterea dubium est, quia sententia in summarissimo lata parvi seu modici præjudicii esse dicitur *Gail. 1. Obs. 7. n. 6. Andr. Cluden. Syllog. rer. quotid. c. 4 n. 46.* Ergo nec effectus antea enumeratos habere debet. Sed contrarium verius puto, quia etiam designatus interim possessor, verus possessor est, *Cæsar. Contard. ad rubr. C. si de moment. poss. n. 11. seqq.*

Et quamvis momentanea possessio dicatur in *L. un. C. d. t. hoc tamen non inde fit, quasi parvi momenti quæstio sit, vel quæ brevi apud possessorem duratura; sed propterea, quia hæc possessio est alicujus momenti, seu ponderis,*

- quod pluribus probat *Joh. Yannez. Parlador. Rer. Quotid. lib. 1. c. 9. n. 6.* Vel etiam momentanea dicitur, quia celeriter quaestio de ea decidenda *Carpzov. in Proc. Tit. 23. art. 1. n. 55.* Hinc commodè possessionis nec hoc casu deneganda ei, qui interim in possessione defenditur, *Carpzov. d. l. n. 52.* Quando itaque dicitur tale Decretum alteri parti, quo minus in Ordinario possessorio antiquiorem vel justiore suam possessionem deducere, & ita possessorem interim constitutum, iterum expellere possit.
- 61 Et hac occasione quaeritur: An acta in judicio possessorio probent in petitorio? Quam quaestionem affirmat *Carpzov. Jprud. For. P. 1. C. 16. D. 2.* quia acta in uno judicio etiam in alio fidem merentur; Sed cum possessorium petitorio praedjudicare non debeat, nec acta possessorii attendenda in petitorio
- 62 *Joseph. Maslard. de probat. concl. 33. n. 32.* Utramque tamen sententiam optimè conciliat *Magnif. Du. Brunneman in Comment. C. ad L. 5 §. 2. de Recept. arbitr.* An scilicet acta priora nudam possessionem concernant; An vero simul etiam proprietatem, vel Dominium per indirectum; ut hoc respectu etiam fidem in petitorio facere possint, non illo. Sed quod supra dictum de non restituendo acceptum per provisionem, an etiam id hic locum habet? Resp. nullo modo, nam uti possessor tenebatur cavere, de restituendo in casum succumbentis possessionem: Ita illa cautio effectum sortiri debet, ut postquam in puncto principali aliud apparuit, restituat, quod in illum translatum; adeoque possessionem non tantum vacuam relinquere teneretur actori, sed
- 64 etiam praestare cum omni causa. Eò enim tendit praestita cautio, ut finita lite principali rem consequatur non deteriolem, quam tempore interpositi Decreti fuit. Hinc si bonam fidem in administrando tacite promissam praestare neglexerit, actori ad interesse condemnandus veniet.
- 65 Hujus verò interesse nomine quidnam praestare teneatur, hic commodè quaeritur? Et ante omnia resarciet actori, si dolo fecerit, quò minus possessio salva & integra ad eum pervenire potuerit. In omni enim dispositione dolus censetur exclusus,

L. 60 §. 4. ff. Mandati. & L. 12. ff. que in fraud. credit. ne itaque ex dolo suo lucretur L. 12. ff. de dol. & doli præmium consequatur contra l. ita denum. 31. ff. de arbitr. decepto subveniendum l. 2. §. 3. ff. ad SC. Vellej. ne aliàs actionem pro Dolo per Decretum iudex exclusisse videatur, contra arg. l. 30. pr. ff. d. t. Et quia hic 66.
versamur nec in criminali, nec famosâ causâ, sed tantum civili, ubi lata culpa dolus est, L. quod Nerva. 32. ff. Depositi. l. 216. ff. de V. S. Dn. Struv. s. J. C. D. 19. th. 21. Hahn ad π. VVesenh. de his qui not. infam. n. 3. & ad t. de J. & F. ign. n. 3. in f. p. m. 79. ideo æquè condemnandus, si latâ culpâ admisit quicquam, quàm si dolo,

De levi culpâ admissio refarciendo quod similiter obstric- 67
tus sit, non dubito, dum enim culpa levis est, qua quis id non declinat circa res alienas, quod ut bonus paterfamilias in rebus suis facere aut declinare solet Struv. s. J. C. Ex. 19. th. 23. in fin. hanc culpam evitandam videtur promississe cavendo; Licet enim ali- quod jus circa rem ipsi competat, adeoque negligentior existere possit, interposita tamen cautio hanc negligentiam non admit- tit, sed instar venditoris, qui adhuc dominus est, § 3. in fin. Inst. de Emt. & vend. & tamen levem culpam regulariter præstat l. 35. §. 4. de contrah. Emt. eum obligat.

Hæc de ipsius possessionis restitutione. Dum autem, ut 68
supra dictum, possessionis beneficio fructus percipiebat, Anne hos restituat, subjungendum? Et quia Decreti limites restrin- guntur usque ad sententiam definitivam, si hic succumbat ad re- stitutionem obstrictus est, Wames cent. 3. conf. 46. n. 10. Quos- nam verò restituat; non ita expeditum, nisi dicatur cum Rebuff ad Const. regn. Call. p. 3. tr. de fruct. & eor. resit. art. 1. gl. 1. n. 35. in possessoris circa fructuum restitutionem nil immutatum esse, adeoque ex communi doctrinâ de fructibus restituendis deci- dendum. Hinc, quia bonæ fidei possessori supra æquiparatus, 69.
non aliter quàm ille ad restituendum obligatus. Et ante li- tem contestatam in causâ principali, perceptus fructus suos facit, nisi agatur iudicio universalis, ubi tenetur, in quantum locu- plentior factus, Dn. Struv. ad ff. Exerc. 11. th. 23. post litem verò contestatam, quia scientia probabilis rem esse alterius superve- nit.

nit, omnes fructus restituere tenetur *l. 48. §. 1. ff. de A. R. D. l. 22. C. de R. V. Dn. Brunneinan. in proc. civ. c. 14. n. 21.* Quod si tamen præter malam fidem ex litis contestatione causatam, male fundatum jus etiam aliunde appareret, tunc fructus etiam ante petitionem vel litem contestatam percepti restituendi forent. *Ludov. Post. Tr. de Manuten. Observ. 74. n. 8. in fin.*

70 Hæc autem quæ de fructuum restitutione dicta, obtinent in possessorio summariissimo. Alia ratio est, si quis in possessorio ordinario obtinisset; nam tali casu, etiam si possessor in petitorio succumbat, fructus perceptos tamen restituere non tenetur *Gail lib. 1. Obs. 63. n. fin. & quos ibi citat, ut & Berlich. Part. 1. Dec. 7. n. 3.* Et hoc pacto horum Dd. sententiam explicandam esse monet *Magnif. Dn. Brunneinan. Comment. Pandect. ad l. 2. ff. de Usur. n. 3.* Quanquam si de malâ fide postea aliunde satis appareat, vix à fructuum restitutione immunis videatur.

CAP. V.

DE
CONTRARIIS.

S U M M A R I A.

O rdinis ratio <i>n. 1.</i>	<i>Ne quidem quoad effectum devolutivum</i>
<i>Decr. Int. per quod provisio alicui facta, appellatione non suspenditur. n. 2. & seqq.</i>	<i>Reformare, quid significet in l. un. C. si de Mom. possesi n. 12.</i>
<i>Sive provisio fiat jure actionis sive officio judicis. n. 5.</i>	<i>Opinio Contraria de appellationis devolutivo effectu conciliatur n. 13.</i>
<i>An Appellatio à Decreto admittenda, quoad effectum devolutivum. n. 6.</i>	<i>Contraria hac opinio ex C. Theod. probari videtur n. 14.</i>
<i>An jure Canon. appellatio permitta n. 7.</i>	<i>Appellatio à possessione interim adjudicata nec jure Can. admittenda. n. 15. seq.</i>
<i>An aliquis ad effectum devolutivum appellare possit, si interim velit præstare alimenta. n. 8.</i>	<i>Etiamsi appellatum iudex nihilominus Decr. Int. executioni mandare potest, n. 18.</i>
<i>A Decreto per quod possessio alicui adjudicata appellari non potest n. 9. seq.</i>	<i>Nisi à Superiore inhibito facta. n. 10.</i>
	<i>Nulli-</i>

Nullitas quomodo & quando alleganda, aut introducenda. n. 20.

An Nullitas Decreto Int. opponi possit, n. 21. & 23.

Ab appellatione remotâ non concludendum ad alia remedia contra sententiam, n. 22.

Quot modis nullitas committatur remissive. n. 24.

Nullitas optimè deducitur coram Superiori, n. 25.

Nullitatis deductio non impedit executionem n. 26, & seqq.

Nisi irretactibilis sit, n. 29.

Num Supplicatio contrarietur Decreto Int. n. 30. seq.

Argumentum ab appellatione ad supplicationem hic valet, n. 31.

Revisio non conceditur contra Decr. Int. n. 33.

Nec Leuteratio admittitur n. 34.

Argumentum ab appellatione ad Leuterationem firmum est. n. 35.

An remedium supplicationis, in Ducatu Brunsv. & Lüneburg. usitatum, contra Decr. Int. adhiberi possit n. 36.

Restitutio in integrum an detur contra Decr. Int. n. 37.

Restitutio in integrum in quibusdam locis ordinarium est remedium. n. 38.

HActenus, quæ ad effectum potissimum spectabant, explicatis, restat, ut ea quæ contraria sunt Decreto Interimisti eo quoque subiungamus, utpote postremo loco tractanda. Colleg. Argentorat. in præfat. tom. 1. fac. pr. f. 5. Contraria autem, per quæ Remedia contra Decret. Int. Competentia hoc loco intelligo, dum melius patescere vix possunt, quàm ex inductione eorum, quæ sententiam aliàs destruere aut impedire solent, quia Decretum quoad pronuntiationem & condemnationem sententiam in plerisque imitatur; Ideoque primò de Appellatione videndum, an ea suspendat Decretum Interimisticum, per quod provisio alicui facta? Et Resp, quòd non; quia ut supra dictum, hoc Decretum naturam interlocutoria sententiæ habet, ab Interlocutoria autem non solet appellari, peri communem Dd. opinionem ns. gravamen irreparabile contineat L. 2. ff. de Apell. rec. vel non quod cum per Decretum non inferatur, consequenter nec appellatio locum habebit.

Probat hoc L. 27. §. 2. ff. de inoff. testam. ubi provisio conceditur post interpositam appellationem. Ergò si ante decreta, appellatione non suspenditur: si enim hoc, non concederetur de novo postquam appellatum. Deinde hoc confirmatur L. si res dilationem. 7. ibique Bart. ff. de appell. recip. vel non. Ubi appellatio non admittitur, si res dilationem non recipit; si autem non admittitur, non potest suspensivum effectum producere in iis causis, quæ motâ non patiuntur: inter quas provisio primùm obtinet locum, ob vitæ periculum, ut supra probatum per L. necare, 4. ff. de lib. agnosc. Surdus de alm. tit. 1. §. 120. n. 13. seq. Conf. Dn. Mel. p. 2. D. 23. & p. 3. D. 376.

Nec
distinguendum

distinguedum puto, an alimenta jure actionis, an officio judicis assignata; *Vid. Surd. d. L. t. 8. priv. 60. n. 22.* quia hic semper ex officio judicis alimenta decernuntur, & illa distinctio Doctorum aliàs improbat, quia etiam ibi, ubi officio judicis alimenta debentur, res dilationem vix recipit, adeoque appellatio juxta *d. l. fin. ff. de appell. recip.* rejicienda *Coler. de alim. lib. 3. c. 15. n. 3. Dn. Brunnem. in Proc. civ. c. 28. n. 17. Matth. de Afflic. Decif. 151. n. 3.*

6. Sed quia hoc dictum de effectu appellationis suspensivo, quid de altero effectu æquè principali, nimirum devolutivo *c. 10. X. de Appell.* sentiendum, An non quoad hunc appellatio admittenda? Et similiter respondendum, quod non: Appellatio enim hic ab interlocutoria interponitur, quæ autem talis, tum demùm effectum devolutivum causæ principalis nanciscitur, si reformata, *Habn. ad Vvesenb. de Appell. n. 10. Gail. proluxé 1. Obs. 131. n. 1. seqq.* hæc autem reformari nequit, nisi mediante definitiva, per ea quæ ante dicta, ergò nec effectum devolutivum producere, quoad definitiva nondum secuta sententia, & per appellationem devoluta.

7. Ab hoc autem jure Civ. dum jus Canon. secessum fecit, quod à quolibet interlocutoria abmittit appellationem, per *c. 12. X. de Appell.* An eodem jure à nostro Decreto liceat, appellare? Resp. Neg. licet enim gravamen aliquod subsit, quia tamen jure Canon. scandalum modis omnibus prohibetur, & animarum salus promovetur, non putandum appellationem ob alimenta adjudicata admittendam, & ita quoque concludit *Ces. Contard. ad L. un. C. si de mom. possess. app. l. 3. racione juris Can. n. 54. p. m. 281.* maxime quia secundum *Zies. ad Decret. de Appell. n. 13. Et Scacc. de sent. gl. 14. q. 24. n. 54. in med. p. m. 593.* per Concilium Trident. appellationis licentia ita restricta, ut tum demùm locum habeat, quando irreparabile gravamen per interlocutoriam illatum. Sitamen utroque jure quis tantum appellare vellet ad effectum devolutivum, & interim præstare alimenta, admittunt appellationem *Surd. de. alim. tit. 8. priv. 60. n. 17. Dn. Brunnem. in Proc. Civ. c. 28. n. 17.* Sed quia loqui videntur de illo casu, ubi alimenta

8. definitiva ad judicata; non autem in casu ubi interim saltem de re, idè nec eatenus per superius adducta, appellatio Decreto Interimistico contrariatur.

9. Sed quod hic decisum in causâ alimentorum, an etiam locum habet in Decreto, quod de possessione decernit interim, ut nec hoc per appellationem remoram patiat? Et affirmandum, nam quando in possessio appellationem concedunt, de eo loquuntur, per quod definitivè de possessione deciditur, prout videtur sentire *Gail. l. O. 147. n. 9. Habn. ad Vvesenb. de Appell. n. 8.* Dum autem per Decretum nostrum interim saltem disponitur, ut supra dictum, appellatio quoque ut ab interlocutoria, prohibita erit *Vvesenb. de Appell. n. 8.* Et ita in Camera observari testatur *Gail. l. obs. 7. n. 3. Mynsing. cent. 8. Obs. 3.*

10. Et si appellatio admittitur, Decreti qualitas mutaretur, quæ est ut citò litis finiat *Clem. sape de V. 5.* Et quia Decreti

- tant appellationem in possessorio *Neguzant. de pignor. p. 8. m. 1. n. 3. Carpz. Decis. 238. num. 3. seq.* & sic hic differentiam constituent inter jus Civile & Canon. *Rittersb. de differ. lib. 1. c. 25.* Quia tamen jus Canon. quando concedit appellationem, loquitur de possessorio ordinario, non verò ubi interim saltem disponitur. Et à gravamine sententiæ interlocutoriæ appellari quidem, permittit, non tamen ibi ubi scandalum induceretur per appellationem, quod cum hic fieret, ut scilicet rixæ, jurgia et metus armorum evitentur *Ludob. Post. de Manuten. Obs. 106. n. 17.* Ideò nec appellatio Jure Canon. admittenda, *Mench. rem ret. poss. ult. n. 49.* Et sic semper à Rotà observatum probat *Post. obs. n. 8.*
16. & appellationem ob imminens periculum semper etiam jure Canon. rejiciendâ affirmat in hoc casu per *can. Ei qui. §. de poss. one. caus. 2. qv. 6. Contard. ad d. l. un. lim. 3. r. atione juris Canon. n. 54.* Et hinc nec in Gallia à Decreto Recedentiæ appellari potest teste *Paul. Christin. Decis. Belgic. Vol. 6. Decis. 92. n. 19.*
17. Appellatione itaque cessante tam super alimentis, quam possessione Decreto interim assignata, nec judicis ad quem inhibitiò executionem sententiæ remorabitur; Cessante enim suspensivo appellationis effectu, omnia illa, quæ hunc subsequi solent, viribus destituta necessum est. Nec potest Executio revocari prætextu attentatorum, quia appellatio erat prohibita; Ergò Jure facta executio, & injuria non illata *L. 13. §. 1. de injur. nec attentatorum nomen meretur, quod Jure factum. Afflic. Decis. 152. n. 3. Joh. Baptist. Pontan. de alim. c. 19. n. 5. Lancell. de attentat. p. 1. c. 12. lim. 25. in pr.* Licet enim appellatio interposita, id tamè frustra factum, adeoque attentasse hoc in casu judex dici nequit. *Ces. Contard. in d. l. un. qu. 4. n. 11. et. 9. §. n. 14. Rol. à Valle conf. 77. n. 20. sq. lib. 2. Petr. Surd. de alim. tit. 8. præ 10. n. 11.* Si tamè Princeps superior inhibitiònem decerneret, & necessitas adeo stringens non adesset, utique acquiescendū esset judici à quo, ut de Rota inhibente ex aliis concludit *Contard. d. qu. 5. n. 14.*
18. Sed hæc de ipsa appellatione, cum qua quia hodie conjungi solet, imò conjungenda semper nullitas per *ord. Cam. p. 3. tit. 34.* et per Novissimum Recessum Imperii intra decendium quoque alleganda, quæ olim 30. annos durabat *L. 3. C. de præscr. 30. ann. Carpz. p. 1. C. 26. D. 21. n. 9. ibiq. allegati. Dn. Brunnem. in Proc. c. 28. n. 108.* ubi exceptiones subjungit, et quomodo introducenda tradit. *n. 109.* nisi sit insanabilis. Quær. An idem dicendum sit, quod de appellatione, nimirum quod nec ipsa Decreto Interimifico opponi possit? Et sine hæsitatione respondendum, quod nullitas admittenda sit, quia separata sunt remedia contra sententiam competentia, adeoque & determinationem separatam habere debent *L. 10. C. de Don. inter Vir. & ux.* Hinc licet appellatio remota, non tamen inferendum ad nullitatem, cum ea semper opponi possit per *cap. inter ceteras. p. X. de sent. & rejudic. ibiq. Panorm. n. 4. Gail. 1. Obs. 135. n. 4.* quia appellationis prohibitiò quatenus speciem defensionis sapit, est odiosa, adeoque non extendenda *L. 19. ff. de liber. & postb.* hinc quotiescunque appellatio prohibita reperitur, alia tamen juris remedia non censentur

sentur exclusa, per communem opinionem, quam refert *Vant. de Nullit.*,
qui possunt dic. de Null. n. 13. Hinc non tantum in quolibet Summario
 iudicio, & in specie in possessorio summarissimo Nullitatis oppositionem con- 23.
 cedunt *Vant. d. l. n. 34. Gail. 1. Obs. 135. n. 5. Fostius de Mandat. Manuten. Obs.*
107. n. 1. 5. passim Mevius p. 2. D. 353. sed dum cuilibet etiam inter locutoria
 sententia illam obijciunt, Vid *Dn. Brunem. in proc. Civ. c. 28. n. 112.* Decreto
 etiam Interi mistico obstabit, sive super alimentis sive possessione interposi-
 tum sit. *Contard. ad d. l. un. C. si de mom. poss. lim. 7. ratione. nullitat. n. 56. seqq. 24.*
 Quodt modis autem nullitas committatur, vel à Judice incompetente, con-
 demnante super non petitis, nec observatis substantialibus, vel alio modo,
 quia integrum tractatum desiderat, hic explanare super sedeo, *Sid. Sebast. Vant.*
in tr. de Nullit. process. per tot. Post. de Manuten. in Obs. 107. passim. Zanger. de Ex-
cept. lib. 3. c. 26. n. 67. seqq. Carpz. in proc. tit. 19. art. 3. n. 1. Deduci qui- 25.
 dem nullitas posset coram Judice qui decrevit, dum, ejus officium nondum fi-
 nitum & dum interlocutoriam, modo supra relato, semper mutare valet
Dn. Brunem. in proc. Civ. c. 28. n. 112. quia tamen errorem suum non facile
 agnoscere solent illi, qui deliberatâ mente quid peregerunt, nec Judices nul-
 litatē corrigere, aut si ex malitia vel injuria provenerit, propriâ turpitudinis
 vel malitiæ cognitores existere, *Perez. in tit. C. quando prob. non est nec. idē cor-*
ram Superiori nullitas deduci potest. Trentacinq. lib. 2. tit. de judic. resol. 11. n. 12.
Vissius lib. 1. dec. 53. n. 8. & hoc usum ac mores magis approbasse testatur Gail.
1. Obs. 127. n. 6.

Sed hæc nullitatis deductio, executionem Decreti remoratur 26.
 neutiquam, dum enim hic speciale quicquam definitum non reperitur,
 nec ex sanis rationibus aliud elici potest, in communi nulitatis natura substi-
 stendum, quæ retrahere quidem, non tamen impedire executionem potest.
Clem. 1. de sent. & re Jud. Gail. d. l. in fin. Berlich p. 1. concl. 11. n. 11. Carpz. p.
1. C. 26. D. 22. n. 1. seq quia improprie & putative, usque dum nullitas intente-
 tur & declaretur, Judicatum subsistere videtur & eatenus, retrahi dicitur. 27.
Carpz. in proc. tit. 19. art. 3. n. 4. Insuper hic specialis favor concurreit illius, cui
 Decreto Inter. provisum, unde tamdiu pro Decreto illo præsumendum, & 28.
 pronuntiandum quod Decretum interim vires habeat, donec de nullitate
 constet, argumento eorum quæ in simili fere habent *Anton. Faber. Codic. Sa-*
baud. lib. 2. tit. 30. defm. 1. Carpz. lib. 2. Respons. 94. n. 17. Unde & si alias super
 sententiæ nullitate disputetur, pendente lite per provisionem executioni
 mandatur *Papon. de Arrest. Franc. lib. 18. tit. 1. Arrest. 31.* Nisi tamen executio
 esset irrettractabilis, & nullitas in continenti probari posset *Carpz. d. l. n. 3. 29.*
sq. Brunem. in Proc. Civ. c. 28. n. 111. sq. Irrettractabile autem datum, & non
 reparabile quodnam dicatur hic, vid apud *Cæs. Contard. ad sepies alleg. l. un.*
C. si de mom. poss. appell. quest. 10. per tot.

His de nullitate dictis jam sub jungendum tertium aliâs contra sententiam 30.
 O 3 competentens

- competens remedium, nimirum Supplicatio, Quæ, igitur numne hæc contrarietate Decreto Interimistico? Et Resp. licet aliàs admittatur, contra sententiam à quâ ob eminentiâ personæ appellatio non admittitur *L. un. C. de sent. Presb. Prætor. l. 5. & Auth. sq. C. de prec. imp. off.* adeoq; etiã interdû concedendam concludi posset. Nihilominus quia denegatur, ubi ex natura causæ appellatio prohibita *Trentacinq. lib. 2. tit. de Appell. resol. n. 4. Hillig. in Donell. lib. 28. 6. lit. 7. Dn. Brunn. in Proc. civ. r. 28. n. 114.* sequitur, per ea quæ supra de appellatio ne dicta sunt, quod nauta hujus Decreti ita comparata, sit ut per supplicationem mutari non possit, & ejus Executio impetiri. Ac licet diversa remedia sint, nec ab uno ad aliud concludendum, sed rejecta appellatione supplicatio nihilominus permittenda *Menoch. rem. 4. ad ip. poss. n. 902.* id tamen saltem verum, ubi propter excellentiam personæ appellatio prohibita. *Contard d. l. qu. 2. n. 20.* ubi enim ratione causæ idem decidendi fundamentum appellationem prohibet, ob publicam utilitatem, & ne lites præter necessitatem multiplicentur, concludi potest ad supplicationem, quia eadem ratio semper idem jus in aliis constituere solet *L. 32 ff. ad L. Aquil. Confer. de supplicatione rejiciendâ Menoch. rem. ret. poss. ult. n. 53. Post. de Mand. Manuten. Obs. 106. n. 74.*
33. Idem quod de supplicatione, dictum de quarto remedio contra sententiã, nimirum Revisione sentiendum, quia enim nec hæc locum habet, nisi ubi ex natura causæ appellatio admittitur *Dn. Brunn. in Proc. c. 28. n. 119.* Illa autem dum hic appellationem excludit, ut supra dictum, Et Revisio aliàs concedi non solet à sententia interlocutoria *Job. Ludov. Bender. de Revis. Act. cor. Concl. 38. n. 33. Gail. 1. Obs. 155. n. 5.* Decretum autem Interlocutoria sententia est, idè nec revisio contrariari ei potest.
- Sed quid dicendum de Leuteratione, remedio in foro Sax. contra sententiam usitatissimo, dum ea à qualibet interlocutoria conceditur, & effectum suspensivum sortitur *Carpz. Proc. tit. 17. art. 1. n. 11. seq. & artic. seq. passim.* Numne interposita Decreto obstabit? Resp. quod non. Nam dum causa propter quam Decretum intervenit ita comparata, ut celerem requirat expeditionem; quia alias in mora esset periculum, & sic non suspendenda *L. fin. ff. de Apell. recc.* maxime quia eadem est natura leuterationis & appellationis quoad effectum suspensivum, *Pruckm. Vol. 1. Conf. 33. n. 26. Carpz. in Proc. tit. 17. art. 4. n. 3.* dum illa introducta ad imitationem appellationis ab interlocutoria de Jure Canon. & ab una aliam licet argumentari *Carpz. d. l. n. 2.* Hinc uti appellatio à nostro Decreto non permittitur per superius adducta, ita nec Leuteratio. Vid. *Carpz. d. l. c. n. 16. usq. ad n. 24.* Et in *Juripr. for. p. 1. C. 19. D. 24. n. 16.* Idem dicendum de Remedio Supplicationis in Ducatu Brunsvicensi & Luneburgensi usitato. Postquam enim Jus Saxonicum hic exploratum, & ad jus civile reditum, leuteratio simul ab usu fori recessit, nisi quod adhuc in civitate Brunsvicensi retenta fuerit; Loco leuterationis tamen remedium supplicationis receptum, ita quidem, ut hanc supplicationem ob quodvis

vis gravamen interponere liceat, etiam si sententia saltem interlocutoria fuerit. Verum cum quoad effectum suspensivum cum appellatione, & leuteratione conveniat, dubium non est, quin contra Decretum Interimisticum locum habeat.

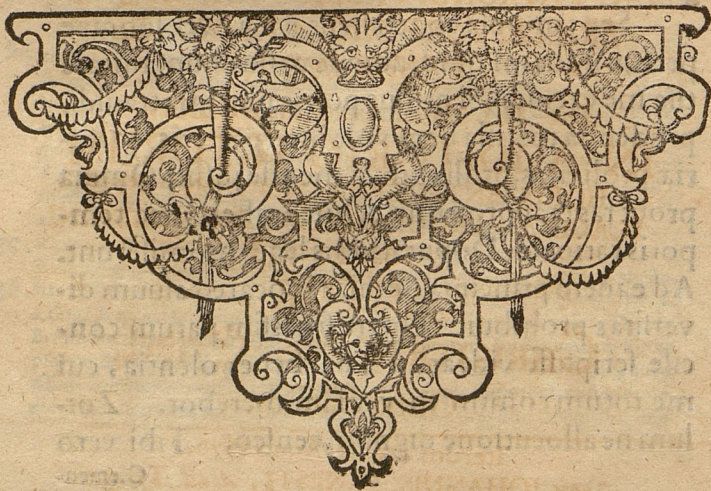
De Restitutione in integrum remedio, quod aliás tam majoribus quàm minoribus datur contra sententiam *Dn. Brunneman. in Proc. c. 28. n. 129.* minus sumus solliciti. Nam quia extraordinarium remedium est juxta omnes, ideo hic locum non habebit, quia si in aliquo se gravatum sentiat, contra quem pronunciatum, id emandari petere potest in processu causæ principalis, ut sic remedium extraordinarium non possim admittere contra Decretum, quousque ordinariæ processus remedium superest, & communi jure quis tutus per *l. 6. ff. Minor.* quam egregie explicatam proponit *Dn. Brunneman. in Commen. ff. ad d. l. 16.* Et quamvis in aliquibus locis remedium restitutionis in integrum ordinariæ sententias impugnandi remedium sit, uti in Pomeraniâ notum *Dn. Brunnem. in Proc. Civ. c. 28. n. 129.* attamen dum appellatio & Leuteratio hic locum non habet; nec restitutio in integrum obtinebit.

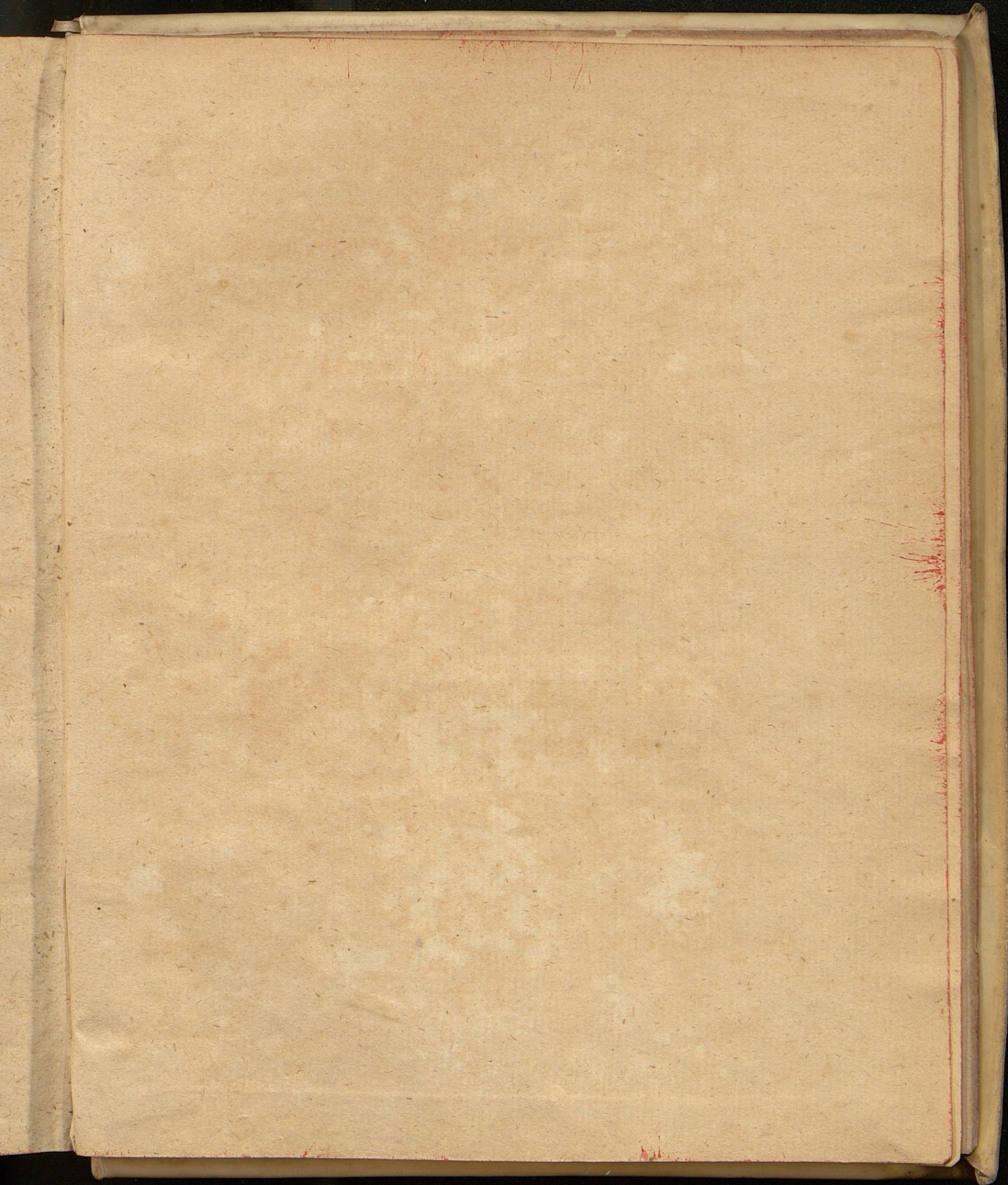
Sed jam vela contrahens, à Te L. B. subnixepeto, si humani quid subinde passus, humanitate tua me excuses; Si minus polite plurima tradidi, prudentia tua, illa benevole interpreteris. Materix prolixitas, prolixum & me esse jussit; Omnia prout fas erat prosequi, & huc trahere, nec temporis ratio nec Disputationis leges promiserunt. Ad eadem principia omnia revocare, casuum diversitas prohibuit. Quare si pasim parum concise scripsisse videat, à Tua benevolentia, cui me totum committo, veniam merebor. Zoilum ne allocutione dignum censeo. Tibi vero

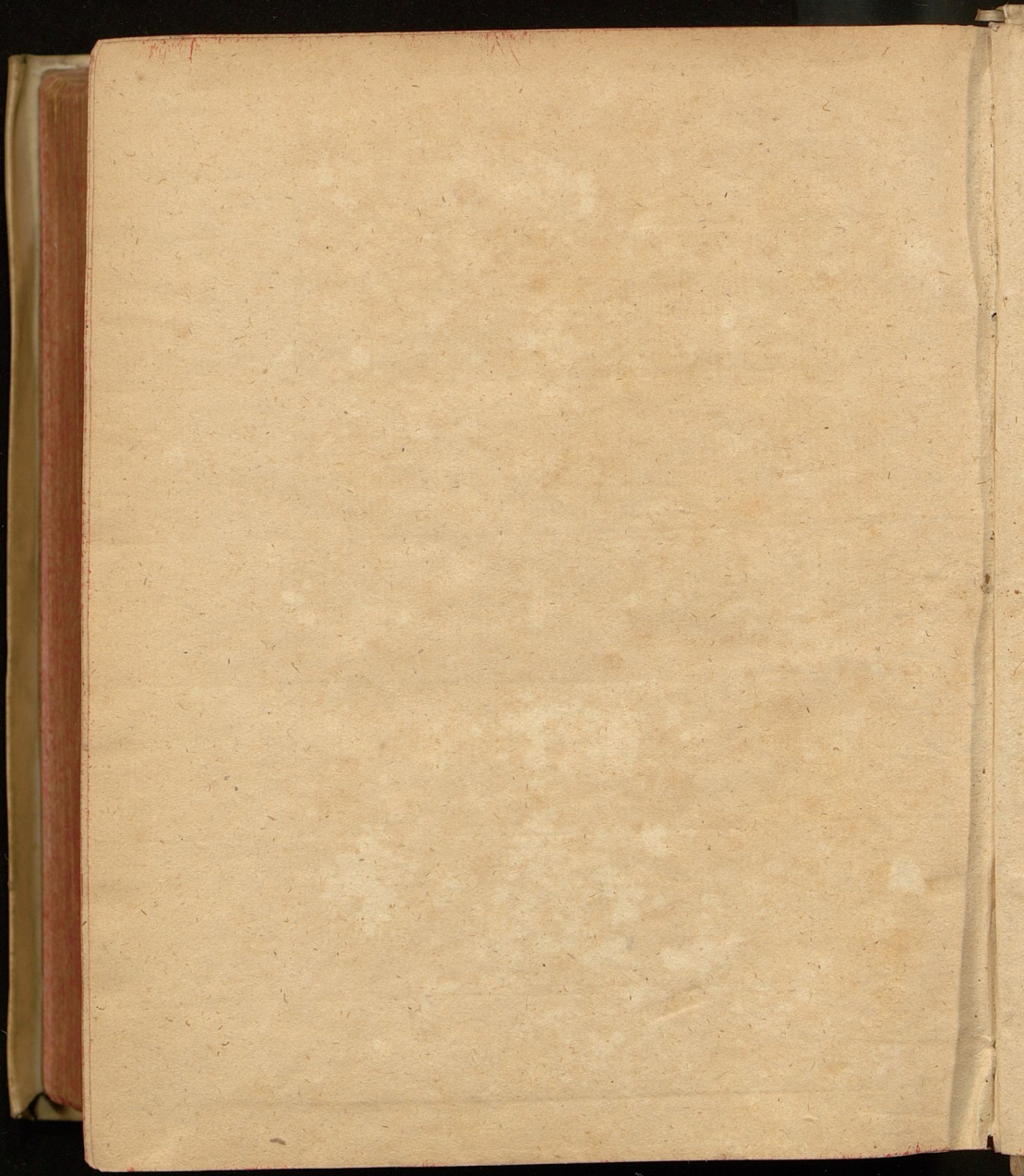
Clemen-

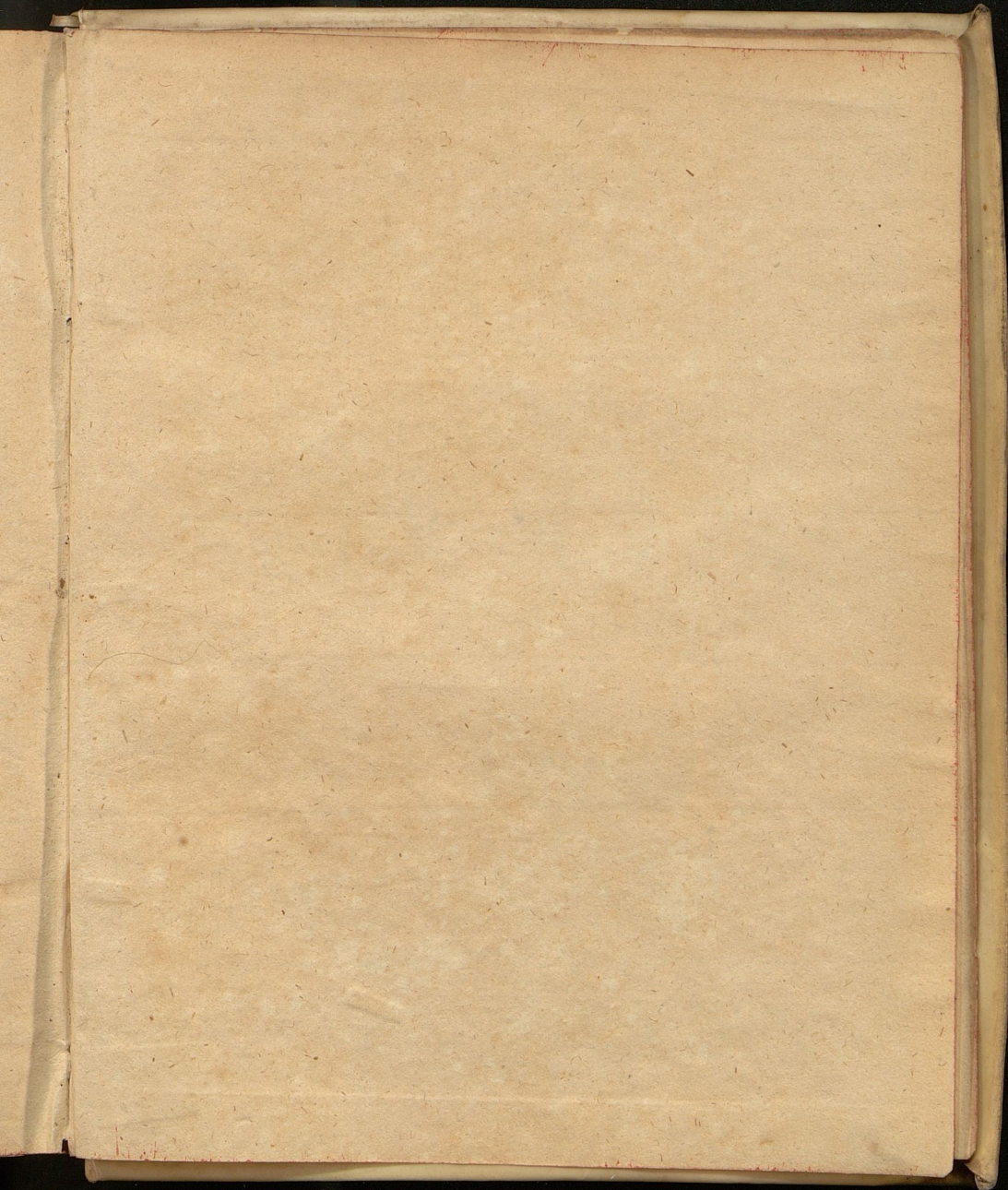
Clementissime Deus, pro gratiosissima studio-
rum benedictione, & omnigena prosperitate
devota mente gratias ago, supplex orans, cona-
tus meos ulterius commendatos habeas, ut IN-
TERIM in Tui nominis gloriam & proxi-
mi emolumentum vergant, quoad om-
nium humanarum mearum actio-
num beatus immineat

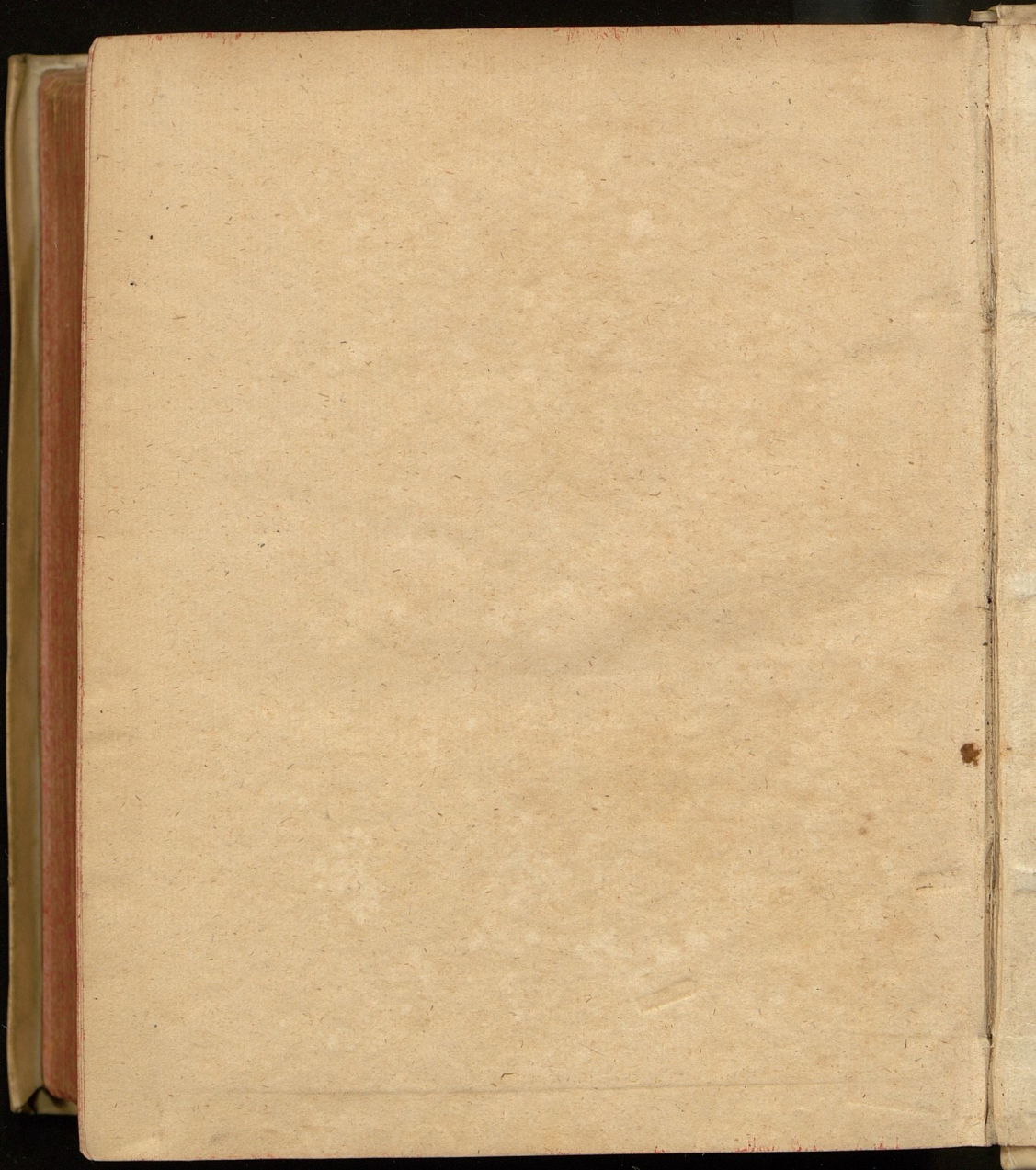
F I N I S.

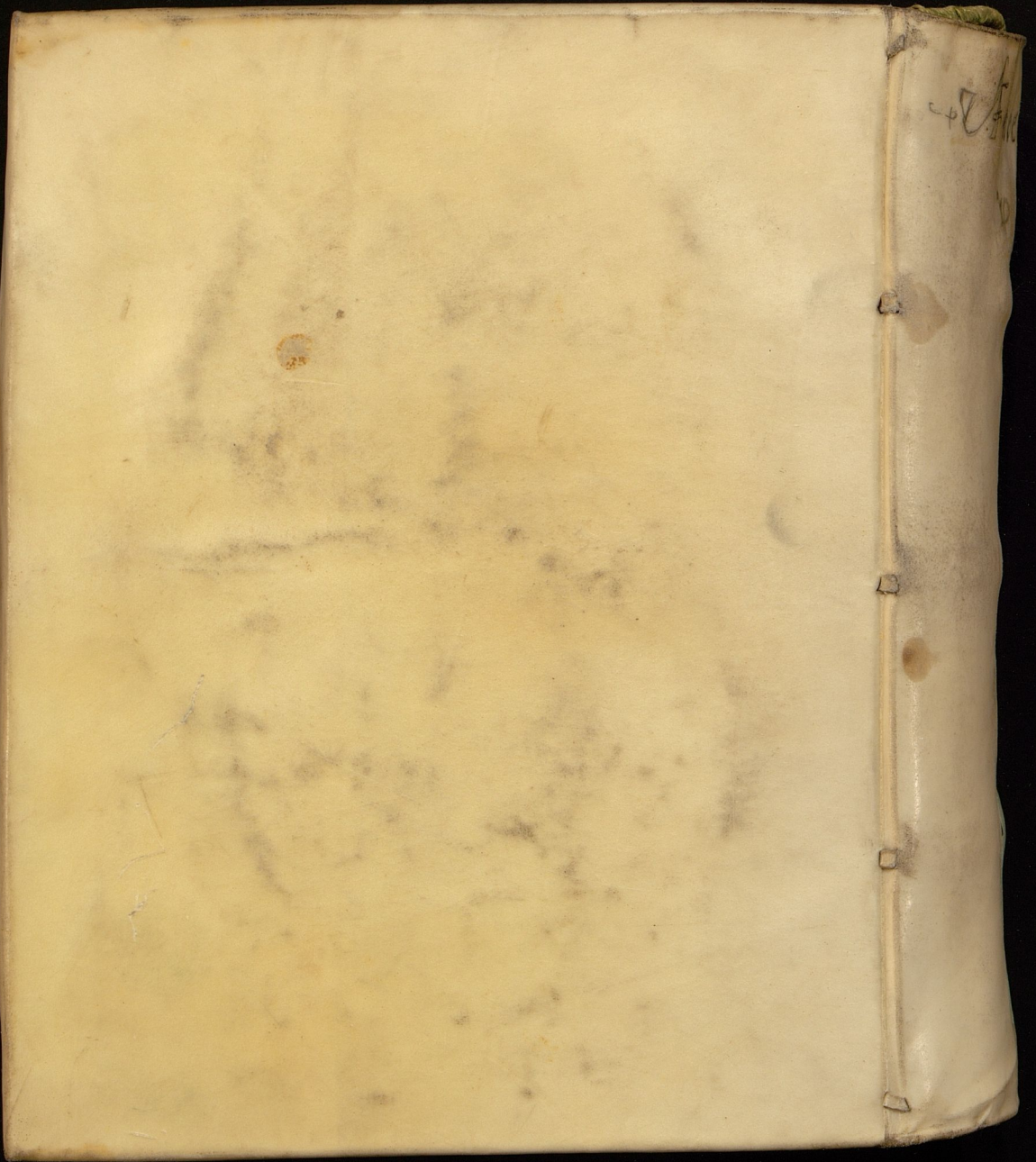
94 A 7367

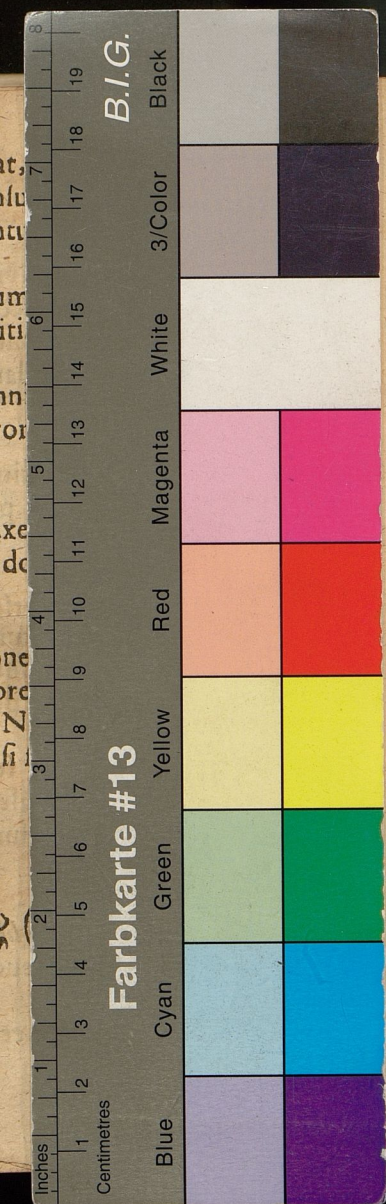
ULB Halle 3
002 546 841

V 17

JEHOVA DIRIGENTE!
DISPUTATIO INAUGURALIS.
DE

DECRETO
INTERIMISTICO,

NOSTRIS

Interims-Mittel.

QVAM

AMPLISSIMA FACULTATE JURIDICA
CONCEDENTE,

PRÆSIDE

EJUSDEM FACULTATIS DECANO

DN. SAMUELE STRYKIO,

INSTIT. IMPERIAL. PROFESS. ORDINAR.

FRATRE SUO GERMANO,

PRO SUMMIS IN UTROq. JURE HONORIBUS

AC PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS

OBTINENDIS

IPSIS IDIB. MARTII. A. O. R. M. DC. LXX

HORIS ANTE-ET POMERIDIANIS

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

FRIDERICUS STRYKIUS,

LENZENS. MARCH.

FRANCOFURTI PRÆLO FRIDRICI Eichornis.

(17.)

